

„Ocena wsparcia instytucjonalnego kierowanego do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą – na podstawie danych ilościowych i jakościowych ”

Zamawiający

 Badania zrealizowane zostały na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi w ramach PT RPO WŁ na lata 2014-2020 w Podprojekcie Funkcjonowanie regionalnych obserwatoriów terytorialnych

Wykonawca

 EU-CONSULT” Sp. z o.o.

Termin realizacji projektu

Badanie zrealizowano w okresie październik – grudzień 2017 r.

Grudzień, 2017r.

Spis treści

Spis treści.....	1
1. Streszczenie.....	3
2. Słownik – definicje i skróty.....	5
3. Zarys koncepcyjny badania	6
3.1.Cel badania.....	6
3.2.Metodologia.....	6
3.2.1. Analiza desk research	6
3.2.2. Badanie IDI	7
3.2.3. Badanie FGI.....	7
4. Ocena wsparcia instytucjonalnego.....	8
4.1.Zestawienie źródeł wsparcia kierowanego do osób zainteresowanych samozatrudnieniem.....	8
4.2.Skala samozatrudnienia	10
4.2.1. Charakterystyka samozatrudnienia	10
4.2.2. Skala samozatrudnienia w województwie łódzkim.....	17
4.3.Wsparcie dla nowotworzonych działalności gospodarczych	44
4.4.Porównanie poziomu zainteresowania rozpoczęciem działalności gospodarczej i innymi formami aktywizacji.....	50
4.5.Charakterystyka działalności prowadzonych przez odbiorców wsparcia	54
4.6.Ocena procedury wyboru odbiorców wsparcia	61
4.7.Ocena procesu zakładania/ prowadzenia własnej firmy	63
4.8.Ocena przygotowania klientów do prowadzenia działalności gospodarczej.....	68
4.9.Ocena przebiegu współpracy z instytucjami oferującymi wsparcie	71
4.10. Ocena otrzymanego wsparcia	72
4.11. Innowacyjność w kontekście lokalnego rynku pracy.....	73
4.12. Przeszkody i ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej	75
4.13. Plany związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa oraz życiem zawodowym osób, które skorzystały ze wsparcia	77
4.14. Przeżywalność działalności gospodarczych.....	78
5. Wnioski i rekomendacje	79
6. Spis tabel i rysunków	83
7. Załączniki	84
3.1.Scenariusz badania FGI	84
3.2.Scenariusz badania IDI	88

1. Streszczenie

Dokument pn. „Ocena wsparcia instytucjonalnego kierowanego do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą – na podstawie danych ilościowych i jakościowych” jest badaniem o charakterze ewaluacyjnym, którego rezultatem jest jakościowa ocena wsparcia instytucjonalnego (finansowego i organizacyjnego), które zostało skierowane do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą w latach 2014-2016.

W badaniu zastosowane zostały następujące techniki badawcze: analiza desk research, FGI (Focus Group Interview) zogniskowany wywiad grupowy oraz wywiad indywidualny pogłębiony (Individual In-Depth Interview).

Ocena wsparcia instytucjonalnego bazuje na analizie źródeł wsparcia kierowanego do osób zainteresowanych samozatrudnieniem (np. pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej, RPO WŁ 2014-2020, PO WER, Fundusz Pracy), określeniu skali samozatrudnienia w województwie łódzkim (poprzez analizę charakterystyki samozatrudnienia oraz analizie ilościowej i jakościowej skali samozatrudnienia na analizowanym obszarze) oraz szczegółowej ocenie wsparcia w aspekcie:

- Oceny wsparcia dla nowotworzonych działalności gospodarczych.
- Analizy porównawczej poziomu zainteresowania rozpoczęciem działalności gospodarczej i innymi formami aktywizacji.
- Charakterystyki działalności prowadzonych przez odbiorców wsparcia.
- Oceny procedury wyboru odbiorców wsparcia oraz przygotowania klientów do prowadzenia działalności gospodarczej.
- Oceny otrzymanego wsparcia oraz samego procesu zakładania/ prowadzenia własnej firmy.
- Oceny przebiegu współpracy z instytucjami oferującymi wsparcie.
- Analizy poziomu innowacyjność w kontekście lokalnego rynku pracy.
- Określenia przeszkód i ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej, a także planów związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa oraz życiem zawodowym osób, które skorzystały ze wsparcia.
- Analizy przeżywalność działalności gospodarczych.

W wyniku analizy sformułowano następujące wnioski i rekomendacje:

Lp.	Wnioski	Rekomendacje
1.	Bezpodstawne jest porównywanie możliwości dofinansowania do założenia własnej działalności gospodarczej z pozostałymi formami aktywizacji zawodowej, ponieważ zróżnicowane formy wsparcia osób nieaktywnych zawodowo, mimo iż skierowane są do tożsamej grupy odbiorców, wybierane są przez osoby o odrębnym nastawieniu do rynku pracy.	Rekomenduje się przeprowadzenie ilościowych badań ewaluacyjnych wśród osób bezrobotnych w celu określenia zainteresowania poszczególnymi formami aktywizacji zawodowej.
2.	Uczestnicy badań jakościowych jednoznacznie ocenili procedurę wyboru grupy odbiorców jako przejrzystą i klarowną. Jedyną propozycją zmiany zgłaszaną przez badanych jest zniesienie ograniczeń określających cechy potencjalnych odbiorców, jak: wiek, płeć i czas pozostawania bez pracy.	Należy rozpatrzyć możliwość znielowania ograniczeń związanych z rekrutacją do poszczególnych projektów aktywizujących w związku z dynamiczną sytuacją na wojewódzkim rynku pracy.
3.	proces zakładania działalności gospodarczej dzięki wsparciu pracowników instytucji udzielających dotacji jest czytelny i przystępny, natomiast problem stanowią procedury, które generują problemy związane z czasem oczekiwania na dotację, zbędną „papierologię” oraz niewystarczającą kwotę dofinansowania.	Rekomenduje się wsparcie osób ubiegających się o dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej w aspekcie wypełniania wniosków aplikacyjnych oraz kompletowaniu dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku.
4.	Wśród najczęściej wymienianych problemów dotyczących procesu prowadzenia działalności gospodarczej znalazły się kwestie związane z: ZUSem, księgowością, podatkami, reklamą oraz niedoszacowaniem konkurencyjności rynku	Rekomenduje się zwiększenie różnorodności prowadzonych szkoleń dla osób ubiegających się o dofinansowanie.
5.	Istotnym aspektem jest wystarczająca rola instytucji pośredniczących, które w sposób odpowiedni i wystarczający zapewniają możliwości do zdobycia wiedzy i informacji potrzebnych do efektywnego przygotowania klientów.	Należy utrzymać bieżący poziom szkoleń oferowany w ramach wsparcia osób ubiegających się o dofinansowanie.
6.	Wysokość dofinansowania nie jest możliwa do obiektywnej oceny, ponieważ jego odbiór stanowi kwestię subiektywnej oceny związanej z wymaganym wkładem niezbędnym do rozpoczęcia działalności.	Należy rozważyć wprowadzenie doradztwa w zakresie wydatkowania środków lub możliwość zwiększenia wysokości wsparcia w uzasadnionych przypadkach.
7.	Przedsiębiorstwa utworzone i prowadzone przy wsparciu środków zewnętrznych w zdecydowanej większości nie charakteryzują się wysokim poziomem innowacyjności.	Rekomenduje się wprowadzenie szkoleń dotyczących rozumienia i wprowadzenia innowacji w przedsiębiorstwach oraz wprowadzenie dodatkowych zachęt do implikowania innowacyjnych rozwiązań w nowopowstałych przedsiębiorstwach.
8.	Największe przeszkody i ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej, to problemy takie jak: nierealne oczekiwania beneficjentów odnośnie do zainteresowania ich przedsiębiorstwem; słabe rozeznanie rynku; przeszacowany popyt; bardzo duża konkurencja; podatki, ZUS; wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej.	Rekomenduje się zwrócenie uwagi osobom ubiegającym się o wsparcie o analizę konkurencyjności, potencjalnego popytu oraz rzeczywistych warunków rynkowych. Powyższe działania powinny być wsparte odpowiednimi szkoleniami, wsparciem przedstawicieli biznesu (doradców) mających doświadczenie biznesowe.
9.	Wysoki poziom zadowolenia z kompleksowości procesu pomocy firm zewnętrznych od napisania biznesplanu, poprzez wsparcie merytoryczne przy realizacji dotacji.	Rekomenduje się kontynuację współpracy z firmami zewnętrznymi w celu utrzymania wysokiego poziomu usług szkoleniowych i doradczych.

2. Słownik – definicje i skróty

Na potrzeby niniejszego dokumentu postanowiono opracować zbiór wykorzystanych podczas prac pojęć i skrótów. Poniższe definicje zostały przedstawione na potrzeby ujednolicenia sformułowań wykorzystywanych w różnych opracowaniach naukowych oraz bazach statystycznych.

Definicje:

Samozatrudniony – sytuacja, w ramach której osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą na własne ryzyko, a także ponosi konsekwencje gospodarcze i majątkowe w wyniku wykonywanej działalności¹. Ze względu na nomenklaturę przyjętą w wykorzystanych opracowaniach i bazach statystycznych, w niniejszym dokumencie pojęcia „samozatrudnienie”, „osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą”, „jednoosobowe przedsiębiorstwo” oraz „pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników” są ze sobą tożsame oraz wykorzystywane naprzemiennie.

Skróty:

IDI – Indywidualny wywiady pogłębione (ang. Individual In-depth Interview),

FGI – Wywiad grupowy zogniskowany (ang. Focus Group Interview),

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,

RPO WŁ 2014-2020 - Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020,

MŚP – sektor małych i średnich przedsiębiorstw,

PKD – Polska Klasyfikacja Działalności Gospodarczej,

CEIDG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej,

ZiT Łódź – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Łódź

BDL/ GUS – Bank Danych Lokalnych/ Główny Urząd Statystycznych

¹ B. Lasocki, M. Skrzek-Lubasińska, *Samozatrudnienie w Polsce — problemy definicyjne, dostępność danych i ich interpretacja*, GUS 2016.

3. Zarys koncepcyjny badania

3.1. Cel badania

Badanie ma charakter ewaluacyjny, a jego celem jest sformułowanie jakościowej oceny wsparcia instytucjonalnego (finansowego i organizacyjnego), jakie skierowane zostało do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą w latach 2014-2016. Metodologia

W badaniu zastosowane zostały następujące techniki badawcze: analiza desk research, FGI (Focus Group Interview) zogniskowany wywiad grupowy oraz wywiad indywidualny pogłębiony (Individual In-Depth Interview).

3.1.1. Analiza desk research

W ramach analizy desk research przewidziano działania zmierzające do osiągnięcia następujących celów:

1. Zebranie informacji na temat skali samozatrudnienia mieszkańców województwa łódzkiego: m. in. liczba utworzonych pomiotów w latach 2014-2016 (bez względu na źródła finansowania, dotyczy również osób nie korzystających z dotacji/ wsparcia instytucjonalnego), przeżywalność firm, rodzaje działalności wg. PKD.
2. Opracowanie ilościowej analizy nowoutworzonych działalności gospodarczych: w ramach wsparcia oferowanego przez Powiatowe Urzędy Pracy (w tym ze środków dostępnych w ramach PO WER) oraz ze środków dostępnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, w latach 2014-2016. Analiza powinna zawierać następujące dane:
 - ✓ Liczba utworzonych firm,
 - ✓ Cechy społeczno-demograficzne beneficjentów: płeć, wiek, poziom wykształcenia, status na rynku pracy, czas pozostawania bez pracy w przypadku osób bezrobotnych, miejsce zamieszkania (powiat, miasto/wieś), status na rynku pracy przed podjęciem samozatrudnienia.

3.1.2. Badanie IDI

W ramach badań IDI zrealizowanych zostało 10 wywiadów, w tym jeden pilotażowy. Uczestnikami wywiadów byli reprezentanci następujących grup:

- Przedstawiciele firm, które w ramach środków konkursowych z RPO WŁ 2014-2020 realizują projekty skierowane do osób zainteresowanych podjęciem samozatrudnienia – 5 wywiadów.
- Pracownicy powiatowych urzędów pracy w województwie łódzkim, którzy realizują formę aktywizacji zawodowej będącej przedmiotem badania – 5 wywiadów.

Wykonane wywiady IDI zostały przeprowadzone zgodnie ze scenariuszem wywiadu oraz wskazówkami jakie moderatorzy otrzymali podczas przeprowadzonego szkolenia wewnętrznego.

3.1.3. Badanie FGI

W ramach badania FGI zostało zrealizowanych 6 spotkań, z czego jedno było spotkaniem pilotażowym. Wywiady grupowe odbyły się następujących lokalizacjach i terminach:

- 07.12.2017 Łódź (zrekrutowano 12 uczestników)
- 13.12.2017 Łódź (zrekrutowano 12 uczestników)
- 13.12.2017 Łódź (zrekrutowano 15 uczestników)
- 13.12.2017 Piotrków Trybunalski (zrekrutowano 14 uczestników)
- 14.12.2017 Poddębice (zrekrutowano 19 uczestników)
- 14.12.2017 Kutno (zrekrutowano 14 uczestników)

Wykonane wywiady FGI zostały przeprowadzone zgodnie ze scenariuszem wywiadu oraz wskazówkami jakie moderatorzy otrzymali podczas przeprowadzonego szkolenia wewnętrznego.

4. Ocena wsparcia instytucjonalnego

4.1. Zestawienie źródeł wsparcia kierowanego do osób zainteresowanych samozatrudnieniem

Dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej jest formą wsparcia udzielana osobom bezrobotnym, osobom biernym zawodowo, absolwentom centrum integracji społecznej oraz absolwentom klubów integracji społecznej, którzy pragną rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej są to zwrotne środki niskooprocentowane, skierowane do bezrobotnych oraz ludzi młodych, którzy zamierzają rozpocząć działalność gospodarczą. Pożyczkę można uzyskać w ramach Programu pn. "Pierwszy biznes - Wsparcie w starcie II", realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej może otrzymać:

- osoba zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna,
- absolwent szkoły średniej i uczelni wyższych (studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich) w okresie 48 miesięcy od dnia ukończenia szkoły lub uzyskania tytułu zawodowego,
- student ostatniego roku studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich.

Dofinansowanie na otwarcie działalności gospodarczej na terenie województwa łódzkiego można otrzymać z następujących źródeł:

- **RPO WŁ 2014-2020:**

- Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29 roku życia przez powiatowe urzędy pracy;

Instrumenty i usługi rynku pracy mające na celu rozwój samozatrudnienia:

a) środki w formie dotacji bezzwrotnej na podjęcie działalności gospodarczej, w tym koszty pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem działalności gospodarczej.

- Poddziałanie VIII.3.1, VIII.3.3 (ZiT), VIII.3.4 (miasto Łódź) Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych:

Bezzwrotne wsparcie dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące: dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej, finansowe wsparcie pomostowe służące pokryciu bieżących wydatków powstałych w początkowym okresie prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie szkoleniowo-doradcze (szkolenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, pomoc w przygotowaniu biznesplanu, doradztwo w sprawie bieżących zagadnień związanych z prowadzoną działalnością); preinkubację działalności gospodarczej.

- Poddziałanie VIII.3.2 Wsparcie przedsiębiorczości w formach zwrotnych:

Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące: pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej przyznawane na preferencyjnych warunkach, wsparcie szkoleniowo-doradcze: (szkolenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, pomoc w przygotowaniu biznesplanu, doradztwo w sprawie bieżących zagadnień związanych z prowadzoną działalnością).

- **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;**

- **Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe**
- **Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe**

- **Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji**

wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, a także wsparcie pomostowe.

- **Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych**

instrument wspierania osób niepełnosprawnych w zakresie podejmowania przez nie działalności gospodarczej.

- **Fundusz Pracy.**

4.2. Skala samozatrudnienia

4.2.1. Charakterystyka samozatrudnienia

W rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 roku (Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807) przedsiębiorcą może być: osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa nadała zdolność prawną i we własnym imieniu prowadzi działalność gospodarczą. Zgodnie z art. 6 niniejszej ustawy podejmowanie decyzji o założeniu, prowadzeniu oraz zakończeniu działalności gospodarczej jest wolne dla każdego obywatela na równych prawach, zgodnie z określonymi przepisami.

Zgodnie z art. 6 niniejszej ustawy osoba fizyczna może rozpocząć prowadzenie działalności w dniu złożenia wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Wyjątkiem od tej zasady jest otrzymanie zezwolenia od odpowiednich organów na wykonywanie czynności, które wymagają posiadania zezwolenia, bądź też koncesji. Przepisy dotyczące prowadzenia działalności wymagającej koncesji zostały zdefiniowane w art. 75 niniejszej ustawy. W art. 23-25 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej określone zostały zasady ewidencjonowania podmiotów gospodarczych. Bazę przedsiębiorstw stanowi Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (w skrócie CEIDG). Podmiotem

prowadzącym ewidencję jest właściwy minister do spraw gospodarki, tj. Minister Rozwoju i Finansów. W ramach Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej realizowane są następujące działania:

- ❖ Gromadzenie informacji o przedsiębiorcach będących osobami fizycznymi,
- ❖ Publikowanie danych o podmiotach gospodarczych w zakresie zgodnym z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej,
- ❖ Udostępnienie danych bezpłatnie upublicznionych przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego.

Zgodnie z definicją, działalność gospodarcza musi być prowadzona w sposób ciągły i zorganizowany. Dziedziny, w ramach których prowadzona jest działalność, są określone mianem sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (w skrócie PKD).

RYSUNEK 1 PODZIAŁ SEKCJI PKD

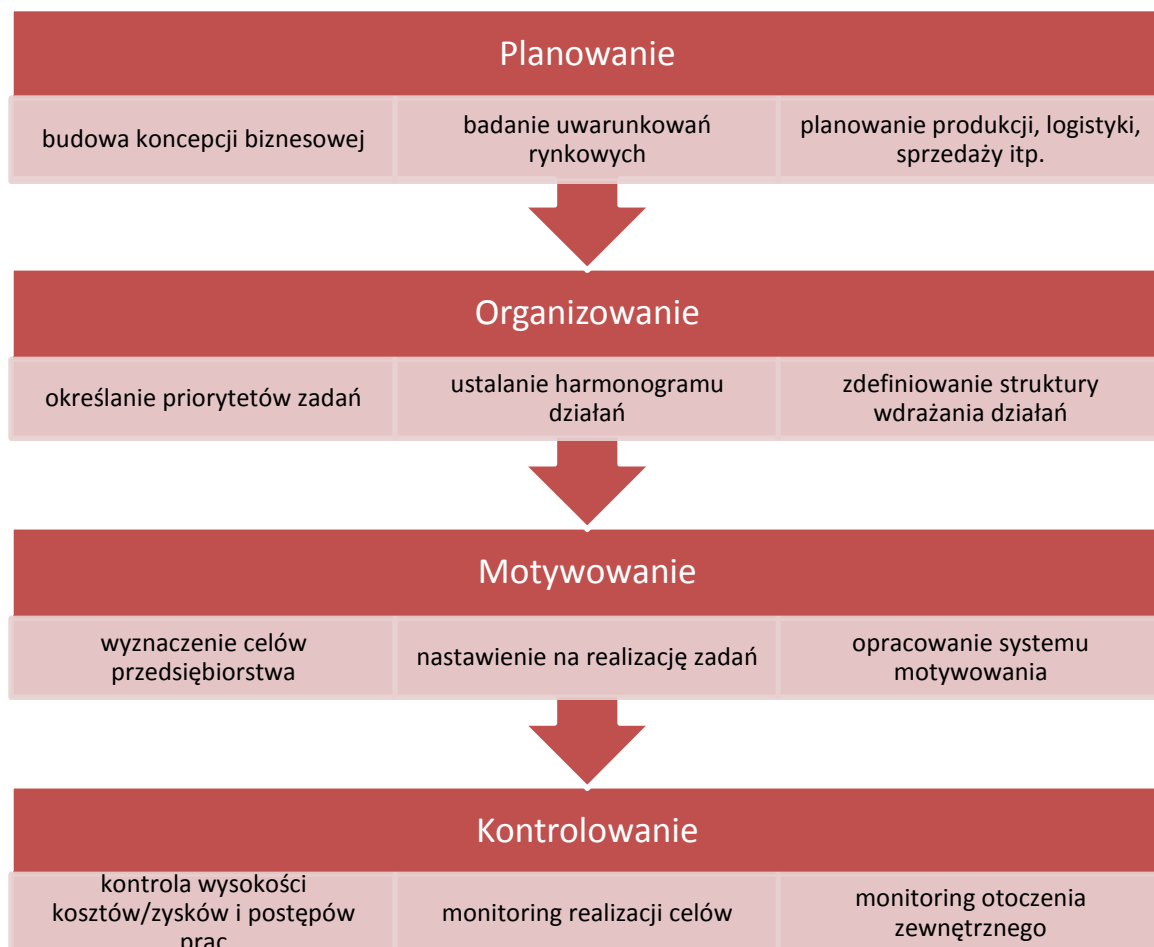
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie,
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe,
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją,
Sekcja F – Budownictwo,
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa,
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi,
Sekcja J – Informacja i komunikacja,
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa,
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości,
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna,
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,
Sekcja P – Edukacja,
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją,
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa,
Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby,
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Powyżej przedstawiona klasyfikacja działalności gospodarczej funkcjonuje od 2008 roku. Niniejsza ewidencja prowadzi do systematyzacji rodzajów działalności gospodarczej. Wybór odpowiednich symbolów odnoszących się do sekcji PKD następuje w chwili wypełnienia przez przedsiębiorcę formularza o wpis do CEIDG – 1. Osoba dokonująca wyboru sekcji musi wykonać ją świadomie, zgodnie ze specyfiką prowadzonych prac.

Jednym z podstawowych rodzajów prowadzenia działalności gospodarczej jest jednoosobowe przedsiębiorstwo. Należy je rozumieć jako osobę fizyczną, działającą we własnym imieniu. Osoba ta podejmuje decyzje we wszystkich sprawach ważnych dla przedsiębiorstwa, od definiowania koncepcji rozwoju, po działania sensu stricto operacyjne. W strukturze zarządzania przedsiębiorstwem można wydzielić cztery dziedziny: planowanie, organizowanie, motywowanie oraz kontrolowanie.

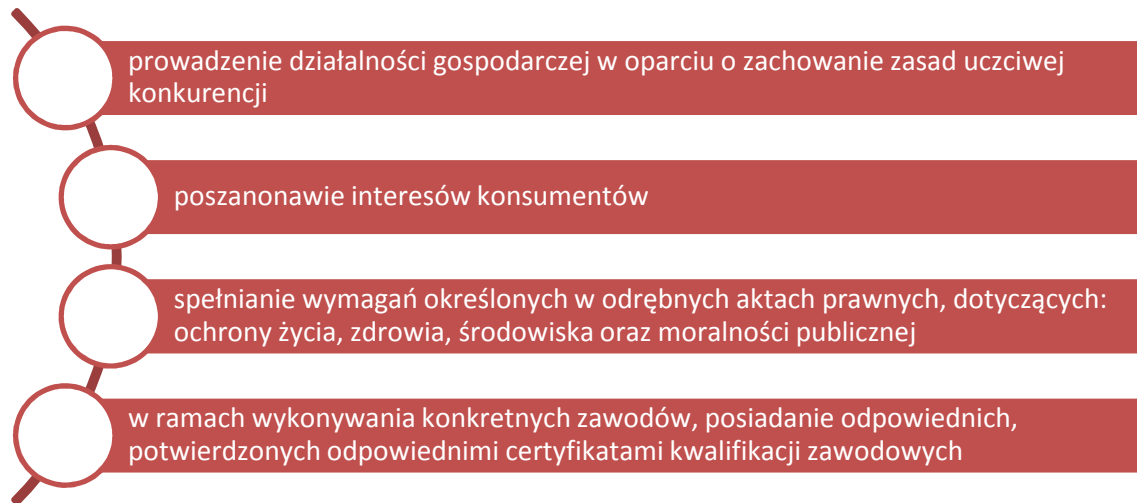
RYSUNEK 2 STRUKTURA ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne artykuły (17–19) ustawy o swobodzie działalności gospodarczej traktują o zobowiązaniach i regułach prowadzenia działalności gospodarczej. Zostały one przedstawione na poniższym rysunku.

RYSUNEK 3 REGULACJE DOTYCZĄCE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 roku (Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807).

Osoby prowadzące działalność gospodarczą posiadają możliwość wyboru formy opodatkowania działalności. Należy wyróżnić takie możliwości, jak:

- ❖ **Karta podatkowa** – najprostsza metoda dotycząca rozliczania działalności. Osoby rozliczają prowadzoną działalność gospodarczą w formie karty podatkowej. Są zwolnieni z obowiązków: składania zeznań podatkowych w ciągu roku, kalkulowania zaliczek na podatek dochody oraz prowadzenia ksiąg. Podatnicy rozliczający się w ramach karty podatkowej składają zeznanie podatkowe w formie formularza PIT-16A. O wysokości należnego podatku wydaje naczelnik właściwego urzędu skarbowego, odrębnie dla każdego roku podatkowego.
- ❖ **Ryczałt ewidencjonowany** – stanowi uproszczoną formę opodatkowania przedsiębiorstwa podatkiem dochodowym. Głównym założeniem niniejszej metody jest opodatkowanie wyłącznie przychodu, nie uwzględniając wysokości kosztów osiągniętych przez przedsiębiorcę. W ramach skorzystania z omawianej metody opodatkowania należy prowadzić ewidencję przychodów, związanych z prowadzoną działalnością. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, z formy ryczałtu ewidencjonowanego skorzystać mogą podmioty, których przychód z działalności nie

przekroczył kwoty 250 tys. euro w czasie roku podatkowego. Aktualnie obowiązuje 6 różnych wysokości stawki ryczałtowej, zależnej od specyfiki prowadzonej działalności (2%, 3%, 5,5%, 8,5%, 17% i 20%). Jednostki rozliczające działalność zgodnie z niniejszą metodą składają zeznanie podatkowe w formie formularza PIT-28.

- ❖ **Podatek liniowy** – stawka podatku liniowego wynosi 19%. Podstawą do wyliczenia wysokości należnego podatku jest dochód (różnica między osiągniętym przychodem, a kosztem jego uzyskania) osiągnięty przez przedsiębiorcę. Zeznanie w ramach niniejszej metody rozliczenia z działalności przedstawiane są w urzędzie skarbowym na formularzu PIT-36L.
- ❖ **Rozliczenie według skali podatkowej** – podobnie jak w przypadku podatku liniowego, podstawą do wyliczenia wysokości należnego podatku jest uzyskany przez przedsiębiorcę dochód. Podmiotowi w ramach niniejszej metody przysługuje odliczenie od podstawy opodatkowania strat z lat ubiegłych, a także zapłaconych składek na ubezpieczenie społeczne. Stawki należnego podatku naliczane są według schematu przedstawionego w poniższej tabeli. Podatnik zobowiązany jest przedstawić zeznanie podatkowe w urzędzie skarbowym na formularzu PIT-36/PIT-36L.

TABELA 1 KWOTY NALICZANEGO PODATKU W RAMACH METODY SKALI PODATKOWEJ

Podstawa opodatkowania		Wysokość należnego podatku	
Ponad	Do		
	85 528 zł	18%	Kwota zmniejszająca należny podatek
85 528 zł		15 395,04 zł + 32% nadwyżki ponad kwotę 85 528 zł	

Źródło: opracowanie własne.

Należy wyróżnić cechy pozytywne, a także negatywne prowadzenia przedsiębiorstwa w formie jednoosobowej działalności gospodarczej, które zostały opracowane na poniższym rysunku.

Zalety

- niskie koszty rejestracji i prowadzenia działalności
- brak wymagań kapitałowych w ramach zakładania działalności gospodarczej
- brak rozbudowanych struktur przedsiębiorstwa
- efektywniejsze wdrażanie zmian w zakresie prowadzonej działalności
- możliwość wyboru korzystnej formy opodatkowania ze względu na specyfikę prowadzonej działalności
- możliwość odliczania kosztów od podstawy opodatkowania
- niskie koszty likwidacji przedsiębiorstwa
- otwarta droga rozwoju (ograniczona skalą działalności)
- możliwość realizacji ścieżki kariery według osobistych celów

Bariery

- ponoszenie wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za zobowiązania finansowe i prawne podmiotu
- brak zabezpieczenia socjalnego osoby prowadzącej działalność gospodarczą
- utrzymywanie płynności finansowej uzależnione od zdolności finansowych jednostki prowadzącej działalność
- ograniczona skala rozwoju podmiotu
- wyższe ryzyko utraty płynności finansowej w wyniku niewypłacalności kontrahentów (w porównaniu z większymi podmiotami)
- konieczność prowadzenia ewidencji z działalności operacyjnej oraz finansowej

Źródło: opracowanie własne.

Osoby samozatrudnione stanowią część sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Zgodnie z definicją sektor ten tworzony jest również przez mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 10 osób, których roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro. Działalność podmiotów z sektora MŚP, w tym też osób samozatrudnionych związana jest ściśle z rozwojem społeczno-gospodarczym regionu. Z uwagi na zaangażowanie własnego kapitału oraz relatywnie niewielką skalę działania osoby samozatrudnione najczęściej lokują działalność w miejscu zamieszkania. Z tego powodu podmioty te najczęściej wykorzystują miejscowe zasoby i potencjały, a rynkiem zbytu dla ich produktów i usług są lokalne społeczności.

Rozwój osób samozatrudnionych jest nierozłącznie związany z gospodarką danego regionu, na terenie którego podmiot prowadzi działania. Wraz z pozostałymi podmiotami z sektora małych i średnich przedsiębiorstw osoby samozatrudnione wpływają na lokalną sytuację społeczno-gospodarczą. Szereg niniejszych procesów i działań dotyczy²:

- ❖ Tworzenia PKB,
- ❖ Wykorzystywania lokalnych zasobów,
- ❖ Budowania miejscowych potencjałów,
- ❖ Inicjowania zmian w lokalnej gospodarce,
- ❖ Przekształceń w strukturze branżowej przedsiębiorstw,
- ❖ Kreacji nowych miejsc pracy,
- ❖ Budowy więzi gospodarczych, nawiązywania aliansów gospodarczych z miejscowymi podmiotami,
- ❖ Interwencji w lokalny rynek poprzez przeciwdziałanie wpływowi dużych podmiotów gospodarczych,
- ❖ Minimalizowania wpływu wahań koniunkturalnych w lokalnej gospodarce,
- ❖ Kumulowania lokalnych potencjałów oraz wykorzystywania ich w rozwoju działalności, co bezpośrednio determinuje zmiany w miejscowej gospodarce,
- ❖ Podnoszenia jakości życia lokalnych społeczności,
- ❖ Podejmowania działań innowacyjnych, kreowania nowych rozwiązań.

Zgodnie z powyższymi zapisami, rozwój sektora MŚP, a wraz z nim jednoosobowych działalności gospodarczych stanowi stymulator rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Ekspansja niniejszego sektora determinuje wzrost konkurencyjności regionu oraz podniesienie jego potencjału gospodarczego.

W dalszej części opracowania zostały przedstawione uwarunkowania działalności osób samozatrudnionych w województwie łódzkim w latach 2014 – 2016.

² A. Jasińska-Biliczak, *Problem samozatrudnienia – rola i miejsce mikroprzedsiębiorstw w gospodarce lokalnej*, 2015.

4.2.2. Skala samozatrudnienia w województwie łódzkim

Zgodnie z opisem wskazanym w poprzednim rozdziale, ekspansja jednoosobowych działalności gospodarczych nierozzerwalnie związana jest z rozwojem społeczno-gospodarczym regionu. Wskazanie obszarów o najwyższym oraz najniższym potencjale przedsiębiorczości w województwie pozwoli w przyszłości opracować koncepcję działań mających na celu rozwój gospodarczy regionu. Umożliwi również dobór odpowiednich narzędzi i form wspierania osób zamierzających założyć działalność gospodarczą.

W niniejszym rozdziale poddano analizie następujące zagadnienia: zmiany w liczbie funkcjonujących jednoosobowych podmiotów gospodarczych (żywołność przedsiębiorstw, dynamika zmian), udział osób samozatrudnionych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych, czy też rodzaje sekcji PKD, w ramach których jednostki te prowadzą działalność. Dane zostały przedstawione zarówno w podziale na województwa (aby wskazać pozycję województwa łódzkiego na tle pozostałych, porównywalnych jednostek przestrzennych), a także w podziale na powiaty województwa łódzkiego.

W ramach analizy wartości wskaźników przedstawionych w poniższych tabelach posłużono się następującą metodologią:

- ❖ wartości bezwzględne wskaźników (np. liczba podmiotów gospodarczych) zostały odniesione do reprezentatywnej grupy (np. 10 tys. ludności danej jednostki),
- ❖ w relacji do tak zunifikowanych wartości wskaźników dla województw/powiatów wyznaczono średnią arytmetyczną,
- ❖ wskazano województwa/powiaty o wartościach wskaźników bardziej korzystnych od średniej oraz zaznaczono je w tabelach kolorem czerwonym.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2016 roku na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało łącznie 243 280 przedsiębiorstw. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON odnotowano w najbardziej rozwiniętych gospodarczo regionach Polski³:

³ Metodologia: Zestawienie obszarów o łącznej liczbie podmiotów gospodarczych przekraczających liczbę 400 tys.

- ❖ województwo mazowieckie (z uwagi na aglomerację warszawską) - 788 008 podmiotów,
- ❖ województwo śląskie (z uwagi na aglomerację górnośląską) - 467 090 podmiotów,
- ❖ województwo wielkopolskie (ze względu na aglomerację poznańską) - 414 798 podmiotów.

Przyrównanie liczby podmiotów w danej jednostce przestrzennej do 10 tys. mieszkańców tejsze jednostki pozwala na bardziej efektywną analizę poziomu rozwoju gospodarki poszczególnych regionów. W ramach niniejszego indeksu, obszarem o najwyższym potencjale gospodarczym należy określić województwo mazowieckie (1469 przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców). Wartości wyższe od średniej dla kraju odnotowane zostały w województwach: zachodniopomorskim, dolnośląskim, pomorskim, wielkopolskim, lubuskim oraz małopolskim. Warto zauważyć, że po porównaniu liczby przedsiębiorstw do populacji danych jednostek przestrzennych w zestawieniu nie pojawiło się województwo śląskie. Sytuacja podyktowana jest relatywnie wysoką liczbą mieszkańców aglomeracji górnośląskiej.

TABELA 2 ZESTAWIENIE PODSTAWOWYCH DANYCH O PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA NA ROK 2016

	liczba podmiotów gospodarczych ogółem	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności
woj. łódzkie	243 280	979	72,3
woj. dolnośląskie	361 307	1 244	80,8
woj. kujawsko-pomorskie	194 099	931	67,6
woj. lubelskie	174 123	816	60,3
woj. lubuskie	111 756	1 098	75,7
woj. małopolskie	371 107	1 097	79,0
woj. mazowieckie	788 008	1 469	94,4
woj. opolskie	100 295	1 010	71,1
woj. podkarpackie	167 749	788	57,9
woj. podlaskie	99 956	842	64,1
woj. pomorskie	286 844	1 239	87,3
woj. śląskie	467 090	1 025	72,6
woj. świętokrzyskie	111 128	887	67,1
woj. warmińsko-mazurskie	124 287	865	60,4
woj. wielkopolskie	414 798	1 191	86,1
woj. zachodniopomorskie	221 168	1 295	93,9
Średnia	264 812	1 049	74,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

W ramach diagnozy skali samozatrudnienia w kraju wykorzystano wskaźnik pn. „liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, przypadających na 1000 ludności”. Dane odnoszące się do niniejszego wskaźnika zostały zagregowane do województw. W 2016 roku średnia liczba osób samozatrudnionych, przypadających na 1000 mieszkańców w skali kraju wynosiła 74,0. Województwa mazowieckie oraz zachodniopomorskie charakteryzowały się w 2016 roku najwyższą skalą samozatrudnienia. Wartości wskaźników dla niniejszych jednostek przestrzennych wynosiły odpowiednio 94,4 oraz 93,9. Najniższą skalą samozatrudnienia charakteryzowały się natomiast województwa: podkarpackie – 57,9, lubelskie – 60,3 oraz warmińsko-mazurskie – 60,4.

W 2016 roku odnotowano w województwie łódzkim wartości wskaźnika (72) przeciętne, nieznacznie mniej korzystne od średniej w skali kraju. Skala samozatrudnienia na analizowanym obszarze jest więc relatywnie niewielka.

Pozytywne sygnały nt. rosnącego potencjału gospodarczego województwa łódzkiego wskazuje dynamika zmian liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, przypadających na 1000 mieszkańców danej jednostki z lat 2014 – 2016. W analizowanym okresie wartość wskaźnika dla województwa łódzkiego wzrosła o 0,38% (w porównaniu do średniej zmiany w skali kraju wynoszącej 0,17%).

Największym wzrostem potencjału przedsiębiorczości charakteryzowało się województwo pomorskie (+1,63%). Wyższą dynamiką przyrostu liczby jednoosobowych przedsiębiorstw niż średnia w skali kraju wyróżniały się również województwa: mazowieckie(+1,42%), podkarpackie (+1,33%), małopolskie (+1,12%), podlaskie (+0,61%) oraz dolnośląskie (+0,24%).

TABELA 3 LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁAŁNOŚĆ GOSPODARCZĄ PRZYPADAJĄCYCH NA 1000 LUDNOŚCI W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA W LATACH 2014 - 2016

	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności			
	2014	2015	2016	zmiana
woj. łódzkie	72,0	72,3	72,3	0,38%
woj. dolnośląskie	80,6	81,0	80,8	0,24%
woj. kujawsko-pomorskie	68,0	68,1	67,6	-0,60%
woj. lubelskie	60,2	60,5	60,3	0,11%
woj. lubuskie	76,0	76,2	75,7	-0,32%
woj. małopolskie	78,1	78,7	79,0	1,12%
woj. mazowieckie	93,1	94,0	94,4	1,42%
woj. opolskie	71,7	71,8	71,1	-0,88%
woj. podkarpackie	57,1	57,6	57,9	1,33%
woj. podlaskie	63,7	64,1	64,1	0,61%
woj. pomorskie	85,9	86,8	87,3	1,63%
woj. śląskie	73,1	73,2	72,6	-0,70%
woj. świętokrzyskie	67,1	67,1	67,1	0,07%
woj. warmińsko-mazurskie	60,7	60,7	60,4	-0,56%
woj. wielkopolskie	86,6	86,5	86,1	-0,55%
woj. zachodniopomorskie	94,5	94,5	93,9	-0,61%
Średnia	-	-	-	0,17%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

Po wstępnej analizie liczby podmiotów gospodarczych z podziałem na województwa zauważono wysoką dysproporcję w ich liczbie w zależności od regionu kraju. Wskaźniki odnoszące wartości bezwzględne do liczby mieszkańców pozwoliły stwierdzić, że województwo łódzkie charakteryzuje się relatywnie niskim rozwojem przedsiębiorczości. W każdym z analizowanych wskaźników wartość dla regionu łódzkiego przyjmowała wartości mniej korzystne, niż średnia w skali kraju. O poprawie poziomu przedsiębiorczości w województwie łódzkim świadczy natomiast wyższy wzrost liczby osób samozatrudnionych przypadających na 1000 mieszkańców, niż średni odnotowany w skali kraju.

Druga część analizy została przeprowadzona w podziale na powiaty województwa łódzkiego. Największa liczba podmiotów gospodarczych została odnotowana w powiecie miasto Łódź. W 2016 roku ich łączna liczba wynosiła 92 711 i stanowiła 38,11% wszystkich funkcjonujących w województwie. Miasto wojewódzkie ze względu na swój potencjał, a także charakter głównego centrum usługowo-administracyjnego jest kluczowym ośrodkiem gospodarczym regionu. Bardzo dużą liczbę funkcjonujących przedsiębiorstw

zarejestrowanych w rejestrze REGON odnotowano na terenie powiatów ościennych względem Łodzi, tj. pabianickiego, zgierskiego oraz łódzkiego wschodniego (m.in. z miejscowością Kolutzki). W 2016 roku najmniejszą liczbę podmiotów gospodarczych odnotowano na terenie powiatów: brzezińskiego, skierniewickiego, łęczyckiego oraz poddębickiego. Z wyłączeniem powiatu brzezińskiego są to tereny zlokalizowane na obrzeżach województwa.

W ramach niniejszej diagnozy sytuacji przedsiębiorczości przeanalizowano dynamikę zmian liczby podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach. W latach 2014 – 2016 średni wzrost liczby przedsiębiorstw wynosił w powiatach 1,25%. Sytuację korzystniejszą odnotowano w powiatach: piotrkowskim (+3,76%), skierniewickim (+3,48%), zgierskim (+3,14%), zduńskowolskim (+3,06%), pajęczańskim (+3,05%), sieradzkim (+2,98%) wieruszowskim (+2,94%), łódzkim wschodnim (+2,76%), wieluńskim (+2,48%), pabianickim (+2,48%), radomszczańskim (+2,28%), brzezińskim (+1,68%), bełchatowskim (+1,27%) oraz w mieście Łódź (+1,25%).

Najmniej korzystne wskazania, nie tylko niższe od średniej w skali województwa, ale również wskazujące na zmniejszającą się bazę przedsiębiorstw odnotowano na terenie powiatów: miasto Skierniewice (-1,85%), rawskiego (-1,07%), łęczyckiego (-0,46%), opoczyńskiego (-0,44%), a także poddębickiego (-0,12%). Warto zauważyć, że na terenach o najmniej licznej bazie podmiotów gospodarczych (powiaty: poddębicki oraz łęczycki) dodatkowo w latach 2014 – 2016 odnotowano spadek liczby przedsiębiorstw.

Jednym z możliwych kryteriów podziału podmiotów gospodarczych jest ich klasyfikacja ze względu na sektory własnościowe. W latach 2014 - 2016 roku udział podmiotów z sektora prywatnego w ogólnej liczbie przedsiębiorstw oscylował w granicach od 1,69% do 6,00%. W 2016 roku największy udział podmiotów z sektora publicznego w ogólnej liczbie przedsiębiorstw odnotowano w powiecie łęczyckim (194 przedsiębiorstwa, stanowiące 6,00% ogółu). Analogicznie do sytuacji sektora publicznego, podmiotów gospodarczych o większościowym udziale kapitału prywatnego funkcjonowało w latach 2014 – 2016 od 94,00% do 98,31%. W 2016 roku powiat opoczyński charakteryzował się największym

odsetkiem podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego (4 340 przedsiębiorstw, stanowiących 98,31% ogółu).

TABELA 4 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON W LATACH 2014 - 2016

	podmioty gospodarki narodowej ogółem				sektor publiczny - ogółem				sektor prywatny - ogółem			
	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	8 881	8 962	8 994	1,27%	236	238	239	1,27%	8 644	8 721	8 745	1,17%
powiat kutnowski	7 609	7 659	7 690	1,06%	285	285	285	0,00%	7 323	7 368	7 397	1,01%
powiat łaski	4 344	4 352	4 359	0,35%	145	141	140	-3,45%	4 199	4 210	4 214	0,36%
powiat łęczycki	3 246	3 231	3 231	-0,46%	190	191	194	2,11%	3 056	3 040	3 035	-0,69%
powiat łowicki	5 953	5 905	5 968	0,25%	204	199	202	-0,98%	5 749	5 706	5 761	0,21%
powiat łódzki wschodni	7 901	8 042	8 119	2,76%	137	139	137	0,00%	7 764	7 893	7 964	2,58%
powiat opoczyński	4 570	4 612	4 550	-0,44%	202	204	208	2,97%	4 368	4 407	4 340	-0,64%
powiat pabianicki	12 485	12 605	12 795	2,48%	312	314	314	0,64%	12 173	12 274	12 464	2,39%
powiat pajęczański	3 804	3 882	3 920	3,05%	147	146	145	-1,36%	3 657	3 735	3 770	3,09%
powiat piotrkowski	5 484	5 574	5 690	3,76%	184	185	184	0,00%	5 299	5 382	5 495	3,70%
powiat poddębicki	3 227	3 238	3 223	-0,12%	109	108	109	0,00%	3 118	3 130	3 109	-0,29%
powiat radomszczański	8 877	8 971	9 079	2,28%	317	312	311	-1,89%	8 560	8 656	8 763	2,37%
powiat rawski	4 028	4 016	3 985	-1,07%	147	149	148	0,68%	3 881	3 863	3 831	-1,29%
powiat sieradzki	8 881	9 014	9 146	2,98%	315	317	316	0,32%	8 565	8 695	8 822	3,00%
powiat skierniewicki	2 385	2 419	2 468	3,48%	112	113	106	-5,36%	2 273	2 306	2 361	3,87%
powiat tomaszowski	9 266	9 294	9 290	0,26%	285	302	296	3,86%	8 981	8 991	8 990	0,10%
powiat wieluński	6 523	6 541	6 685	2,48%	260	257	259	-0,38%	6 263	6 276	6 423	2,55%
powiat wieruszowski	3 534	3 573	3 638	2,94%	150	149	140	-6,67%	3 384	3 422	3 496	3,31%
powiat zduńskowolski	6 146	6 225	6 334	3,06%	175	174	176	0,57%	5 971	6 044	6 150	3,00%
powiat zgierski	15 681	15 892	16 174	3,14%	392	392	397	1,28%	15 288	15 490	15 765	3,12%
powiat brzeziński	2 733	2 757	2 779	1,68%	111	108	111	0,00%	2 622	2 649	2 665	1,64%
powiat m. Łódź	91 488	92 202	92 711	1,34%	1 853	1 842	1 823	-1,62%	89 622	90 199	90 604	1,10%
powiat m. Piotrków Trybunalski	7 494	7 501	7 506	0,16%	201	200	204	1,49%	7 293	7 293	7 294	0,01%
powiat m. Skierniewice	5 038	4 995	4 946	-1,83%	130	130	132	1,54%	4 908	4 864	4 810	-2,00%
Średnia	-	-	-	1,25%	-	-	-	-0,21%	-	-	-	1,40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS

Spośród ogółu podmiotów gospodarczych zostały wyznaczone jednoosobowe działalności gospodarcze. W 2016 roku na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało łącznie 179 695 jednoosobowych przedsiębiorstw. Od 2014 roku ich liczba zmniejszyła się o 0,37%. W 2016 roku miasto Łódź charakteryzowało się największą liczbą funkcjonujących jednoosobowych działalności gospodarczych (63 619). Warto natomiast zauważyć, że w latach 2014 – 2016 ich liczba się zmniejszyła. Podobną sytuację odnotowano w pozostałych miastach na prawach powiatu w województwie.

Powiaty, na terenie których funkcjonuje największa liczba jednoosobowych działalności gospodarczych (poza miastem Łódź):

- ❖ zgierski – 12 620 podmiotów,
- ❖ pabianicki – 9 769 podmiotów,
- ❖ radomszczański – 7 192 podmioty,
- ❖ tomaszowski – 7 186 podmiotów.

Podobnie jak w przypadku ogólnej liczby podmiotów gospodarczych, również w przypadku jednoosobowych przedsiębiorstw najmniejszą ich liczbę odnotowano w 2016 roku na terenie powiatów: skierniewickiego, brzezińskiego, łęczyckiego i poddębickiego.

Analizie poddano również dynamikę zmian liczby jednoosobowych przedsiębiorstw z lat 2014 - 2016. Poza miastami na prawach powiatu, spadki w bazie osób samozatrudnionych zarejestrowano w powiatach: rawskim (-2,53%), opoczyńskim (-1,85%), poddębickim (-1,80%), łęczyckim (-1,58%), tomaszowskim (1,22%), kutnowskim (-0,90%) oraz łowickim (0,60%). Z drugiej strony, na terenie 13 z 24 powiatów odnotowano wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wzrost liczby jednoosobowych przedsiębiorstw, przekraczający średnią dla województwa (+0,24%) od 2014 roku odnotowano w powiatach: skierniewickim (+3,83%), wieruszowskim (+3,34%), pajęczańskim (+2,83%), zduńskowolskim (+2,59%), piotrkowskim (2,58%), sieradzkim (+2,58%), zgierskim (+1,84%), wieluńskim (+1,79%), łódzkim wschodnim (+1,07%), radomszczańskim (+0,87%) oraz pabianickim (+0,75%).

TABELA 5 LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ W LATACH 2014 - 2016

	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			
	2014	2015	2016	zmiana (2014-2016)
powiat bełchatowski	6 707	6 749	6 717	0,15%
powiat kutnowski	5 781	5 750	5 729	-0,90%
powiat łaski	3 490	3 495	3 490	0,00%
powiat łęczycki	2 398	2 374	2 360	-1,58%
powiat łowicki	4 596	4 546	4 566	-0,65%
powiat łódzki wschodni	6 374	6 452	6 442	1,07%
powiat opoczyński	3 507	3 529	3 442	-1,85%
powiat pabianicki	9 696	9 697	9 769	0,75%
powiat pajęczański	3 072	3 139	3 159	2,83%
powiat piotrkowski	4 453	4 517	4 568	2,58%
powiat poddębicki	2 615	2 613	2 568	-1,80%
powiat radomszczański	7 130	7 171	7 192	0,87%
powiat rawski	3 160	3 140	3 080	-2,53%
powiat sieradzki	6 773	6 882	6 948	2,58%
powiat skierniewicki	1 826	1 852	1 896	3,83%
powiat tomaszowski	7 275	7 242	7 186	-1,22%
powiat wieluński	5 039	5 025	5 129	1,79%
powiat wieruszowski	2 751	2 791	2 843	3,34%
powiat zduńskowolski	4 817	4 873	4 942	2,59%
powiat zgierski	12 392	12 489	12 620	1,84%
powiat brzeziński	2 162	2 173	2 165	0,14%
powiat m. Łódź	64 810	64 343	63 619	-1,84%
powiat m. Piotrków Trybunalski	5 674	5 613	5 546	-2,26%
powiat m. Skierniewice	3 869	3 800	3 719	-3,88%
Średnia	-	-	-	0,24%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

Z uwagi na warunki prowadzenia działalności gospodarczej w ośrodkach miejskich (większa dostępność infrastruktury i zasobów pracy, większy rynek zbytu, łatwiejsza możliwość uzyskania finansowania zewnętrznego itd.) na ich terenie zlokalizowanych jest więcej dużych przedsiębiorstw. Na terenie miast na prawach powiatów, miasta wojewódzkiego Łódź, a także powiatów z dużymi ośrodkami miejskimi znajduje się mniejszy odsetek jednoosobowych przedsiębiorstw. Najmniejszy odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą został zarejestrowany w 2016 roku na terenie miasta Łódź (68,62%). Ponadto, niski odsetek jednoosobowych działalności gospodarczych w ogóle przedsiębiorstw zarejestrowano ponadto w powiatach:

- ❖ łęczyckim (73,04%),

- ❖ miasto Piotrków Trybunalski (73,89%),
- ❖ kutnowskim (74,50%),
- ❖ bełchatowskim (74,68%),
- ❖ miasto Skierniewice (75,19%),
- ❖ opoczyńskim (75,65%).

W każdej z powyższych jednostek przestrzennych od 2014 roku odnotowuje się systematyczny spadek udziału osób samozatrudnionych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

Jednostki przestrzenne, wśród których odsetek jednoosobowych przedsiębiorstw w ogóle podmiotów gospodarczych wynosił w 2016 roku powyżej 80,00% został zarejestrowany w powiatach:

- ❖ pączępańskim (80,59%),
- ❖ piotrkowskim (80,28%),
- ❖ łaskim (80,06%).

Podobnie jak w przypadku powiatów, na terenie których zlokalizowane są większe ośrodki miejskie, również wśród pozostałych odnotowuje się regularny spadek odsetka osób zatrudnionych w ogóle przedsiębiorstw. Jedynie w powiatach: skierniewickim i wieruszowskim zarejestrowano odwrotną zależność (wzrost udziału jednoosobowych działalności gospodarczych w ogóle przedsiębiorstw w latach 2014 – 2016 odpowiednio o 0,16 p.p. i 0,29 p.p.).

TABELA 6 ODSETEK OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ W OGÓLE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W LATACH 2014 - 2016

	odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogóle podmiotów gospodarczych		
	2014	2015	2016
powiat bełchatowski	75,52%	75,31%	74,68%
powiat kutnowski	75,98%	75,08%	74,50%
powiat łaski	80,34%	80,31%	80,06%
powiat łęczycki	73,88%	73,48%	73,04%
powiat łowicki	77,20%	76,99%	76,51%
powiat łódzki wschodni	80,67%	80,23%	79,34%
powiat opoczyński	76,74%	76,52%	75,65%
powiat pabianicki	77,66%	76,93%	76,35%
powiat pajęczański	80,76%	80,86%	80,59%
powiat piotrkowski	81,20%	81,04%	80,28%
powiat poddębicki	81,04%	80,70%	79,68%
powiat radomszczański	80,32%	79,94%	79,22%
powiat rawski	78,45%	78,19%	77,29%
powiat sieradzki	76,26%	76,35%	75,97%
powiat skierniewicki	76,56%	76,56%	76,82%
powiat tomaszowski	78,51%	77,92%	77,35%
powiat wieluński	77,25%	76,82%	76,72%
powiat wieruszowski	77,84%	78,11%	78,15%
powiat zduńskowolski	78,38%	78,28%	78,02%
powiat zgierski	79,03%	78,59%	78,03%
powiat brzeziński	79,11%	78,82%	77,91%
powiat m. Łódź	70,84%	69,78%	68,62%
powiat m. Piotrków Trybunalski	75,71%	74,83%	73,89%
powiat m. Skierniewice	76,80%	76,08%	75,19%
Średnia	77,75%	77,40%	76,83%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

Liczbę jednoosobowych działalności gospodarczych zestawiono do 100 osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych powiatach województwa łódzkiego. W ramach niniejszego wskaźnika możliwe jest wskazanie rzeczywistej skali samozatrudnienia w danej jednostce przestrzennej. Wartości wskaźnika powyżej średniej dla województwa oznaczają, że na terenie danej jednostki przestrzennej odnotowuje się relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców. Wspólnie z wysokim udziałem samozatrudnienia w powiecie, o potencjale regionu świadczy również kierunek zmian zachodzących w ramach niniejszego wskaźnika. Im większa, dodatnia dynamika zmian, tym większemu wzrostowi uległ potencjał gospodarczy.

W 2016 roku największą skalą samozatrudnienia charakteryzował się powiat miasto Łódź. Na 100 osób w wieku produkcyjnym w Łodzi przypadało 15,5 jednoosobowych działalności gospodarczych. Wartości niniejszego wskaźnika powyżej średniej dla województwa odnotowano w powiatach: łódzkim wschodnim (14,7), pabianickim (13,5), miasto Skierniewice (12,7), zgierskim (12,6), miasto Piotrków Trybunalski (12,4), zduńskowolskim (11,9), brzezińskim (11,4), łaskim (11,2), wieruszowskim (10,8) i wieluńskim (10,8).

Najniższą skalą samozatrudnienia w 2016 roku charakteryzowały się powiat opoczyński (7,3 jednoosobowych przedsiębiorstw przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym). Za jednostki przestrzenne o szczególnie niskiej skali samozatrudnienia zakwalifikowano również te, gdzie odnotowano w 2016 roku wartości wskaźnika niższe, niż średnia dla województwa. Były to powiaty: łęczycki (7,6), skierniewicki (8,2), piotrkowski (8,2), bełchatowski (9,2), łowicki (9,4), sieradzki (9,4), kutnowski (9,5), pajęczański (9,8), poddębicki (10,1), tomaszowski (10,1), rawski (10,2) i radomszczański (10,3).

W większości powiatów w latach 2014 – 2016 zaobserwowano wzrost wartości analizowanego wskaźnika. Najwyższe tempo rozwoju samozatrudnienia zostało odnotowane na terenie powiatu zduńskowolskiego. Liczba podmiotów przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym zwiększyła się w tym czasie o 4,89%. Średnie tempo wzrostu wartości wskaźnika dla województwa na lata 2014 – 2016 wyniosło 2,40%. Wyższym tempem wzrostu skali samozatrudnienia charakteryzowały się powiaty: skierniewicki (+4,42%), sieradzki (+4,40%), pajęczański (+4,21%), wieruszowski (+4,07%), zgierski (+3,82%), piotrkowski (+3,49%), radomszczański (+3,26%), wieluński (3,31%), pabianicki (+3,11%), bełchatowski (+2,87%), kutnowski (+2,69%) i miasto Łódź (+2,59%).

Również dane dotyczące zmian skali samozatrudnienia na lata 2014 – 2016 wskazują, że spośród analizowanych jednostek przestrzennych najniższym poziomem przedsiębiorczości charakteryzuje się powiat opoczyński. W powiecie odnotowano najniższy odsetek osób samozatrudnionych przypadających na 100 mieszkańców oraz dodatkowo w analizowanym okresie wartość wskaźnika pogorszyła się o 0,20%. Jedynie na terenie dwóch jednostek przestrzennych odnotowano zmniejszenie bazy jednoosobowych przedsiębiorstw w relacji do liczby ludności. Drugą analizowaną jednostką, na terenie której odnotowano spadek

liczby osób samozatrudnionych względem populacji w wieku produkcyjnym był powiat rawski.

TABELA 7 LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ PRZYPADAJĄCYCH NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2014 – 2016

	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym			
	2014	2015	2016	zmiana (2014-2016)
powiat bełchatowski	8,9	9,1	9,2	2,87%
powiat kutnowski	9,2	9,3	9,5	2,69%
powiat łaski	11,0	11,1	11,2	2,04%
powiat łęczycki	7,6	7,6	7,6	0,29%
powiat łowicki	9,3	9,3	9,4	1,64%
powiat łódzki wschodni	14,4	14,7	14,7	2,08%
powiat opoczyński	7,3	7,4	7,3	-0,20%
powiat pabianicki	13,1	13,2	13,5	3,11%
powiat pajęczański	9,4	9,7	9,8	4,21%
powiat piotrkowski	7,9	8,0	8,2	3,49%
powiat poddębicki	10,1	10,1	10,1	0,00%
powiat radomszczański	9,9	10,1	10,3	3,26%
powiat rawski	10,2	10,3	10,2	-0,37%
powiat sieradzki	9,0	9,3	9,4	4,40%
powiat skierniewicki	7,8	8,0	8,2	4,42%
powiat tomaszowski	10,0	10,0	10,1	1,34%
powiat wieluński	10,5	10,5	10,8	3,13%
powiat wierszowski	10,4	10,5	10,8	4,07%
powiat zduńskowolski	11,4	11,6	11,9	4,89%
powiat zgierski	12,1	12,3	12,6	3,82%
powiat brzeziński	11,2	11,3	11,4	2,06%
powiat m. Łódź	15,1	15,3	15,5	2,59%
powiat m. Piotrków Trybunalski	12,2	12,3	12,4	1,61%
powiat m. Skierniewice	12,7	12,7	12,7	0,05%
Średnia	10,4	10,6	10,7	2,40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

Stan przedsiębiorczości mieszkańców można diagnozować na podstawie obserwacji liczby zakładanych jednoosobowych działalności gospodarczych oraz jej relacji do liczby likwidowanych jednoosobowych przedsiębiorstw. Z uwagi na uwarunkowania prowadzenia działalności gospodarczej w dużych ośrodkach miejskich, najwięcej nowych jednoosobowych przedsiębiorstw zostało zarejestrowanych w powiecie miasto Łódź. W 2016 roku ich liczba wynosiła 5 916. Warto natomiast zaznaczyć, że w Łodzi w latach 2014 – 2016 odnotowano spadek liczby nowo rejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

W jednostkach ościennych do miasta wojewódzkiego, tj. powiatach pabianickim oraz zgierskim odnotowano również dużą liczbę nowo zakładanych jednoosobowych działalności. W 2016 roku było to odpowiednio 970 nowych jednoosobowych działalności w powiecie pabianickim oraz 1 250 w powiecie zgierskim.

Najmniejsza liczba nowo zarejestrowanych osób samozatrudnionych została odnotowana w 2016 roku na terenie powiatów: skierniewickiego (167), rawskiego (217), łęczyckiego (219) oraz brzezińskiego (221). Dodatkowo, spośród wymienionych jednostek przestrzennych na terenie powiatów: łęczyckiego i rawskiego odnotowano spadek dynamiki zakładanych jednoosobowych działalności gospodarczych. W powiecie łęczyckim spadek ten wyniósł 7,59%, natomiast w powiecie rawskim aż 14,59%.

Liczba nowo zarejestrowanych osób samozatrudnionych zmniejszyła się w województwie łódzkim w latach 2014 – 2016 o 4,97%. Wyłącznie na terenie kilku jednostek przestrzennych odnotowano w tym czasie przyrost ich liczby. Dodatnią dynamiką wskaźnika charakteryzowały się powiaty: wieluński (+13,36%), wieruszowski (+10,34%), zduńskowolski (+7,63%), radomszczański (+3,91%), brzeziński (+2,79%), pabianicki (+2,65%) oraz skierniewicki (0,60%). Dodatkowo, korzystniejszą od średniej dla województwa dynamikę zmian wartości wskaźnika odnotowano na terenie powiatów: sieradzkiego (-0,63%), łaskiego (-2,39%), zgierskiego (-3,55%), poddębickiego (-4,33%) oraz łódzkiego wschodniego (-4,80%).

Największe spadki dynamiki zakładania nowych jednoosobowych działalności gospodarczych odnotowano w powiecie opoczyńskim. W perspektywie analizowanych lat ten spadek wyniósł 19,48%. Warto zwrócić uwagę, że zgodnie z niniejszą analizą obszar ten charakteryzuje się szczególnie niską skalą samozatrudnienia. Analizowana tendencja potwierdza niekorzystną sytuację w powiecie w sferze przedsiębiorczości.

Tabela 8 NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON JEDNOOSOBOWE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE W LATACH 2014 - 2016

	sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			
	2014	2015	2016	zmiana (2014-2016)
powiat bełchatowski	696	667	622	-10,63%
powiat kutnowski	580	545	514	-11,38%
powiat łaski	335	320	327	-2,39%
powiat łęczycki	237	234	219	-7,59%
powiat łowicki	458	379	423	-7,64%
powiat łódzki wschodni	542	574	516	-4,80%
powiat opoczyński	385	392	310	-19,48%
powiat pabianicki	945	951	970	2,65%
powiat pajęczański	326	316	285	-12,58%
powiat piotrkowski	537	479	470	-12,48%
powiat poddębicki	254	257	243	-4,33%
powiat radomszczański	690	738	717	3,91%
powiat rawski	254	268	217	-14,57%
powiat sieradzki	799	725	794	-0,63%
powiat skierniewicki	166	174	167	0,60%
powiat tomaszowski	759	670	663	-12,65%
powiat wieluński	464	416	526	13,36%
powiat wieruszowski	261	288	288	10,34%
powiat zduńskowolski	511	543	550	7,63%
powiat zgierski	1 296	1 243	1 250	-3,55%
powiat brzeziński	215	202	221	2,79%
powiat m. Łódź	6 755	6 116	5 916	-12,42%
powiat m. Piotrków Trybunalski	552	520	481	-12,86%
powiat m. Skierniewice	372	300	333	-10,48%
Średnia	766	722	709	-4,97%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

Z uwagi na skalę samozatrudnienia w analizowanych jednostkach, najwięcej likwidowanych jednoosobowych działalności gospodarczych zlikwidowano w 2016 roku z terenów powiatów: miasto Łódź (6 402), zgierskiego (1 179) oraz pabianickiego (941).

Najmniejszą liczbę likwidowanych jednoosobowych działalności gospodarczych odnotowano w 2016 roku na terenie następujących powiatów: skierniewickiego (134), brzezińskiego (222), łęczyckiego (227) oraz wieruszowskiego (235). W 2016 roku na terenie powiatu opoczyńskiego odnotowano 359 likwidacji jednoosobowych działalności gospodarczych. Ich liczba przewyższała liczbę nowo utworzonych podmiotów o 49.

W ramach niniejszej diagnozy przeanalizowano dynamikę zmian wśród likwidowanych jednoosobowych przedsiębiorstw. W latach 2014 – 2016 liczba zamykanych jednoosobowych działalności gospodarczych w województwie zmniejszyła się średnio o 7,42%. Największy spadek w liczbie likwidowanych podmiotów odnotowano na terenie powiatu skierniewickiego (-21,46%). Dodatkowo, korzystniejsze zmiany od średniej dla województwa łódzkiego odnotowano na terenie powiatów: kutnowskiego (-18,15%), wieluńskiego (-17,39%), miasto Skierniewice (-16,55%), rawskiego (-15,46%), miasto Piotrków Trybunalski (-12,66%), zduńskowolskiego (-11,76%), radomszczańskiego (-11,42%), wieruszowskiego (-10,65%), łowickiego (-10,56%), tomaszowskiego (-10,37%) i pabianickiego (-8,46%).

Spośród analizowanych jednostek przestrzennych zwiększoną liczbę likwidowanych jednoosobowych działalności gospodarczych odnotowano na terenie powiatów: łódzkiego wschodniego (7,94%), sieradzkiego (5,71%) i pajęczańskiego (4,07%).

TABELA 9 WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON JEDNOOSOBOWE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE W LATACH 2014 - 2016

	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			
	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	689	613	643	-6,68%
powiat kutnowski	606	562	496	-18,15%
powiat łaski	326	290	325	-0,31%
powiat łęczycki	243	230	227	-6,58%
powiat łowicki	445	394	398	-10,56%
powiat łódzki wschodni	567	547	612	7,94%
powiat opoczyński	361	328	359	-0,55%
powiat pabianicki	1 028	965	941	-8,46%
powiat pajęczański	246	247	256	4,07%
powiat piotrkowski	410	425	405	-1,22%
powiat poddębicki	274	241	270	-1,46%
powiat radomszczański	744	651	659	-11,42%
powiat rawski	317	270	268	-15,46%
powiat sieradzki	666	604	704	5,71%
powiat skierniewicki	171	130	134	-21,64%
powiat tomaszowski	752	652	674	-10,37%
powiat wieluński	512	408	420	-17,97%
powiat wieruszowski	263	242	235	-10,65%
powiat zduńskowolski	544	480	480	-11,76%
powiat zgierski	1 271	1 200	1 179	-7,24%
powiat brzeziński	224	212	222	-0,89%
powiat m. Łódź	6 760	6 329	6 402	-5,30%
powiat m. Piotrków Trybunalski	608	539	531	-12,66%
powiat m. Skierniewice	429	339	358	-16,55%

Średnia	-	-	-	-7,42%
----------------	---	---	---	---------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

Analiza przedmiotu działalności jednoosobowych podmiotów gospodarczych została przeprowadzona na podstawie przeglądu ich udziału w poszczególnych sekcjach PKD. W skali kraju dominującą dziedziną, w ramach której jednoosobowe przedsiębiorstwa prowadzą działalność, jest sekcja G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). W roku 2016 udział sekcji G w skali kraju wynosił 26,36%. Wysoki udział osób samozatrudnionych w skali kraju został odnotowany również w sekcjach: F (budownictwo) – 13,83%, M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – 11,12% oraz C (przetwórstwo przemysłowe) – 9,30%.

Dominujące rodzaje działalności jednoosobowych przedsiębiorstw w województwie łódzkim są tożsame do wiodących w skali kraju. W województwie łódzkim największy odsetek osób samozatrudnionych prowadzi działalność w sekcjach: G – 29,23%, F – 11,87%, C – 11,97% oraz M – 10,02%.

W dalszej części rozdziału znajdują się tabele przedstawiające udział jednoosobowych przedsiębiorstw w ogólnej liczbie osób samozatrudnionych w powiecie w podziale na sekcje PKD. Udział analizowanych osób samozatrudnionych w kolejnych sekcjach PKD został przedstawiony w przedziale lat 2014 - 2016.

Dodatkowo, w powyższych tabelach została wykazana procentowa zmiana w liczbie jednoosobowych podmiotów gospodarczych w analizowanych jednostkach przestrzennych z lat 2014 – 2016. Na czerwono zostały zaznaczone te wartości, które wskazują na 3 najwyższe procentowe wzrosty liczby jednoosobowych podmiotów gospodarczych w danej sekcji. Z drugiej strony kolorem niebieskim zaznaczono 3 najwyższe procentowe spadki liczby osób samozatrudnionych w danej sekcji⁴.

	3 największe procentowe wzrosty udziału jednoosobowych przedsiębiorstw w danej sekcji
	3 największe procentowe spadki udziału jednoosobowych przedsiębiorstw w danej sekcji

W latach 2014 – 2016 zaobserwowano proces przekształceń w sferze działalności jednoosobowych przedsiębiorstw województwa łódzkiego. Osoby samozatrudnione najczęściej rezygnowały z działalności w ramach sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych,

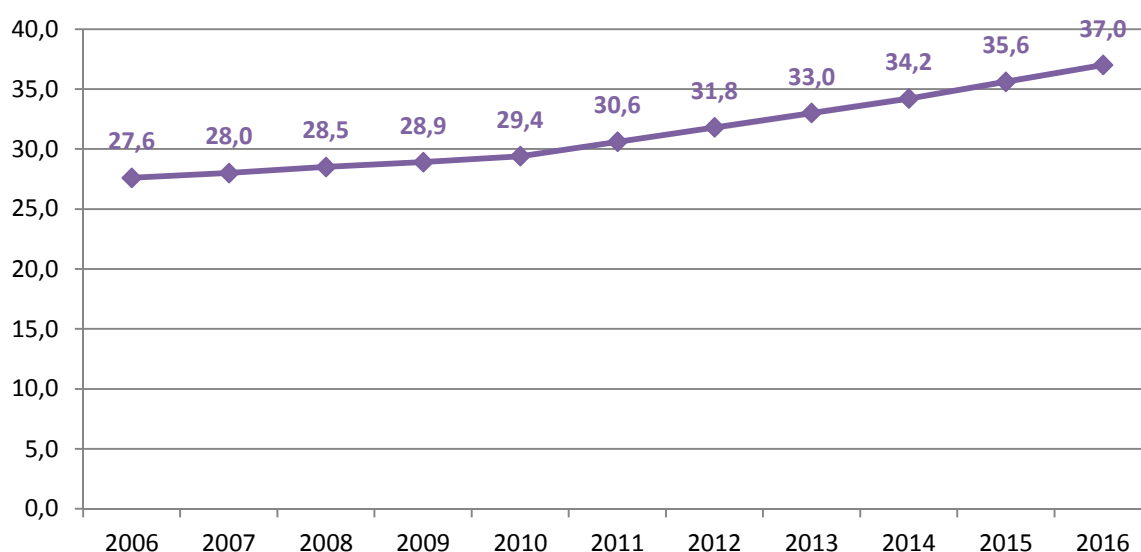
⁴ W przypadku tożsamy, maksymalnych wartości zaznaczono większą liczbę wartości.

włączając motocykle). W analizowanym okresie w każdym z powiatów odnotowano spadek odsetka jednoosobowych przedsiębiorstw prowadzących działalność w ramach sekcji G.

Z drugiej strony zaobserwowano znaczny wzrost liczby jednoosobowych przedsiębiorstw funkcjonujących w ramach sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) i Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna). Wzrost odsetka osób samozatrudnionych prowadzących działalność w ramach sekcji M stanowi pozytywny sygnał dotyczący przekształceń w strukturze podmiotów gospodarczych. Silna konkurencja pomiędzy podmiotami funkcjonującymi w ramach sekcji M determinuje wzrost aktywności przedsiębiorstw, które w wyniku prowadzonej działalności przyczyniają się do kreowania innowacji. Specyfika działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej nierozłącznie powiązana jest z doskonaleniem m.in.: procesów, metod zarządzania i technologii, a także podnoszeniem kwalifikacji kapitału ludzkiego, wpływającego na konkurencyjność podmiotu. Zwiększony udział jednoosobowych przedsiębiorstw w tej sekcji stanowi pozytywny sygnał dotyczący przekształceń gospodarczych w województwie łódzkim.

Wzrost udziału jednoosobowych działalności gospodarczych w sekcji Q (dotyczącej opieki zdrowotnej i pomocy społecznej) stanowi odpowiedź na postępujące, negatywne procesy demograficzne. Ogólnopolski proces starzenia się społeczeństwa dotyczy również bezpośrednio województwa łódzkiego. W tabeli nr 10 przedstawiono systematycznie pogarszającą się sytuację demograficzną w województwie łódzkim. Wzrost liczby jednoosobowych przedsiębiorstw, prowadzących działalność w sferze opieki zdrowotnej i pomocy społecznej podyktowany jest potrzebą stworzenia oferty usługowej dla osób starszych, wykluczonych społecznie oraz wymagających pomocy.

WYKRES 1 OBCIĄŻENIE DEMOGRAFICZNE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2006 - 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

W ramach dalszej analizy wskazano na jednostki przestrzenne województwa łódzkiego, na terenie których w 2016 roku odnotowano najwyższy udział jednoosobowych podmiotów gospodarczych w kolejnych sekcjach PKD względem ogólnej liczby samozatrudnionych w tych powiatach. W nawiasie został wskazany udział jednoosobowych przedsiębiorstw w konkretnych sekcjach PKD względem ogólnej liczby osób samozatrudnionych w danym powiecie. Niniejsza metoda pozwala na przegląd dominujących sekcji PKD w danych powiatach, bez względu na wartość bazową liczby przedsiębiorstw. Wyeliminowana została zmienna dotycząca różnicy w liczbie jednoosobowych przedsiębiorstw w danych powiatach, a wyznaczone dane wskazują które sekcje PKD są dominujące w analizowanych jednostkach przestrzennych. Dla każdej sekcji PKD zostały wyznaczone po trzy powiaty, wśród których udział osób samozatrudnionych w danej sekcji w stosunku do ogólnej liczby jednoosobowych przedsiębiorstw w danej jednostce jest najwyższy.

Sekcja A:

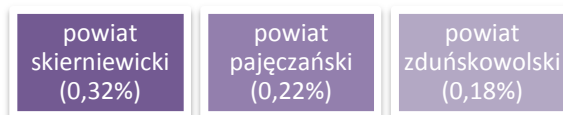
Sekcja B:

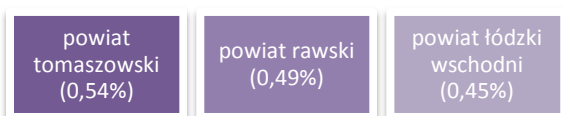
Sekcja C:

Sekcja D:

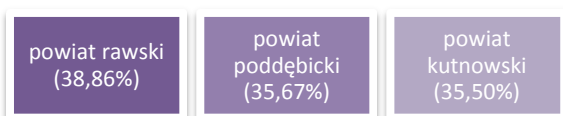
Sekcja E:

Sekcja F:

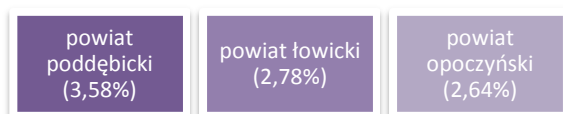
Sekcja G:

Sekcja H:

Sekcja I:

Sekcja J:

powiat m.
Skierniewice
(4,54%)

powiat m.
Łódź (3,91%)

powiat
bełchatowski
(2,71%)

Sekcja K:

powiat m.
Łódź (4,04%)

powiat m.
Skierniewicki
(3,90%)

powiat
bełchatowski
(3,60%)

Sekcja M:

powiat m.
Skierniewice
(13,47%)

powiat m.
Łódź (13,14%)

powiat m.
Piotrków
Trybunalski
(11,70%)

Sekcja L:

powiat m.
Łódź (1,73%)

powiat m.
Skierniewice
(1,37%)

powiat m.
Piotrków
Trybunalski
(1,26%)

Sekcja N:

powiat m.
Łódź (3,17%)

powiat m.
Skierniewice
(3,04%)

powiat
zgierski
(3,00%)

Sekcja O:

powiat
wieluński
(0,02%)

powiat łódzki
wschodni
(0,02%)

powiat
tomaszowski
(0,01%)

Sekcja P:

powiat m.
Skierniewice
(3,17%)

powiat m.
Łódź (2,83%)

powiat m.
Piotrków
Trybunalski
(2,81%)

Sekcja Q:

powiat m.
Łódź (9,11%)

powiat m.
Piotrków
Trybunalski
(8,22%)

powiat
bełchatowski
(2,35%)

Sekcja R:

powiat
opoczyński
(1,31%)

powiat łowicki
(1,29%)

powiat m.
Łódź (1,19%)

Sekcja S, T, U:

powiat
bełchatowski
(5,49%)

powiat
kutnowski
(5,10%)

powiat
pabianicki
(5,09%)

TABELA 10 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (sekcja A – C)

	Sekcja A				Sekcja B				Sekcja C			
	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	1,31%	1,27%	1,19%	-9,09%	0,10%	0,10%	0,10%	0,00%	10,06%	10,18%	9,90%	-1,48%
powiat kutnowski	3,60%	3,62%	3,49%	-3,85%	0,10%	0,05%	0,05%	-50,00%	8,74%	8,73%	8,45%	-4,16%
powiat łaski	3,72%	3,72%	3,55%	-4,62%	0,06%	0,03%	0,09%	50,00%	13,78%	13,76%	13,47%	-2,29%
powiat łęczycki	5,42%	5,64%	5,76%	4,62%	0,21%	0,21%	0,21%	0,00%	7,46%	7,62%	7,88%	3,91%
powiat łowicki	6,35%	6,09%	6,04%	-5,48%	0,00%	0,00%	0,00%	-	9,40%	9,37%	8,98%	-5,09%
powiat łódzki wschodni	1,87%	1,86%	1,85%	0,00%	0,42%	0,39%	0,40%	-3,70%	14,92%	14,72%	14,59%	-1,16%
powiat opoczyński	2,42%	2,52%	2,38%	-3,53%	0,57%	0,48%	0,35%	-40,00%	10,52%	10,37%	10,20%	-4,88%
powiat pabianicki	2,60%	2,74%	2,85%	10,32%	0,07%	0,08%	0,08%	14,29%	16,25%	16,08%	15,92%	-1,33%
powiat pajęczański	2,67%	2,64%	2,60%	0,00%	0,29%	0,22%	0,19%	-33,33%	14,84%	15,23%	15,76%	9,21%
powiat piotrkowski	5,77%	5,51%	5,54%	-1,56%	0,29%	0,22%	0,26%	-7,69%	12,13%	12,40%	12,78%	8,15%
powiat poddębicki	4,78%	5,09%	4,98%	2,40%	0,08%	0,08%	0,12%	50,00%	9,56%	9,41%	9,15%	-6,00%
powiat radomszczański	2,12%	2,06%	2,02%	-3,97%	0,18%	0,18%	0,17%	-7,69%	18,43%	18,34%	18,31%	0,23%
powiat rawski	2,82%	2,71%	2,73%	-5,62%	0,22%	0,22%	0,16%	-28,57%	8,67%	8,73%	8,99%	1,09%
powiat sieradzki	3,00%	2,89%	3,07%	4,93%	0,19%	0,19%	0,14%	-23,08%	10,94%	10,97%	10,68%	0,13%
powiat skierniewicki	5,97%	5,45%	5,59%	-2,75%	0,44%	0,43%	0,37%	-12,50%	10,19%	10,10%	10,13%	3,23%
powiat tomaszowski	3,38%	3,37%	3,34%	-2,44%	0,15%	0,14%	0,14%	-9,09%	13,94%	13,97%	13,65%	-3,25%
powiat wieluński	2,28%	2,25%	2,20%	-1,74%	0,20%	0,16%	0,14%	-30,00%	11,33%	11,48%	11,52%	3,50%
powiat wierzusowski	2,73%	2,65%	2,64%	0,00%	0,15%	0,14%	0,11%	-25,00%	15,34%	15,84%	15,97%	7,58%
powiat zduńskowolski	1,20%	1,29%	1,38%	17,24%	0,12%	0,10%	0,10%	-16,67%	12,93%	12,03%	11,72%	-7,06%
powiat zgierski	1,91%	1,83%	1,85%	-1,27%	0,14%	0,11%	0,11%	-17,65%	15,04%	14,90%	14,64%	-0,86%
powiat brzeziński	1,99%	1,98%	1,76%	-11,63%	0,23%	0,18%	0,18%	-20,00%	17,76%	17,40%	17,41%	-1,82%
powiat m. Łódź	0,29%	0,28%	0,28%	-5,29%	0,04%	0,04%	0,03%	-16,67%	11,38%	11,14%	10,96%	-5,49%
powiat m. Piotrków Trybunalski	1,92%	1,76%	1,75%	-11,01%	0,07%	0,07%	0,07%	0,00%	10,17%	10,14%	10,01%	-3,81%
powiat m. Skierniewice	0,83%	0,84%	0,78%	-9,38%	0,05%	0,05%	0,05%	0,00%	6,85%	6,82%	6,59%	-7,55%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

TABELA 11 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA D - F)

	Sekcja D				Sekcja E				Sekcja F			
	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	0,07%	0,07%	0,07%	0,00%	0,37%	0,36%	0,37%	0,00%	13,78%	14,14%	14,26%	3,68%
powiat kutnowski	0,07%	0,10%	0,09%	25,00%	0,43%	0,40%	0,42%	-4,00%	9,96%	10,03%	10,12%	0,69%
powiat łaski	0,06%	0,09%	0,11%	100,00%	0,14%	0,20%	0,20%	40,00%	14,33%	14,19%	14,33%	0,00%
powiat łęczycki	0,00%	0,00%	0,00%	-	0,17%	0,17%	0,08%	-50,00%	10,22%	10,53%	10,97%	5,71%
powiat łowicki	0,20%	0,15%	0,13%	-33,33%	0,22%	0,24%	0,20%	-10,00%	14,16%	14,08%	14,74%	3,38%
powiat łódzki wschodni	0,08%	0,08%	0,08%	0,00%	0,47%	0,46%	0,45%	-3,33%	11,44%	11,11%	11,15%	-1,51%
powiat opoczyński	0,00%	0,00%	0,00%	-	0,31%	0,31%	0,38%	18,18%	17,22%	17,20%	16,68%	-4,97%
powiat pabianicki	0,05%	0,04%	0,04%	-20,00%	0,21%	0,20%	0,18%	-10,00%	11,63%	11,55%	11,57%	0,18%
powiat pajęczański	0,20%	0,22%	0,22%	16,67%	0,33%	0,32%	0,32%	0,00%	12,83%	13,00%	13,33%	6,85%
powiat piotrkowski	0,09%	0,07%	0,09%	0,00%	0,38%	0,42%	0,37%	0,00%	17,47%	17,20%	17,18%	0,90%
powiat poddębicki	0,15%	0,15%	0,16%	0,00%	0,42%	0,50%	0,43%	0,00%	14,80%	14,70%	14,49%	-3,88%
powiat radomszczański	0,10%	0,07%	0,07%	-28,57%	0,15%	0,18%	0,18%	18,18%	11,60%	11,52%	11,60%	0,85%
powiat rawski	0,03%	0,03%	0,03%	0,00%	0,47%	0,51%	0,49%	0,00%	13,39%	13,18%	13,25%	-3,55%
powiat sieradzki	0,15%	0,13%	0,13%	-10,00%	0,34%	0,35%	0,40%	21,74%	15,12%	15,68%	16,09%	9,18%
powiat skierniewicki	0,33%	0,32%	0,32%	0,00%	0,49%	0,43%	0,47%	0,00%	20,54%	20,84%	21,36%	8,00%
powiat tomaszowski	0,08%	0,08%	0,14%	66,67%	0,60%	0,62%	0,54%	-11,36%	13,14%	13,35%	13,44%	1,05%
powiat wieluński	0,00%	0,02%	0,04%	-	0,40%	0,44%	0,33%	-15,00%	14,33%	14,35%	15,19%	7,89%
powiat wierzusowski	0,00%	0,04%	0,04%	-	0,29%	0,25%	0,18%	-37,50%	15,19%	15,51%	16,29%	10,77%
powiat zduńskowolski	0,12%	0,18%	0,18%	50,00%	0,21%	0,21%	0,20%	0,00%	16,94%	17,75%	19,47%	17,89%
powiat zgierski	0,11%	0,11%	0,13%	14,29%	0,32%	0,35%	0,33%	5,00%	11,64%	11,53%	11,59%	1,46%
powiat brzeziński	0,09%	0,09%	0,14%	50,00%	0,28%	0,32%	0,28%	0,00%	11,47%	11,41%	11,32%	-1,21%
powiat m. Łódź	0,05%	0,04%	0,03%	-26,67%	0,19%	0,18%	0,18%	-8,20%	9,10%	9,00%	8,82%	-4,85%
powiat m. Piotrków Trybunalski	0,04%	0,02%	0,02%	-50,00%	0,25%	0,25%	0,23%	-7,14%	10,68%	10,76%	10,80%	-1,16%
powiat m. Skierniewice	0,05%	0,03%	0,03%	-50,00%	0,16%	0,16%	0,16%	0,00%	13,44%	13,34%	13,50%	-3,46%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

TABELA 12 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA G – I)

	Sekcja G				Sekcja H				Sekcja I			
	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	31,30%	30,33%	29,42%	-5,86%	5,86%	5,93%	6,31%	7,89%	2,43%	2,31%	2,37%	-2,45%
powiat kutnowski	37,55%	36,61%	35,50%	-6,31%	6,76%	7,01%	7,40%	8,44%	2,27%	2,24%	2,29%	0,00%
powiat łaski	33,70%	33,16%	32,78%	-2,72%	5,93%	6,04%	6,42%	8,21%	2,75%	2,63%	2,46%	-10,42%
powiat łęczycki	37,45%	36,35%	35,21%	-7,46%	10,38%	10,11%	10,64%	0,80%	2,63%	2,70%	2,54%	-4,76%
powiat łowicki	31,59%	31,48%	30,90%	-2,82%	8,51%	8,42%	8,87%	3,58%	2,96%	2,95%	2,78%	-6,62%
powiat łódzki wschodni	33,28%	32,58%	31,36%	-4,76%	6,65%	6,45%	6,69%	1,65%	2,56%	2,40%	2,48%	-1,84%
powiat opoczyński	35,27%	34,63%	35,04%	-2,51%	5,50%	5,89%	6,04%	7,77%	2,68%	2,55%	2,64%	-3,19%
powiat pabianicki	29,28%	28,76%	28,23%	-2,85%	6,47%	6,30%	6,05%	-5,74%	2,26%	2,26%	2,20%	-1,83%
powiat pajęczański	36,26%	35,84%	34,82%	-1,26%	8,72%	9,02%	8,99%	5,97%	1,92%	1,72%	1,74%	-6,78%
powiat piotrkowski	31,66%	31,08%	29,84%	-3,33%	7,70%	7,77%	7,99%	6,41%	2,25%	2,28%	2,12%	-3,00%
powiat poddębicki	37,97%	36,09%	35,67%	-7,75%	6,96%	7,50%	8,02%	13,19%	3,21%	3,60%	3,58%	9,52%
powiat radomszczański	33,83%	33,02%	32,30%	-3,69%	6,59%	7,03%	7,36%	12,55%	2,33%	2,45%	2,16%	-6,63%
powiat rawski	39,53%	39,20%	38,86%	-4,16%	7,12%	7,01%	6,82%	-6,67%	2,50%	2,48%	2,34%	-8,86%
powiat sieradzki	31,37%	30,17%	28,99%	-5,22%	6,42%	6,76%	7,05%	12,64%	2,27%	2,28%	2,43%	9,74%
powiat skierniewicki	29,46%	29,43%	28,27%	-0,37%	9,36%	9,50%	9,86%	9,36%	2,35%	2,16%	2,06%	-9,30%
powiat tomaszowski	31,33%	30,72%	30,20%	-4,78%	6,94%	7,18%	7,40%	5,35%	2,67%	2,50%	2,56%	-5,15%
powiat wieluński	36,08%	35,36%	34,10%	-3,80%	5,76%	5,93%	6,26%	10,69%	2,50%	2,47%	2,52%	2,38%
powiat wieruszowski	35,84%	34,22%	32,75%	-5,58%	8,69%	8,67%	8,79%	4,60%	2,33%	2,26%	2,11%	-6,25%
powiat zduńskowolski	31,47%	30,70%	29,62%	-3,43%	6,79%	6,92%	6,74%	1,83%	2,20%	2,18%	2,12%	-0,94%
powiat zgierski	31,29%	30,39%	29,67%	-3,46%	7,04%	7,16%	7,06%	2,18%	2,11%	2,17%	2,24%	8,02%
powiat brzeziński	35,38%	34,74%	34,00%	-3,79%	7,12%	7,32%	7,53%	5,84%	2,22%	2,30%	2,08%	-6,25%
powiat m. Łódź	27,24%	26,57%	25,68%	-7,46%	8,02%	8,09%	8,11%	-0,71%	2,45%	2,42%	2,43%	-2,71%
powiat m. Piotrków Trybunalski	30,23%	29,43%	28,36%	-8,28%	7,42%	7,64%	7,79%	2,61%	2,64%	2,49%	2,54%	-6,00%
powiat m. Skierniewice	27,97%	27,00%	26,43%	-9,15%	7,99%	8,11%	8,31%	0,00%	2,17%	2,00%	1,91%	-15,48%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

TABELA 13 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA J – L)

	Sekcja J				Sekcja K				Sekcja L			
	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	2,48%	2,62%	2,71%	9,64%	3,86%	3,73%	3,60%	-6,56%	0,73%	0,76%	0,85%	16,33%
powiat kutnowski	2,20%	2,17%	2,20%	-0,79%	3,84%	3,86%	3,54%	-8,56%	0,61%	0,68%	0,58%	-5,71%
powiat łaski	1,83%	1,80%	2,01%	9,38%	2,66%	2,72%	2,52%	-5,38%	0,46%	0,52%	0,52%	12,50%
powiat łęczycki	1,88%	1,85%	1,82%	-4,44%	3,13%	3,37%	3,01%	-5,33%	0,46%	0,59%	0,72%	54,55%
powiat łowicki	1,89%	2,02%	2,32%	21,84%	3,15%	3,17%	2,72%	-14,48%	0,67%	0,68%	0,68%	0,00%
powiat łódzki wschodni	1,96%	2,01%	2,14%	10,40%	2,48%	2,51%	2,55%	3,80%	1,07%	1,12%	1,23%	16,18%
powiat opoczyński	1,65%	1,64%	1,66%	-1,72%	3,36%	3,34%	3,22%	-5,93%	0,43%	0,43%	0,44%	0,00%
powiat pabianicki	2,46%	2,53%	2,55%	4,18%	3,36%	3,36%	3,08%	-7,67%	1,01%	1,03%	1,06%	6,12%
powiat pajęczański	1,04%	1,08%	1,20%	18,75%	1,99%	1,98%	1,84%	-4,92%	0,42%	0,41%	0,54%	30,77%
powiat piotrkowski	1,48%	1,62%	1,58%	9,09%	2,96%	2,90%	3,04%	5,30%	0,31%	0,35%	0,37%	21,43%
powiat poddębicki	0,92%	1,00%	0,90%	-4,17%	2,07%	2,10%	2,02%	-3,70%	0,15%	0,23%	0,19%	25,00%
powiat radomszczański	1,77%	1,77%	1,82%	3,97%	2,43%	2,36%	2,09%	-13,29%	0,90%	0,95%	0,96%	7,81%
powiat rawski	1,99%	2,01%	1,98%	-3,17%	3,20%	2,87%	2,82%	-13,86%	0,82%	0,76%	0,84%	0,00%
powiat sieradzki	2,20%	2,25%	2,22%	3,36%	3,10%	3,04%	2,81%	-7,14%	0,69%	0,76%	0,88%	29,79%
powiat skierniewicki	1,92%	2,11%	2,11%	14,29%	1,92%	1,94%	1,85%	0,00%	0,38%	0,38%	0,42%	14,29%
powiat tomaszowski	1,55%	1,62%	1,66%	5,31%	3,12%	3,04%	2,87%	-9,25%	0,59%	0,68%	0,74%	23,26%
powiat wieluński	1,55%	1,77%	1,93%	26,92%	2,58%	2,45%	2,30%	-9,23%	0,50%	0,58%	0,60%	24,00%
powiat wierszowski	1,13%	1,07%	1,20%	9,68%	1,82%	1,76%	1,55%	-12,00%	0,36%	0,43%	0,42%	20,00%
powiat zduńskowolski	1,93%	2,03%	2,04%	8,60%	3,24%	3,43%	3,16%	0,00%	0,73%	0,70%	0,75%	5,71%
powiat zgierski	2,03%	2,29%	2,31%	15,87%	3,46%	3,22%	3,05%	-10,26%	1,08%	1,02%	1,10%	3,73%
powiat brzeziński	1,76%	1,93%	2,22%	26,32%	2,50%	2,53%	2,26%	-9,26%	0,65%	0,78%	0,79%	21,43%
powiat m. Łódź	3,46%	3,62%	3,91%	10,78%	4,43%	4,25%	4,04%	-10,44%	1,54%	1,63%	1,73%	10,33%
powiat m. Piotrków Trybunalski	2,36%	2,53%	2,67%	10,45%	3,63%	3,72%	3,59%	-3,40%	1,34%	1,19%	1,26%	-7,89%
powiat m. Skierniewice	4,03%	4,34%	4,54%	8,33%	4,03%	4,03%	3,90%	-7,05%	1,19%	1,24%	1,37%	10,87%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

TABELA 14 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA M – O)

	Sekcja M				Sekcja N				Sekcja O			
	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	9,42%	9,81%	10,06%	6,96%	2,16%	2,27%	2,34%	8,28%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat kutnowski	8,93%	9,15%	9,41%	4,46%	2,28%	2,33%	2,60%	12,88%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat łaski	7,77%	8,10%	8,51%	9,59%	2,12%	2,12%	1,89%	-10,81%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat łęczycki	5,63%	6,02%	6,14%	7,41%	1,71%	1,60%	1,65%	-4,88%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat łowicki	7,14%	7,33%	7,36%	2,44%	2,07%	2,05%	2,21%	6,32%	zmiana	0,00%	0,00%	-
powiat łódzki wschodni	8,16%	8,69%	8,86%	9,81%	2,89%	3,02%	2,90%	1,63%	0,02%	0,02%	0,02%	0,00%
powiat opoczyński	6,73%	6,89%	6,91%	0,85%	1,40%	1,53%	1,60%	12,24%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat pabianicki	8,00%	8,31%	8,88%	11,73%	2,59%	2,70%	2,72%	5,98%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat pajęczański	5,99%	6,05%	6,39%	9,78%	1,95%	1,98%	1,90%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat piotrkowski	5,55%	5,87%	6,15%	13,77%	2,54%	2,55%	2,30%	-7,08%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat poddębicki	6,08%	6,12%	6,43%	3,77%	1,80%	2,14%	1,99%	8,51%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat radomszczański	7,07%	7,22%	7,52%	7,34%	2,08%	2,13%	2,18%	6,08%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat rawski	6,58%	7,04%	7,18%	6,25%	1,99%	2,10%	2,11%	3,17%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat sieradzki	7,87%	7,88%	8,15%	6,19%	2,54%	2,76%	2,73%	10,47%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat skierniewicki	5,59%	5,67%	6,01%	11,76%	2,41%	2,32%	2,37%	2,27%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat tomaszowski	6,71%	6,99%	7,17%	5,53%	2,67%	2,55%	2,55%	-5,67%	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%
powiat wieluński	7,42%	7,62%	7,70%	5,61%	2,02%	1,95%	1,89%	-4,90%	0,00%	0,00%	0,02%	-
powiat wierszowski	5,16%	5,37%	5,63%	12,68%	1,31%	1,65%	1,72%	36,11%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat zduńskowolski	8,47%	8,66%	8,46%	2,45%	1,81%	2,03%	1,98%	12,64%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat zgierski	8,22%	8,62%	8,93%	10,60%	2,73%	2,79%	3,00%	12,13%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat brzeziński	5,13%	5,61%	5,87%	14,41%	2,04%	1,84%	2,12%	4,55%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat m. Łódź	12,46%	12,88%	13,14%	3,53%	3,06%	3,11%	3,17%	1,51%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
powiat m. Piotrków Trybunalski	11,10%	11,37%	11,70%	3,02%	2,50%	2,60%	2,63%	2,82%	0,00%	0,00%	0,00%	-
powiat m. Skierniewice	13,00%	13,16%	13,47%	-0,40%	3,28%	3,18%	3,04%	-11,02%	0,00%	0,00%	0,00%	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

TABELA 15 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA P – R)

	Sekcja P				Sekcja Q				Sekcja R			
	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	2,45%	2,33%	2,41%	-1,22%	7,11%	7,16%	7,35%	3,56%	1,16%	1,20%	1,18%	1,28%
powiat kutnowski	1,47%	1,55%	1,87%	25,88%	5,81%	5,88%	6,11%	4,17%	0,71%	0,71%	0,79%	9,76%
powiat łaski	1,78%	1,89%	1,78%	0,00%	4,30%	4,35%	4,67%	8,67%	0,77%	0,80%	0,80%	3,70%
powiat łęczycki	1,46%	1,35%	1,31%	-11,43%	6,13%	6,19%	6,36%	2,04%	0,92%	0,97%	0,93%	0,00%
powiat łowicki	1,65%	1,58%	1,51%	-9,21%	4,74%	4,93%	5,08%	6,42%	1,26%	1,36%	1,29%	1,72%
powiat łódzki wschodni	1,68%	1,89%	2,08%	25,23%	5,46%	5,80%	6,19%	14,66%	0,66%	0,81%	0,81%	23,81%
powiat opoczyński	1,60%	1,50%	1,66%	1,79%	5,36%	5,61%	5,69%	4,26%	1,34%	1,22%	1,31%	-4,26%
powiat pabianicki	2,11%	2,17%	2,15%	2,44%	6,01%	6,09%	6,44%	7,89%	0,86%	0,88%	0,91%	7,23%
powiat pajęczański	1,53%	1,66%	1,52%	2,13%	3,84%	3,57%	3,55%	-5,08%	0,49%	0,45%	0,44%	-6,67%
powiat piotrkowski	1,66%	1,66%	1,71%	5,41%	3,41%	3,59%	3,98%	19,74%	0,72%	0,77%	0,79%	12,50%
powiat poddębicki	1,45%	1,45%	1,60%	7,89%	4,55%	4,71%	4,87%	5,04%	0,73%	0,65%	0,62%	-15,79%
powiat radomszczański	1,64%	1,72%	1,81%	11,11%	4,19%	4,25%	4,53%	9,03%	0,45%	0,50%	0,51%	15,63%
powiat rawski	1,80%	1,85%	1,92%	3,51%	4,27%	4,84%	5,13%	17,04%	0,60%	0,54%	0,58%	-5,26%
powiat sieradzki	1,80%	1,86%	1,93%	9,84%	7,00%	6,97%	7,21%	5,70%	0,71%	0,78%	0,78%	12,50%
powiat skierniewicki	1,37%	1,46%	1,21%	-8,00%	2,85%	3,02%	3,16%	15,38%	0,88%	0,76%	0,84%	0,00%
powiat tomaszowski	1,91%	2,04%	2,00%	3,60%	5,68%	5,62%	6,01%	4,60%	0,91%	0,87%	0,90%	-1,52%
powiat wieluński	1,71%	1,67%	1,72%	2,33%	6,19%	6,31%	6,45%	6,09%	0,71%	0,68%	0,62%	-11,11%
powiat wieruszowski	1,38%	1,29%	1,41%	5,26%	3,53%	4,01%	3,97%	16,49%	0,44%	0,36%	0,46%	8,33%
powiat zduńskowolski	1,54%	1,68%	1,68%	12,16%	4,84%	4,93%	5,10%	8,15%	0,77%	0,70%	0,73%	-2,70%
powiat zgierski	1,86%	1,90%	1,99%	9,13%	6,07%	6,52%	6,84%	14,76%	0,77%	0,87%	0,97%	29,47%
powiat brzeziński	1,94%	1,93%	1,94%	0,00%	4,35%	4,60%	4,85%	11,70%	0,69%	0,55%	0,65%	-6,67%
powiat m. Łódź	2,69%	2,70%	2,83%	3,15%	8,14%	8,58%	9,11%	9,82%	1,21%	1,19%	1,19%	-2,94%
powiat m. Piotrków Trybunalski	2,73%	2,73%	2,81%	0,65%	7,74%	8,00%	8,22%	3,87%	0,99%	0,89%	0,96%	-5,36%
powiat m. Skierniewice	2,79%	2,92%	3,17%	9,26%	6,54%	7,24%	7,34%	7,91%	1,09%	0,95%	0,86%	-23,81%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

TABELA 16 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA S, T, U)

	Sekcje S, T, U			
	2014	2015	2016	zmiana
powiat bełchatowski	5,34%	5,44%	5,49%	3,07%
powiat kutnowski	4,67%	4,87%	5,10%	8,15%
powiat łaski	3,84%	3,89%	3,90%	1,49%
powiat łęczycki	4,75%	4,72%	4,75%	-1,75%
powiat łowicki	4,03%	4,09%	4,18%	3,24%
powiat łódzki wschodni	3,95%	4,08%	4,18%	6,75%
powiat opoczyński	3,62%	3,88%	3,81%	3,15%
powiat pabianicki	4,76%	4,92%	5,09%	7,58%
powiat pajęczański	4,69%	4,62%	4,65%	2,08%
powiat piotrkowski	3,62%	3,74%	3,90%	10,56%
powiat poddębicki	4,32%	4,48%	4,79%	8,85%
powiat radomszczański	4,15%	4,24%	4,42%	7,43%
powiat rawski	3,99%	3,92%	3,77%	-7,94%
powiat sieradzki	4,28%	4,29%	4,32%	3,45%
powiat skierniewicki	3,56%	3,67%	3,59%	4,62%
powiat tomaszowski	4,62%	4,64%	4,68%	0,00%
powiat wieluński	4,45%	4,52%	4,46%	2,23%
powiat wieruszowski	4,33%	4,48%	4,78%	14,29%
powiat zduńskowolski	4,69%	4,49%	4,57%	0,00%
powiat zgierski	4,17%	4,21%	4,17%	1,74%
powiat brzeziński	4,39%	4,46%	4,62%	5,26%
powiat m. Łódź	4,26%	4,27%	4,36%	0,65%
powiat m. Piotrków Trybunalski	4,19%	4,40%	4,58%	6,72%
powiat m. Skierniewice	4,55%	4,61%	4,54%	-3,98%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL/GUS.

4.3. Wsparcie dla nowotworzonych działalności gospodarczych

Charakterystyka odbiorców wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej.

RPO Wł 2014-2020

Osoby, które zostały beneficjentami projektu „Dojrzały Przedsiębiorca”, oferowanego w ramach działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim były osobami powyżej 30 roku życia. Wynika to z zasad udzielania wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Wszyscy beneficjenci wsparcia byli osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w PUP.

Beneficjentami wsparcia z projektu „Czas na biznes” w powiecie zgierskim były osoby powyżej 30 roku życia. Osoby te charakteryzowały się posiadaniem chociażby minimalnego stażu pracy. Beneficjentami tego wsparcia zostało 12 kobiet i 10 mężczyzn. Wsparcie w ramach projektu „Sama sobie szefem” oferowanego przez Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informacyjnych Inbit Sp. z o.o. kierowane było do kobiet. Pozostałe czynniki, takie jak: poziom wykształcenia, czy staż na rynku pracy nie były brane pod uwagę.

Również projekt realizowany przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego „Kobieta w biznesie” skierowany był do kobiet. Beneficjentami wsparcia były osoby bezrobotne lub bierne zawodowo. Czas pozostawania bez zatrudnienia oraz poziom wykształcenia nie były kryteriami naboru.

Mężczyźni częściej niż kobiety korzystali z projektu „Przedsiębiorcze łódzkie” oferowanego przez Centrum Szkoleniowe MASTERLANG. Były to osoby w wieku 30 lat i więcej. Beneficjentami wsparcia były osoby posiadające średnie bądź niższe od średniego wykształcenie. Odsetek osób z wykształceniem wyższym był niewielki.

PO WER 2014-2020

Beneficjenci wsparcia oferowanego w ramach projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie piotrkowskim i mieście Piotrkowie Trybunalskim (I)” charakteryzowali się wykształceniem wyższym bądź średnim.

W ramach wsparcia oferowanego wśród niniejszego projektu zarówno kobiety, jak i mężczyźni mogli zostać ich beneficjentami.. Nie funkcjonowało żadne ograniczenie względem płci. Liczba kobiet i mężczyzn, którzy wzięli udział w projektach była do siebie zbliżona.

W ramach programu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie zgierskim (I)” beneficjentami zostały osoby charakteryzujące się w większości wykształceniem wyższym i ponadgimnazjalnym. W projekcie uczestniczyły zróżnicowane grupy osób pod względem płci i posiadanego stażu pracy.

(...) wykształcenie osób przeważające wyższe i ponad gimnazjalne, bardzo mało osób z wykształceniem podstawowym, czy gimnazjalnym.

Źródło: IDI

Osoba około 30 roku życia, częściej mężczyźni - w zależności od projektu, ale raczej osoby z wyższym wykształceniem, czyli raczej osoby młode i mające krótkie doświadczenie zawodowe.

Źródło: IDI

Wśród pozostałych trzech powiatowych urzędów pracy analizie poddano beneficjentów wsparcia oferowanego w ramach projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy (I)” w mieście Łodzi oraz w powiatach: łaskim i rawskim.

Osoby, które zostały beneficjentem wsparcia projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy (I)” w mieście Łódź oraz w powiatach: łaskim i rawskim były osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w powiatowych urzędach pracy.

Sytuacja zawodowa, to osoby bezrobotne zarejestrowane.

Źródło: IDI

W ramach powyższych projektów ze wsparcia mogły skorzystać zarówno kobiety, jak i mężczyźni. Kobiety w większości posiadały wykształcenie wyższe, natomiast mężczyźni charakteryzowali się w większości wykształceniem średnim. Osoby te posiadały różne doświadczenia zawodowe. Część beneficjentów przed otrzymaniem wsparcia posiadała wyłącznie krótki staż pracy, natomiast pozostała część osób charakteryzowała się dużą aktywnością na rynku pracy. W sferze wcześniejszej aktywności na rynku pracy grupy beneficjentów były bardzo zróżnicowane. Cechy, które sprawiają, że dana osoba korzystająca

ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej odnosi większy sukces w prowadzeniu przedsiębiorstwa.

W ramach prac poddano analizie czynniki, które determinują powodzenie w prowadzeniu działalności gospodarczej. Zwrócono uwagę na czynniki wewnętrzne przedsiębiorstw, tzn. cechy, którymi charakteryzowały się osoby, które z powodzeniem prowadziły działalności gospodarcze. Respondenci najczęściej wskazywali na dwie cechy osób, które odnoszą sukces w ramach prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Były to:

W ramach pozostałych cech sprawnego przedsiębiorcy respondenci wskazali na:

- pewność siebie,
- innowacyjność,
- ambicjonalność,
- komunikatywność,
- umiejętne radzenie sobie ze stresem,
- obowiązkowość,
- odpowiedzialność,

Dodatkowo respondenci zwrócili uwagę na to, że specyfika prowadzenia wielu działalności wymaga posiadania konkretnych, unikalnych cech. Niemożliwym jest więc wyznaczenie uniwersalnych cech sprawnego przedsiębiorcy.

Dlatego ciężko jest tu określić i wskazać cechy osób które sprawiają, że powiedzie się bardziej lub też nie, bo to też przedsiębiorczość danej osoby, jej sposób bycia, zachowania istnienia, że tak powiem w ogóle w społeczeństwie, też w zależności od działalności.

Źródło: IDI

Respondenci zwrócili również uwagę na pewną nieoczywistą umiejętność, jaką jest uczenie się i wyciąganie wniosków z popełnionych błędów. Doświadczenie, które osoby zdobyły w konkretnych branżach, zwiększa szansę prowadzenia w niej działalności gospodarczej z sukcesem.

Przede wszystkim jest to jednak jakieś doświadczenie, bardzo rzadko się udaje, kończy się sukcesem taka działalność której ktoś bez doświadczenia próbuje sobie jakiś całkiem nowy temat zacząć.

Źródło: IDI

Różnice między przedsiębiorstwami, których właściciele skorzystali ze wsparcia na otwarcie własnej działalności od przedsiębiorstw, które powstały bez takiego wsparcia.

W ramach analizy różnicy między przedsiębiorcami, którzy otrzymali wsparcie na założenie działalności gospodarczej, a podmiotami, które rozpoczęły taką działalność bez otrzymania wsparcia, zwrócono uwagę poziom przygotowania tych jednostek do podjęcia inwestycji. Wskazano, że osoby, które inwestują własny majątek i oszczędności podejmują działania o dużo niższym poziomie ryzyka niepowodzenia. Osoby, które otrzymują wsparcie na założenie działalności gospodarczej charakteryzują się wyższym poziomem możliwego do akceptacji ryzyka. Wsparcie otrzymywane w różnych projektach od 6 do 12 miesięcy pozwala na podejmowanie bardziej ryzykownych decyzji dotyczących rozwoju przedsiębiorstwa. Środki uzyskiwane w ramach projektów wystarczają na opłacenie m.in. składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, czy też innych stałych kosztów.

(...) otrzymane wsparcie pozwala na większe ryzyko, ponieważ no nie inwestuje się własnych pieniędzy, tylko w dużej mierze inwestuje się pieniądze otrzymane w ramach projektu.

Źródło: IDI

(...) ważną rzeczą , która ułatwia bardziej ryzyko założenia działalności to jest otrzymywanie wsparcia finansowego, które trwa przez pół roku, albo i nawet przez rok. 1500 zł miesięcznie, które pozwala już zapłacić ZUS, zapłacić podstawowe jakieś opłaty typu; czynsz czy jakieś opłaty za prąd i wodę. Co daje duży komfort przy założeniu działalności gospodarczej. Można więcej zaryzykować.

Źródło: IDI

Zwrócono uwagę, że przedsiębiorstwa, które zostały dotowane, często były zamykane w okresie 12 pierwszych miesięcy działalności. Wiązało się to ze skutecznością wydatkowania otrzymanego wsparcia. Jeżeli osobie prowadzącej działalność nie udało się w tym czasie dokonać inwestycji, wtedy przedsiębiorstwo przestawało funkcjonować.

W ramach wsparcia oferowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej zwrócono uwagę na istotną różnicę w prowadzeniu działalności gospodarczej, jakim jest jej elastyczność w działaniu. W chwili otrzymania wsparcia finansowego podmioty gospodarcze nie mogą rozszerzać działalności w ramach Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej o kolejne dziedziny. Wymaga się dodatkowo, aby działalność tego podmiotu była inna niż dziedzina działalności firmy członka rodziny, którego przedsiębiorstwo zostało zarejestrowane pod tym samym adresem. Elastyczność prowadzenia działalności stanowi zatem ważną sferę różniącą podmioty, które otrzymały dofinansowanie, od tych, których działalności nie dotowano.

W opinii respondentów osoby, które uzyskały wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej posiadają większą wiedzę nt. otoczenia rynkowego podmiotu gospodarczego, a także ryzyka związanego z działalnością podmiotu od przedsiębiorców, którzy z takiego wsparcia nie skorzystali. Sytuacja ta związana jest z kryteriami, które musi spełnić potencjalny beneficjent wsparcia. Są to często kwestie dotyczące specyfiki branży, potencjalnych partnerów biznesowych oraz konkurentów, stanu ogólnej koniunktury, przepisów prawa i innych czynników zewnętrznych, które mogą wpłynąć na efektywność prowadzenia działalności gospodarczej.

(...)Ta różnica to taka, że taka osoba korzystająca ze wsparcia ma większą wiedzę w ocenie ryzyka i odnośnie kosztów..

Źródło: IDI

Sytuacja, gdy po wsparcie na otwarcie własnej działalności zgłaszają się osoby, które mają wcześniejsze doświadczenia z prowadzeniem własnej firmy. Przyczyny tego, że osoby te zawiesiły bądź zamknęły działalność.

Sytuacja, w ramach której osoby, które ubiegają się o dofinansowanie otwarcia własnej działalności gospodarczej, a posiadają wcześniejsze doświadczenia z prowadzeniem przedsiębiorstwa, zdarza się wyłącznie sporadycznie. Szacuje się, że liczba tych beneficjentów oscyluje w granicach od 10% do 25% wnioskodawców w zależności od badanego ośrodka.

Nie jest to na skale jakaś duża, natomiast zdążają się osoby dla których w ramach tych dwóch projektów to są działalność te same, powracały po iluś tam latach gdzie oczywiście działalności były zamknięte.

Źródło: IDI

Przyczynami zawieszenia lub zamknięcia działalności gospodarczej w tych przypadkach są najczęściej: pogorszenie stanu zdrowia bądź trudna sytuacja rodzinna. Respondenci nie posiadają doświadczenia w relacji do innych podawanych przez beneficjentów powodów zawieszenia bądź zamknięcia działalności gospodarczej. Najczęściej niniejsze informacje dostępne są do pozyskania wyłącznie w trakcie rozmowy potencjalnego beneficjenta z doradcą zawodowym. W dokumentach odpowiednich urzędów oraz w rejestrach Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zazwyczaj nie widnieją informacje nt. przyczyn zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej. Spośród tych nielicznych przypadków, gdy podawana jest przyczyna zamknięcia lub zawieszenia działalności gospodarczej, wymienia się: brak rynku zbytu dla produktów i usług, zdarzenia losowe, a także ograniczenia zdrowotne.

Przyczyna zamknięcia [działalności gospodarczej] to brak rynku zbytu, zdarzenia losowe, ograniczenia zdrowotne.

Źródło: IDI

Respondenci wskazali na wysoką użyteczność poprzednich doświadczeń dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej. Przewaga osób, które posiadają doświadczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej nad osobami rozpoczynającymi ową działalność jest duża. Pomijając podstawowe elementy, takie jak: znajomość podstawowych kosztów, prowadzenie rachunkowości, czy też rozeznanie w podstawowych aktach prawnych, osoby te posiadają doświadczenie dotyczące odpowiedzialności za podejmowanie decyzji

w przedsiębiorstwie. Poznanie odpowiedzialności, ryzyka i stresu związanego z podejmowaniem decyzji stanowi główną przewagę konkurencyjną osób z doświadczeniem w prowadzeniu przedsiębiorstwa, nad osobami nie posiadającymi w tej materii doświadczenia.

Natomiast no, osoby które miały wcześniejsze takie doświadczenie na pewno jest im łatwiej założyć kolejną firmę. Ponieważ wiedzą już mniej więcej jak to wszystko wygląda.

Źródło: IDI

Zwrócono również uwagę na przewagę osób z doświadczeniem w prowadzeniu działalności gospodarczej wynikającą z posiadanych kontaktów biznesowych. Posiadanie bazy kontaktowej klientów, podwykonawców, partnerów pozwala na łatwiejsze uruchomienie działalności gospodarczej. Ważnym aspektem w tej materii są również relacje, które przedsiębiorca nawiązał w ramach poprzedniej działalności gospodarczej. Poprzez nie możliwe jest łatwiejsze dotarcie do nowych rynków zbytu, czy też nawiązanie nowych umów partnerstwa.

4.4. Porównanie poziomu zainteresowania rozpoczęciem działalności gospodarczej i innymi formami aktywizacji

Uczestnicy wywiadów indywidualnych podkreślali przede wszystkim trudności związane z możliwością porównania dostępnych form aktywizacji na rynku pracy z założeniem działalności gospodarczej ze względu na charakterystykę beneficjentów poszczególnych form aktywizacji. Predyspozycje do rozpoczęcia działalności gospodarczej w dużej mierze zależą od skłonności do podejmowania ryzyka, wiary w siebie i własne umiejętności oraz chęć „usamodzielnienia się” na rynku pracy. Z drugiej strony uczestnicy wywiadów pogłębionych wskazali na liczną grupę osób, których szczytem zawodowych marzeń jest stabilizacja, którą osiągnąć można poprzez podjęcie pracy na etacie.

Ponadto, jak wskazali respondenci własna działalność gospodarcza charakteryzuje się występowaniem czynnika ryzyka związanego z niepewnymi przychodami i kosztami stałymi prowadzenia własnej firmy.

To jest trudne pytanie. Z mojego ogólnego doświadczenia, zależy od konkretnych osób. Założenie działalności gospodarczej nie jest dla każdego, nie każdy chce się tego podjąć i nie każdy może się tego podjąć. Jednak trzeba podjąć pewne ryzyko, mieć wiarę w siebie i wiarę we własne umiejętności, żeby w ogóle się starać o taki rodzaj działalności. Jest spora grupa ludzi, której szczytem marzeń jest praca u kogoś, ponieważ daje im to bezpieczeństwo, dużo mniejszą odpowiedzialność, pensja zawsze, co miesiąc będzie może mniejsza, ale jakaś zawsze będzie. A w przypadku własnej działalności gospodarczej jest to duże większe ryzyko, może wyjść, że naprawdę będzie bardzo fajnie, ale może być też no dużej gorzej, kiedy po prostu biznes nie idzie, nie ma tych pieniędzy, ZUSy trzeba płacić, urzędy, zarządzania trzeba płacić no i jest to po prostu ryzyko, które nie każdy podejmie.

Źródło: IDI

Zdaniem badanych założenie działalności gospodarczej nie jest odpowiednią formą aktywizacji zawodowej dostępnej dla każdego. Osoby, które nie są zainteresowane rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej, zdaniem uczestników IDI wykazują zwiększone zainteresowanie innymi formami aktywizacji, jak np. kursy i szkolenia.

Są osoby, które idą pod kątem założeń własnej działalności, a są osoby, które absolutnie w taką formę aktywizacji nie pójdą. I wtedy są zdecydowanie bardziej zainteresowane jakimiś kursami, stażami i tego typu formami aktywizacji zawodowej.

Źródło: IDI

Według respondentów uczestniczących w badaniu zainteresowanie zróżnicowanymi formami aktywizacji zawsze było na wysokim poziomie, natomiast ich wybór przez potencjalnych beneficjentów bardzo często zależy od indywidualnych predyspozycji oraz przyjętej ścieżki rozwoju zawodowego.

Ten poziom zainteresowania zawsze był na dużym poziomie i nadal jest, natomiast trudno go porównywać z innymi formami. W przypadku samozatrudnienia i w pozostałych przypadkach jest inna ścieżka zawodowa, mówimy o zatrudnieniu w zależności od pracodawcy.

Źródło: IDI

W szczególności respondenci podkreślili znaczenie wieku przy wyborze dostępnych form aktywizacji, który bezpośrednio przekłada się na gotowość rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Indywidualne predyspozycje. Łatwiej osobie młodej iść na staż, bo czuje, że większa odpowiedzialność jest na osobie, która zatrudnia do nabywania doświadczeń niż żeby ona wzięła na barki to wszystko. To zależy od osoby, czy jest ona gotowa wejść na rynek.

Źródło: IDI

Przedstawiciele Powiatowych Urzędów Pracy analizując zainteresowanie innymi formami aktywizacji zawodowej uznali, że największym zainteresowaniem cieszą się dotacje i wyposażenie stanowisk, prace interwencyjne oraz zasiłek aktywizacyjny, z którego korzystają wszyscy uprawnieni beneficjenci. Ponadto dużym zainteresowaniem cieszą się staże oraz zwrot kosztów dojazdu pracowników do miejsca odbywania stażu.

Zainteresowanie jest ogromne. Najbardziej atrakcyjne to dotacje i wyposażenie stanowisk. Prace interwencyjne w stałej wysokości są, zainteresowanie jest niezmiennie. Pożyczek nie prowadzimy. Stypendia się zdarzają. Zasiłek aktywizacyjny to korzystają wszyscy, którzy mogą.

Źródło: IDI

Jest to mniej konkurencyjne w stosunku do staży. Bo tutaj jest bardzo duże zainteresowanie obu stron. Osoby na stażu mają nawet zwracane koszty dojazdu. Osoby, które rozpoczynają działalność mają tę obawę, czy to się uda. Maja umowę na 12 miesięcy.

Źródło: IDI

Prace społeczno- użyteczne są głównie w ramach programu PAI. To jest program aktywizacja integracja. To jest skierowane do osób z 3 profilem. I z gminami organizujemy takie prace. Tylko taka osoba, może pracować 10 godzin tygodniowo i ma 8,90zł na godzinę. To nie jest docelowa praca.

Źródło: IDI

Z drugiej strony uczestnicy badania wskazywali na niskie zainteresowanie kursami i szkoleniami, ze względu na konieczność posiadania zaświadczenia od pracodawcy o zatrudnieniu po odbyciu stażu. Czynnikiem zmniejszającym poziom zainteresowania jest zdaniem respondentów brak możliwości jednoznacznego stwierdzenia czy pracodawca będzie w stanie zatrudnić osobę po zakończeniu kursu.

Kursy i szkolenia - to jest bardzo małe zainteresowanie. (...) taka osoba musi mieć zaświadczenie od pracodawcy, że po kursie będzie zatrudniona. Pracodawcy nie wystawiają, bo nie wiedzą czy taka osobę zatrudnią.

Źródło: IDI

Ponadto bardzo niskim zainteresowaniem cieszą się również kursy grupowe oraz stypendia.

Nie ma zapotrzebowania ze strony pracodawców na kursy grupowe, tego w ogóle nie organizujemy.

Źródło: IDI

Nie ma też zapotrzebowania na stypendia. Nie każdy może brać zasiłek aktywizacyjny. Taki zasiłek mogą brać tylko osoby, które podjęły pracę bez pomocy urzędu. Z tego osoby cały czas korzystają.

Źródło: IDI

Podsumowując opinie przedstawione przez osoby uczestniczące w pogłębionych wywiadach indywidualnych – nie efektywne jest porównywanie możliwości dofinansowania do założenia własnej działalności gospodarczej z pozostałymi formami aktywizacji zawodowej, ponieważ zróżnicowane formy wsparcia osób nieaktywnych zawodowo, mimo iż skierowane są do tożsamej grupy odbiorców, wybierane są przez osoby o odrębnym nastawieniu do rynku pracy. Osoby skłonne do ryzyka wybierają rozpoczęcie działalności gospodarczej, natomiast osoby oczekujące stabilizacji wybierają formy wsparcia, mające na celu podjęcie pracy na etacie.

Spora osób chce otworzyć to własną działalność. Jest też zainteresowanie stażami i szkoleniami, na to najwięcej środków wydajemy. (...)

Źródło: IDI

Opinie przedstawicieli Powiatowych Urzędów pracy potwierdzają uczestnicy wywiadów grupowych, którzy korzystali zarówno ze wsparcia na założenie działalności gospodarczej, jak również innych form aktywizacji zawodowej jak np. kursy. Wszystkie wykorzystane formy zostały przez badanych ocenione pozytywnie.

Ze względu na sezonowy charakter mojej działalności to w tym względzie nie korzystałem z żadnych takich dodatkowych kursów ze względu na brak czasu.

Źródło: FGI

Z finansowych to bezpośrednio nie korzystałem z żadnych, natomiast korzystałem z kursów. Był to kurs programowania maszyn CNC, czyli obrabiarki sterowane numerycznie. (...) Robiłem jeszcze kurs hydrauliczny, czyli instalacji gazowej, wody ciepłej i CO. Przydają one mi się gdyż nawet teraz w tej swojej działalności mogę to wykorzystywać, chociaż jest samozatrudniony to jednak, kiedy jest coś do robienia

w hydraulice to mogą to robić. Szkoleń to nie, ale ja preferuje samoszkolenie, jest dostęp do Internetu, komputer.

Źródło: FGI

4.5. Charakterystyka działalności prowadzonych przez odbiorów wsparcia

Charakterystyka przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby, które skorzystały ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej – dane ilościowe

Analiza danych ilościowych nowopowstałych działalności gospodarczych (dzięki wsparciu Powiatowych Urzędów Pracy) na terenie województwa łódzkiego bazuje na danych przekazanych przez poszczególne PUP. Poniższa tabela przedstawia liczbę nowopowstałych działalności dzięki wsparciu pochodzącego z następujących źródeł: RPO WŁ 2014-2020, PO WER oraz Funduszu Pracy. Spośród wszystkich dostępnych danych najwięcej działalności na przestrzeni lat 2014-2016 otwarto w Łodzi (1 865).

TABELA 17 LICZBA NOWOPOWSTAŁYCH, DZIĘKI WSPARCIU PUP, DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZYCH W LATACH 2014-2016

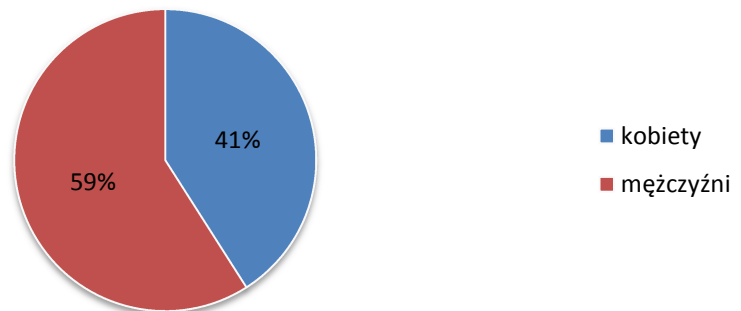
	Ogółem
Bełchatowski	277
Brzeziński	b.d.
Kutnowski	366
Łaski	82
Łęczycki	182
Łowicki	245
Łódzki Wschodni	306
Opoczyński	262
Pabianicki	b.d.
Pajęczański	81
Piotrkowski + Piotrków Trybunalski	416
Poddębicki	168
Radomszczański	551
Rawski	154
Sieradzki	b.d.
Skierniewicki + Skierniewice	122
Tomaszowski	206
Wieluński	b.d.
Wieruszowski	b.d.
Zduńskowolski	b.d.
Zgierski	813
Łódź	1865

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Powiatowe Urzędy Pracy zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego

Analiza sumarycznych danych przekazanych przez Powiatowe Urzędy Pracy zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego umożliwiła sprofilowania przeciętnego beneficjenta wsparcia na założenie działalności gospodarczej.

Ponad połowę (59%) beneficjentów wsparcia stanowili mężczyźni. Natomiast dwie piąte wśród odbiorców wsparcia to kobiety.

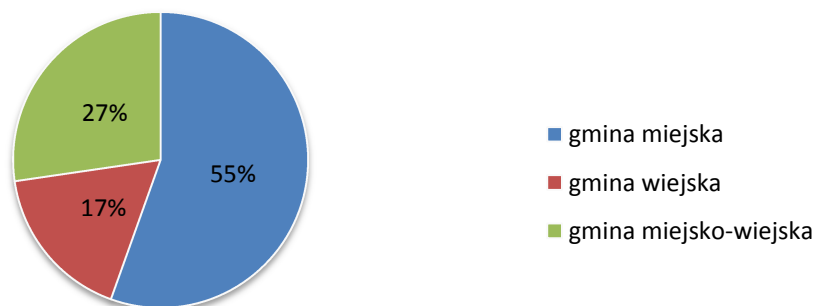
RYSUNEK 5 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Powiatowe Urzędy Pracy zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego

55% beneficjentów wsparcia to mieszkańcy gmin miejskich, 27% - gmin miejsko-wiejskich. Najniższy odsetek wśród beneficjentów stanowiły osoby mieszkające w gminach wiejskich.

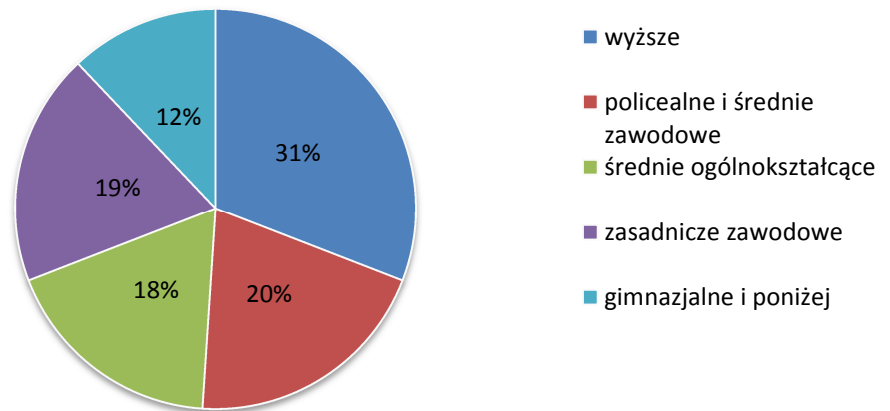
RYSUNEK 6 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Powiatowe Urzędy Pracy zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego

Blisko (31%) jedna trzecia beneficjentów cechuje się wykształceniem wyższym, co piąty odbiorca ma wykształcenie policealne lub średnie zawodowe. 19% beneficjentów wsparcia na założenie działalności gospodarczej posiada wykształcenie zawodowe, 18% - średnie ogólnokształcące, z kolei 12% - gimnazjalne lub poniżej.

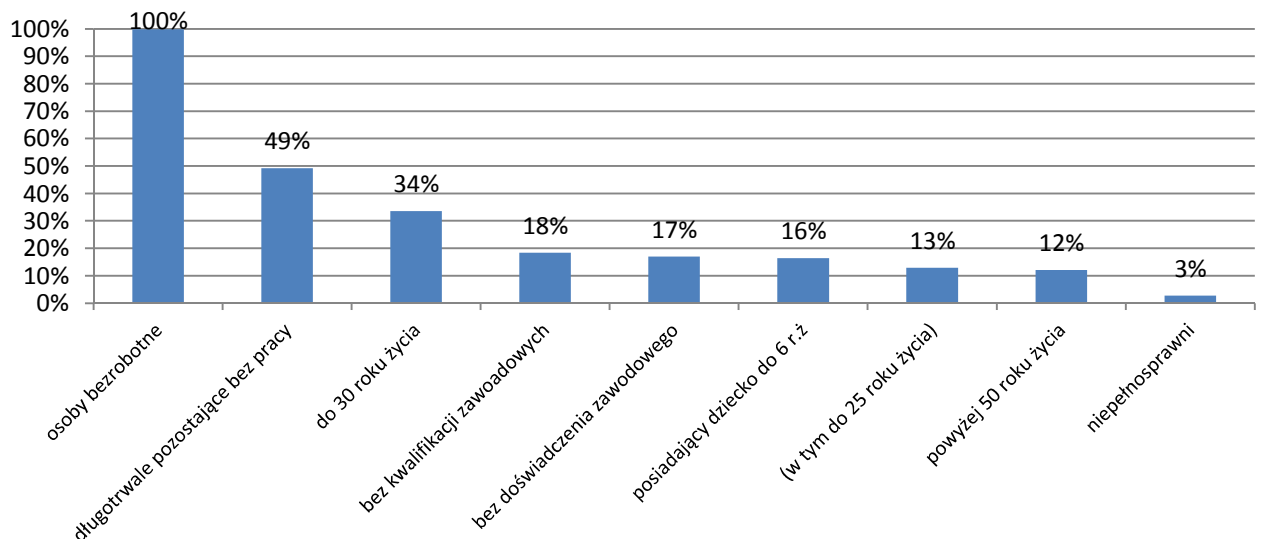
RYSUNEK 7 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA WYKSZTAŁCENIE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Powiatowe Urzędy Pracy zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego

Wszyscy beneficjenci wsparcia na założenie działalności gospodarczej to osoby bezrobotne, z czego blisko połowa (49%) to osoby długotrwale pozostające bez pracy. 34% to osoby do 30 roku życia, 18% nie posiadało kwalifikacji zawodowych, 17% - bez doświadczenia zawodowego, natomiast 16% - posiadało w momencie otrzymania dotacji dziecko do 6 r.ż. 13% to osoby do 25 roku życia, 12% - po 50 r.ż., natomiast 3% - to osoby z niepełnosprawnością.

RYSUNEK 8 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA STATUS NA RYNKU PRACY

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Powiatowe Urzędy Pracy zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego

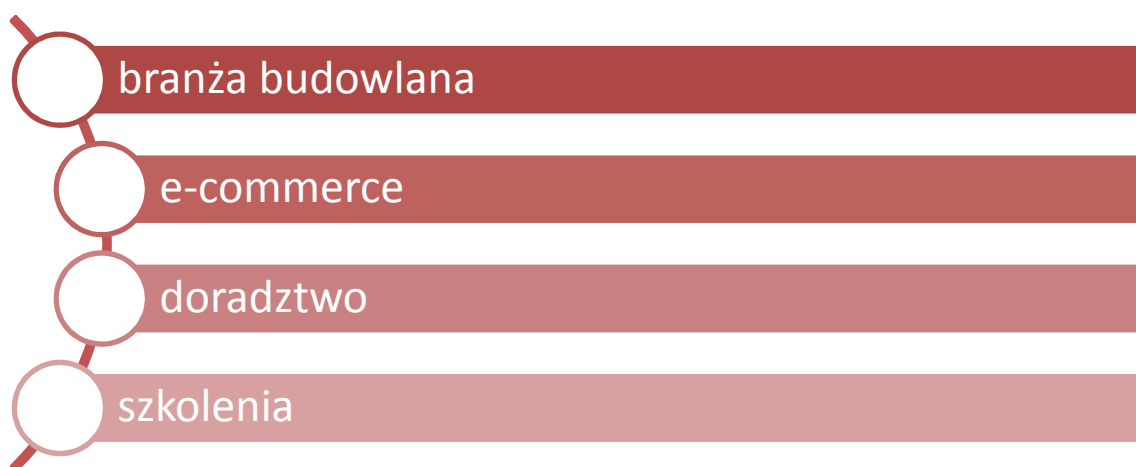
Charakterystyka przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby, które skorzystały ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej – dane jakościowe

Przedsiębiorstwa utworzone w ramach redystrybucji środków publicznych stanowią zazwyczaj niewielkie jednoosobowe działalności gospodarcze. Najczęściej są to podmioty oparte o działalność usługową i handlową. Zdecydowanie rzadziej są to podmioty, których główna działalność opiera się o produkcję. Z uwagi na wymogi instytucji oferujących wsparcie, analizowane podmioty muszą funkcjonować na rynku przez minimum 12 miesięcy.

Zdecydowanie dominuje branża handlowa i usługowa, rzadko zdarza się produkcyjna, zdecydowanie w większości mówimy o mikro przedsiębiorstwach.

Źródło: IDI

Jednym z badanych kryteriów podziału przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby, które uzyskały wsparcie na otwarcie własnej działalności gospodarczej była branża, w której funkcjonuje podmiot. Respondenci najczęściej wskazywali na branże:

Najbardziej popularne branże w których funkcjonują działalności gospodarcze były wybierane przez beneficjentów wsparcia głównie z powodu niewielkich nakładów finansowych, które należy ponieść, aby móc w nich prowadzić działalność.

Pomimo ujęcia w najbardziej popularnej branży budowlanej należy zwrócić uwagę na jej malejącą popularność. Wskazuje się, że w perspektywie kolejnych lat ten trend zostanie podtrzymany i przestanie ona być jedną z dominujących, na którą uzyskuje się dotacje.

Warto podkreślić, że branża, w której zamierza się prowadzić działalność gospodarczą, nie ma znaczenia w procesie przyznawania dotacji. Pod uwagę brane są inne czynniki.

Sporadycznie występuje sytuacja, kiedy w ramach działalności niniejszych podmiotów zatrudniani są pracownicy. W okresie pierwszych 12 miesięcy funkcjonowania podmiotów taka sytuacja została odnotowana wyłącznie w niewielu przypadkach przebadanych przedstawicieli przedsiębiorstw. Wzrost zatrudnienia odnotowywany jest najczęściej w kolejnych latach funkcjonowania podmiotu gospodarczego wraz ze wzrostem przychodów i dochodów z działalności przedsiębiorstwa.

Z kolei uczestnicy grupowych wywiadów fokusowych zapytani zostali o motywację do podjęcia własnej działalności gospodarczej w wybranej przez siebie branży. W zdecydowanej większości dominowały odpowiedzi świadczące o wykorzystaniu kompetencji zdobytych podczas pracy na etacie (doświadczenie) oraz wykształcenia.

W moim przypadku wynika to z wykształcenia i doświadczenia zawodowego.

Źródło: FGI

Natomiast ja chciałem robić w życiu to co lubię. Ja decydując się na założenie takiej działalności i możliwości dostania pomocy finansowej zdecydowałem się ze względu na doświadczenie, wiem że to bardzo mocno procentowało na moją korzyść jeżeli chodzi o możliwości ubiegania się o ta dotację.

Źródło: FGI

Potencjał przedsiębiorstw, które utworzono przy wsparciu finansowym.

Respondenci często wskazywali, że spora część przedsiębiorstw nie charakteryzuje się żadnym potencjałem rozwojowym. Wskazywano na opinię, że po zakończeniu okresu dotowania działalności, gdy dodatkowo firmy korzystają z ulg podatkowych i zmniejszonych wysokości pozostałych składek, działalność podmiotów zostanie zamknięta bądź zawieszona.

Większość nie ma szansy przetrwania.

Źródło: IDI

Z drugiej strony odnotowuje się opinię o tym, że potencjał rozwojowy niniejszych podmiotów jest bardzo duży. Niniejszy potencjał respondenci argumentowali pasją części beneficjentów wsparcia, wynikającą z zainteresowania czynnościami, które stanowią trzon działalności przedsiębiorstw. Dodatkowo wskazywano na fakt, że dofinansowanie na rozpoczęcie działalności otrzymały jedynie te pomysły, które zostały ocenione pozytywnie

przez komisję, która specjalizuje się w analizowaniu potencjału dokumentów zawierających ocenę opłacalności planowanego przedsięwzięcia inwestycyjnego i gospodarczego.

Potencjał jest bardzo duży ponieważ wynika z pasji naszych uczestniczek, wynika z zainteresowania z tego w czym się dobrze czują . Jak coś robi się z pasją to robi się z przyjemnością.

Źródło: IDI

Zróznicowane odpowiedzi wskazują na brak możliwości wyciągnięcia jednoznacznych wniosków dotyczących potencjału rozwojowego dotowanych przedsiębiorstw. Szanse ich rozwoju zależą zarówno od czynników wewnętrznych podmiotu, jak i procesów zewnętrznych. Cechy osób zamierzających prowadzić działalność gospodarczą, które w największym stopniu determinują możliwość rozwoju przedsiębiorstw zostały przeanalizowane w podrozdziale 4.5.

Natomiast uczestnicy badań FGI zadeklarowali wysoki poziom potencjału ich działalności, który zobrazowany jest przede wszystkim przez doświadczenie, klientów oraz chęć do rozwoju przedsiębiorstwa i zatrudnienie dodatkowych pracowników.

Mam swoich stałych klientów, którzy polegają na moim doświadczeniu, jak rozwinę to myślę o zatrudnieniu kilku osób.

Źródło: FGI

Jak widzę po tych dwóch miesiącach to rynek na pewno się utrzyma, a jeżeli pójdzie w dobrym kierunku to może rozszerzę o jakiś ludzi.

Źródło: FGI

Plany rozwojowe przedsiębiorstw, które utworzono przy wsparciu finansowym, w pespektywie do roku 2020.

Ocena określonych przez przedsiębiorców planów rozwojowych, biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą oraz ich własne możliwości.

Respondenci najczęściej wskazywali na opinię, że niemożliwym jest precyzyjne określenie perspektyw rozwoju dla ogółu przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie finansowe. Indywidualne cechy przedsiębiorstw wskazują na możliwości podejmowania takich działań,

jak: poszerzenie działalności o dodatkową branżę, zwiększenie zatrudnienia, czy też powstanie nowych kanałów dystrybucji produktów i usług.

Najczęściej wskazywaną przez respondentów odpowiedzią w ramach planów na rozwój wspieranych przedsiębiorstw to rozszerzenie skali ich działalności. Wraz z rozwojem skali działalności podmiotów gospodarczych związane są:

- wzrost przychodów (kosztów również),
- zwiększenie zatrudnienia,
- wzrost wartości przedsiębiorstwa,
- ekspansja na nowe rynki,
- alianse i fuzje,
- poprawa wizerunku przedsiębiorstwa.

Niektóre opinie dotyczą planów przedsiębiorstw nie tyle rozwojowych, a bardziej kontynuacji działalności po okresie uprzywilejowania i dofinansowywania. Wypracowanie własnej niszy rynkowej i utrzymanie się na rynku po okresie uprzywilejowania wskazywane jest przez część osób, jako cele na najbliższe lata.

Warto zwrócić uwagę, że plany na rozwój do 2020 roku posiada wyłącznie niewielka część przedsiębiorców, którzy otrzymali wsparcie na otwarcie własnej działalności gospodarczej. Większość podmiotów, jeżeli posiada plany na rozwój, to nie przekraczają one perspektywy 12 miesięcy, a maksymalnie 18 miesięcy. W większości przypadków osoby prowadzące taką działalność nie posiadają planów na rozwój. Poczynania tych podmiotów opierają się raczej na reagowaniu na bieżące wydarzenia na rynku, niż na realizowaniu długofalowego planu rozwojowego.

Przed wszystkim mam wrażenie, że zdecydowana większość tych przedsiębiorstw nie ma planów rozwojowych do roku 2020.

Źródło: IDI

Z kolei przedsiębiorcy uczestniczący w wywiadach fokusowych mają sprecyzowane plany w horyzoncie czasowym do 2020 roku.

Ja planowałem jeszcze zatrudnić dwie osoby i dokupić dwa samochody, natomiast jak sprawdziłem ile teraz zarabiają kierowcy w dużych firmach to obawiam się czy nie będę miał problemów z zatrudnieniem takiego kierowcy. Ogólnie o dobrego pracownika jest coraz trudniej, a w mojej dziedzinie to już nie ma szans ewentualnie jakąś pomoc stolarską. Dla mnie sam fakt założenia firmy to jest jakby trafienie w dziesiątkę, bo sam sobie jestem szefem i sam sobie organizuje czas. Natomiast obecnie mam kilka pomysłów i myślę nad przebranżowieniem się.

Źródło: FGI

Moja perspektywa to przede wszystkim się utrzymać w tym roku, a później bym próbował może nawet się wychylić na te rynki unijne, robić tam jakieś usługi, może zatrudnić jakieś nowe osoby młode, nawet w celu przyuczenia. Również ulepszenia pewnych narzędzi do tych prac najbardziej ciężkich, które zużywają dużo siły i energii.

Źródło: FGI

4.6. Ocena procedury wyboru odbiorców wsparcia

Uczestnicy indywidualnych wywiadów pogłębionych oceniając procedury wyboru odbiorców wsparcia zwrócili uwagę przede wszystkim na kryteria, które ich zdaniem charakteryzują się dużą przejrzystością zapisów.

Ponadto respondenci podkreślili, że nie mają wpływu na kryteria konkursowe, a sama procedura jest oparta na największych zidentyfikowanych potrzebach województwa łódzkiego. Zdaniem uczestników wywiadów pogłębionych wsparcie kierowane do konkretnie sprecyzowanej grupy beneficjentów może efektywnie przyczynić się do rozwiązania problemów zdiagnozowanych na rynku pracy w województwie łódzkim.

Czy te kryteria są przejrzyste, że nie mamy na to wpływu. Musimy to zaakceptować i zastosować.

Procedura ta jest oparta na największych potrzebach na terenie województwa Łódzkiego, i to najbardziej, jeśli chodzi o kierowanie do docelowej grupy wsparcia. Myślę, że kobiety są b. dobrymi odbiorcami.

Źródło: IDI

Uczestniczący w badaniu przedstawiciele Powiatowych Urzędów Pracy podkreślali uzasadnioną i przemyślaną procedurę wyboru odbiorców wsparcia, która została dopracowana dzięki doświadczeniom zdobytym w poprzedniej perspektywie finansowania.

Zasadniczo ta procedura wyboru jest dobra. Nie mamy do niej jakiś większych zastrzeżeń, jest to raczej wszystko dosyć uzasadnione i przemyślane. Natomiast jest to już procedura dopracowana w poprzedniej perspektywie finansowania. Jest to dosyć dopracowana procedura. Oceniam ją pozytywnie. Raczej nie mamy tu jakiś uwag ani propozycji zmian.

Źródło: IDI

Analizując konkretne projekty, które koordynowali przedstawiciele PUP w województwie łódzkim wybór odbiorców projektu był trafny we wszystkich przywołanych przykładach. PO WER oraz projekt pn. „Dojrzały przedsiębiorca”.

U nas ta procedura zdaje egzamin w obu projektach. (...) W tym projekcie (realizowanym w ramach RPO WŁ 2014-2020)(...) była z góry ustalona ścieżka wsparcia, rozpoczynało się wszystko od zgłoszenia do projektu, kolejno było szkolenie organizowane potem dopiero wsparcie i złożenie biznes planu, a przy Powerze (PO WER) osoby od razu składają wniosek zawierające elementy biznes plan i to jest oceniane. Te formalne kryteria narzucane nam są przez ustawę i rozporządzenie

Źródło: IDI

Uczestnicy wywiadów indywidualnych, podczas analizy procedury wyboru odbiorców wsparcia wskazali na uwarunkowania dotyczące specyfiki projektów i w przypadku propozycji zmian – wskazano jedynie na zmniejszenie ograniczeń zawężających grupę docelową.

Przejrzyste na pewno. Jeśli chodzi o ich uzasadnienie i zmianę, to biorąc pod uwagę specyfikę projektów, uważam, że można by zrobić wszystko żeby stosować jak najmniej ograniczeń zawężających grupę docelową.

Źródło: IDI

W szczególności respondenci wskazywali na takie zawężenia grupy odbiorców jak: wiek, płeć czy czas pozostawania bez pracy.

Na pewno są przejrzyste i znane. Jeżeli zgadzamy się na warunki to znaczy, że oceniamy je na tyle pozytywnie, że w nie wchodzimy. Oczywiście są w tych procedurach rzeczy, które zawężają jakby dostęp większej grupie osób np. wiek, płeć, pozostawanie bez pracy.

Źródło: IDI

Podsumowując – uczestnicy badań jakościowych jednoznacznie ocenili procedurę wyboru grupy odbiorców jako przejrzystą i klarowną. Zdaniem respondentów sama procedura jest dopracowana, dzięki doświadczeniom z poprzedniej perspektywy finansowej oraz dostosowana do potrzeb wojewódzkiego rynku pracy. Jediną propozycją zmiany zgłaszaną przez badanych są ograniczenia określające cechy potencjalnych odbiorców, jak: wiek, płeć i czas pozostawania bez pracy.

4.7. Ocena procesu zakładania/ prowadzenia własnej firmy

Ocena procesu zakładania własnej działalności

Uczestnicy badań jakościowych poproszeni zostali również o ocenę procesu zakładania działalności gospodarczej. Z perspektywy pracowników PUP został on oceniony jako łatwy i nieskomplikowany, natomiast założenie działalności gospodarczej przy wsparciu finansowym ze środków zewnętrznych stwarza problemy, które generowane są głównie przez procedury i przepisy, które są zdaniem beneficjentów skomplikowane i często stanowią barierę nie do przejścia.

Sam proces zakładania działalności nie jest trudny ani skomplikowany. (...) Natomiast w momencie ubiegania się, jeżeli chcemy otworzyć tę działalność przy wsparciu finansowym z urzędu już tu pojawiają się problemy, procedury, przepisy, które jak zgłaszają osoby są dla nich skomplikowane i nie do przejścia. (...)

Źródło: IDI

Ponadto badani zwrócili uwagę na wysokości wsparcia, które może być niewystarczające do rozwinięcia dobrze prosperującego przedsiębiorstwa. Jednakże ograniczenia wynikają ze specyfiki źródeł finansowania, na które podmioty przyznające wsparcie nie mają wpływu.

W wielu przypadkach ta pomoc, którą my możemy udzielić jest za niska, bo w celu rozwinięcia takiego dobrze prosperującego przedsiębiorstwa były by potrzebne dużo większe nakłady finansowe (...)

Źródło: IDI

Przeszkodą w procesie zakładania działalności gospodarczej jest również, zdaniem uczestników pogłębionych wywiadów indywidualnych, konieczność zabezpieczenia wsparcia lub znalezienie poręczycieli, których wymagają zapisy ustawy i rozporządzenia.

U nas największym problemem u tych osób jest zabezpieczenie. Ciężko znaleźć poręczycieli. Osoby nie posiadają niczego, co można by zastawić aktem notarialnym. Nas obliuguje ustawa i rozporządzenie. Nie mamy alternatywnych możliwości.

Źródło: IDI

Brak zabezpieczenia na poręczycieli. Jeśli chodzi o zabezpieczenie dotacji. Jeżeli chodzi o wniosek to nie jest zbyt skomplikowane. Każdy przy pomocy jakiejś firmy uzupełnia ten wniosek.

Źródło: IDI

Respondenci podkreślili również brak możliwości modyfikacji przepisów, ponieważ nie są ich autorami.

Nie za bardzo się da, jeśli chodzi o przepisy nie my je ustanawiamy i muszą być. Chodzi o poręczenie czy weksel: osoba, która zabezpiecza musi mieć jakieś minimalne wynagrodzenia, jakieś warunki i w takich sprawach pomagają nam radcy prawni urzędu, którzy znają temat od tej drugiej strony, czyli od spraw ewentualnych spornych gdyby konieczność była zwrotu środków i dochodzenia roszczeń.

Źródło: IDI

Respondenci uczestniczący w wywiadach indywidualnych, wśród problemów związanych z założeniem działalności gospodarczej wyszczególnili przede wszystkim czasochłonność procedur oraz brak możliwości precyzyjnego określenia czasu jej trwania. Badani wskazywali na rozpiętość od 2 -3 miesięcy do pół roku oczekiwania na dotację.

Głównym problemem jest czas. Wszystkie procedury, to zajmuje sporo czasu. Były osoby, które czekały 2, 3 miesiące na dotacje a były takie, co czekały 6 miesięcy.

Źródło: IDI

Ponadto jako słabą stroną zakładania działalności gospodarczej uczestnicy badania wskazali na zbyt obszerną dokumentację, która jest niezbędna do otrzymania dotacji.

Poza tym kolejnym problemem były dokumenty, które trzeba przygotować.

Źródło: IDI

Największe wyzwanie przy zakładaniu takiej działalności, jeżeli chodzi o projekt no to bym powiedział jest to papierkologia, czyli ilość dokumentów i czasu jaki trzeba na to poświęcić. Jeśli chodzi o zakładanie działalności ze wsparciem projektu, czyli tak jak my to np. prowadzimy

Źródło: IDI

Z kolei uczestnicy wywiadów grupowych podkreślali wsparcie jakie otrzymali od pracowników urzędów pośredniczących w procesie otrzymania dotacji, natomiast jako problemy wskazywali przede wszystkim zasoby niezbędne do rozpoczęcia działalności, które nie były w pełni finansowane ze środków pochodzących z dotacji.

U mnie cały ten proces przebiegł dosyć sprawnie, ja zakładałam firmę poza Łodzią i trwało to 5 minut. Również starania się o dotację nie były jakieś bardzo konfliktowe, panie były bardzo pomocne i nie było żadnych problemów.

Źródło: FGI

Ja do mojej działalności musiałem mieć samochód i dużo czasu zajęło mi szukanie takiego w dobrym stanie, a musiałem zmieścić się w połowie otrzymanej dotacji. Dosyć łatwo było założyć tą działalność w jednym punkcie Urzędu Miasta. Zakup narzędzi też był dosyć czasochłonny.

Źródło: FGI

Mam porównanie z latami 90-tymi, kiedy też zakładałem działalność i jest dużo lepiej.

Źródło: FGI

Analizując proces zakładania działalności gospodarczej można stwierdzić, że sam proces dzięki wsparciu pracowników instytucji udzielających dotacji jest czytelny i przystępny, natomiast problem stanowią procedury, które generują problemy związane z czasem oczekiwania na dotację, zbędną „papierologię” oraz niewystarczającą kwotę dofinansowania.

Ocena procesu prowadzenia własnej działalności

Zdaniem uczestników badania jakościowego proces prowadzenia własnej działalności zależy jest od wielu czynników mikro i makroekonomicznych poszczególnych firm.

Natomiast wśród największych zagrożeń podczas prowadzenia działalności gospodarczej wymienić można wiedzę i doświadczenie związane z reklamą i pozyskaniem klienta.

W inicjalnej fazie prowadzenia działalności, to kwestia reklamy i pozyskania klienta. Można by spróbować położyć większy nacisk na to, na szkoleniach. Może zwiększenie dofinansowania, bo w tej kwocie wszystko trzeba zawrzeć. Są osoby, które nie zabezpieczą pieniędzy na reklamę.

Źródło: IDI

Wśród problemów wyszczególnionych przez uczestników wywiadów pogłębionych znalazły się również księgowość i kwestie prawne związane z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej.

Księgowość i kwestie prawne to jest największe wyzwanie.

Źródło: IDI

Ponadto respondenci wskazywali na:

- Nieoszacowanie konkurencyjności rynku, na którym rozpoczynają działalność.
- Opłaty związane do ZUS
- Zbyt optymistyczne spojrzenie na rynek, przed rozpoczęciem działalności.

(...) Problemem jest to, czego często nie przewidzieli mimo dobrze rozpisanych wniosków – duża konkurencyjność na rynku, bardzo wysokie opłaty, ZUSy. Czasami okazuje się, że doświadczenie ich nie pozwala na prowadzenie tej działalności, że przecenili swoje możliwości.

Źródło: IDI

Zdaniem uczestników IDI przetrwanie nowo założonych przedsiębiorstw najtrudniejsze jest przez pierwsze 12 miesięcy, po których zauważalne już pozyskanie nowych kontrahentów.

Największym wyzwaniem jest przetrwać jak to mówią przedsiębiorcy, najgorsze te 12 miesięcy a potem już pozyskują kontrahentów.

Źródło: IDI

Przedstawiciele Powiatowych Urzędów Pracy w województwie łódzkim potwierdzili trudności osób, które założyły własne działalności przy wsparciu PUP, związane z aspektem podatkowym i księgowością, które często nie są niwelowane nawet przy wsparciu zewnętrznego zatrudnionego biura podatkowego czy outsourcingu księgowego.

Skarżą się na wysokość danin publicznych. Po tym ZUSie osoby albo zawieszają działalność albo przestają ją prowadzić i kłania się aspekt podatkowy. Czasami mimo, że ktoś ma zatrudnione biuro podatkowe czy księgową to jednak pojawiają się trudności.

Źródło: IDI

Jedną z możliwych form wsparcia przedsiębiorców borykających się z powyższymi problemami, przy prowadzeniu własnej działalności gospodarczej jest informowanie o konsekwencjach obniżonej składki ZUS.

Zapobiegać możemy przez informowanie, bo przepisów w kwestii podatków nie zmienimy. ZUS też nie informuje do końca, jakie są skutki tego najniższego ZUS-u, np. jak to jest z prawem do zasiłku czy innymi kosztami, które nie były opłacane. Niski ZUS nie opłaca się tym, którzy chcą krótkoterminowo prowadzić działalność. Każda spotyka się z doradcą zawodowym, omawia działalność, ale nie ma aż tak szerokiej wiedzy, może tylko naprowadzać, poddawać pod wątpliwość.

Źródło: IDI

Uczestnicy wywiadów grupowych częściowo potwierdzili opinie przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy – określając problematykę prowadzenia działalności związaną z Urzędem Skarbowym.

Trzeba pilnować, aby na czas płacić wszystkie koszty związane z prowadzeniem firmy, ja natomiast wybrałem kartę podatkową. Również kontrole one nie są przyjemne, trzymanie tych dokumentów przez 5 lat, Urząd Skarbowy jak wchodzi to musi coś znaleźć.

Źródło: FGI

Podsumowując – uczestnicy badania nie potrafili jednoznacznie ocenić procesu prowadzenia działalności gospodarczej, ze względu na ich zróżnicowaną charakterystykę i branżę. Natomiast wśród najczęściej wymienianych problemów znalazły się kwestie związane z ZUSEm, księgowością, podatkami, reklamą oraz niedoszacowaniem konkurencyjności rynku.

4.8. Ocena przygotowania klientów do prowadzenia działalności gospodarczej

Ocena przygotowania do prowadzenia działalności

Zdaniem badanych poziom przygotowania odbiorców wsparcia do prowadzenia własnej działalności gospodarczej jest zróżnicowany i oceniany w ujęciu charakterystyki poszczególnych beneficjentów. Natomiast podkreślona została rola instytucji pośredniczących, które zdaniem respondentów dostatecznie przygotowują beneficjentów do prowadzenia działalności.

(...) bywa z tym różnie, natomiast dajemy im tą możliwość poprzez działalność, które są w projekcie przewidziane, dajemy im wiedzę na ten temat.

Źródło: IDI

No to jest też bardzo indywidualna sprawa, bo są osoby, które są dobrze przygotowane i wiedzą, co robią, wiedzą, co chcą zrobić i realnie to oceniają. No i są też osoby, które troszeczkę im to gorzej idzie, jeżeli chodzi o wiedzę niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej.

Źródło: IDI

Zdaniem uczestników pogłębionych wywiadów indywidualnych, do brakujących kompetencji zaliczyć można m.in. wiedzę dotyczącą nowoczesnego marketingu z wykorzystaniem Internetu czy portali społecznościowych oraz wybór formy opodatkowania i kwestie księgowość. Powyższe aspekty stanowią analogię do oceny zakładania działalności gospodarczych.

Jeśli chodzi o jakąś wiedzę, konkretną, która jest im potrzebna, to często jest to wiedza, której im, brakuje - to jest to wiedza z nowoczesnego marketingu. To są osoby, które dalej widzą swoją reklamę w postaci ulotek, plakatów i na tym się kończy temat. A natomiast wszystkie jakieś takie nowoczesne środki, reklama w Internecie, Facebook lub jakieś inne social media to jest temat często całkowicie obcy, na którym się nie znają, nie wiedzą za bardzo, co to jest i nie wiedzą, jakie to możliwości oferuje. Dlatego też, Ci konsultanci z nimi pracują, właśnie pod kątem takim marketingowym, żeby jednak spróbować jeszcze, jakiej inne środki kanału komunikacji, które często dają bardzo fajne efekty.

Źródło: IDI

Może pod kątem księgowym. Forma podatkowania, gdzie się udać, co mają zrobić, jak prowadzić.

Źródło: IDI

Jednakże nie zabrakło również głosów świadczących o jednostkach nie mających trudności w przygotowaniu do prowadzenia działalności gospodarczej, ze względu na znajomość branży, w której funkcjonują.

Ja myślę, że te osoby, które zgłaszają się po wsparcie to cechuje je znajomość branży, i tutaj nie mają trudności.

Źródło: IDI

Działanie, które należy podjąć w celu zwiększenia wiedzy niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej

Uczestnicy wywiadów indywidualnych zapytani zostali również o działania, które należy podjąć w celu zwiększenia wiedzy niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej. Zdecydowana większość respondentów stwierdziła, że wystarczy kontynuacja i ewentualne udoskonalanie działań już prowadzonych

Trzeba dalej kontynuować te działania, wspierać i skuteczniać.

Źródło: IDI

Jest prowadzone i jest wystarczające. To musi być dobra kadra, ludzie orkiestry. Nie może być osoba wyspecjalizowana tylko w jednym.

Źródło: IDI

Takie działania zasadniczo są podejmowane, ponieważ projekt zakłada całe wsparcie szkoleniowo-doradcze przed założeniem działalności jak i po założeniu działalności. Przed założeniem działalności jest szkolenie, które obejmuje przynajmniej w jakimś podstawowym stopniu wszystkie zakresy związane z prowadzeniem działalności, przy zakładaniu firmy tematy księgowe, marketingowe, organizacyjne, więc teoretycznie mają tę wiedzę.

Źródło: IDI

Natomiast nieliczni uczestnicy IDI wskazywali na oczekiwania beneficjentów, którzy poza szkoleniami dotyczącymi prowadzenia działalności, wykazują zapotrzebowanie na szkolenia stricte branżowe. Jednakże według badanych przygotowanie programu takich szkoleń jest

niemożliwe do opracowania, ze względu na zbyt duże zróżnicowanie branż w jakich uczestnicy rozpoczynają działalność.

Nasze szkolenia są nastawione na rozpoczęcie tej działalności, na ten pierwszy krok. A osoby chcą też specjalistyczne, ale to trudne, bo branże są różne. My rozpatrujemy wnioski pod kątem doświadczenia osoby, nie tak, że w ogóle nie ma pojęcia o działalności, która chce otworzyć. Wiedzy związanej z doświadczeniem nie jesteśmy już w stanie im dać.

Źródło: IDI

Zawsze można pomyśleć o większej ilości szkoleń albo doradztwa. Natomiast z doświadczenia widzę, że ściąganie ludzi na to doradztwo, nieraz jest sporym kłopotem, ponieważ oni nawet nie wiedzą do końca, że czegoś nie wiedzą. Więc to dopiero my musimy im uświadomić, że są jeszcze inne możliwości, które można by było zastosować.

Źródło: IDI

Brakuje wiedzy nie takiej, która jest czysto teoretyczną wiedzą, ale takiej budowanej na doświadczeniu. Więc jeśli człowiek nie sam nie dotknie to się nie sparzy. Więc teorie i wykształcenie mają - przychodzą z doświadczeniem i w tym kierunku otwierają działalność, a mimo to jakby powodzenia działalności nie ma. Osoby optymistycznie nastawione do swojej działalności nie biorą tego pod uwagę i to dopiero weryfikuje czas.

Źródło: IDI

Przygotowanie klientów do prowadzenia działalności oceniane jest przez pryzmat pojedynczych beneficjentów, których poziom przygotowania nie jest porównywalny – skala przygotowania szacowana jest od małej po kompletną (do prowadzenia działalności), natomiast istotnym aspektem jest wystarczająca rola instytucji pośredniczących, które w sposób odpowiedni i wystarczający zapewniają możliwości do zdobycia wiedzy i informacji potrzebnych do efektywnego przygotowania klientów.

4.9. Ocena przebiegu współpracy z instytucjami oferującymi wsparcie

Forma współpracy z instytucjami

Uczestnicy badania zapytani zostali o wskazanie formy współpracy z instytucjami oferującymi wsparcie przy ubieganiu się o dotację. Badani najczęściej wskazywali firmy zewnętrzne realizujące szkolenia lub wsparcie w postaci porad oraz podmioty działające na zasadzie inkubatorów przedsiębiorczości.

Szkolenie 50 godzin, to robiła firma. Z księgowości, z prowadzenia działalności, aspekty prawne. To nam pomogło znowu wejść na ten rynek.

Źródło: FGI

Ja z Inkubatora Przedsiębiorczości w Łodzi.

Źródło: FGI

Ocena przebiegu współpracy z instytucjami oferującymi wsparcie

Zdecydowana większość badanych pozytywnie oceniała współpracę z podmiotami zewnętrznymi oferującymi wsparcie wskazując przede wszystkim na takie zalety jak: zróżnicowane podejście do klienta w odróżnieniu od urzędów; wyjście z inicjatywą do grupy docelowej.

Ja jestem bardzo zadowolona.

Źródło: FGI

Tutaj jednak inna współpraca jest, inne podejście u osób z tego programu. Bardziej takie otwarte i takie bardziej pomocne. Oni wychodzili z pomocą a ja nie musiałam się prosić o tą pomoc.

Źródło: FGI

dużo to pomogło te szkolenia. Bo to wszystko się zmienia.

Źródło: FGI

Przed wszystkim respondenci podkreślali zadowolenie z kompleksowości procesu pomocy firm zewnętrznych od napisania biznesplanu, poprzez wsparcie merytoryczne przy realizacji dotacji.

Nawet przypisaniu biznesplanu, pomagali w całym tworzeniu. Przy zakupach z dotacji też pomagali. Jak kupiłam coś z promocji, to nie było z tym problemu. Szkolenia były, doradcze.

Źródło: FGI

z urzędu, przed otrzymaniem dotacji było spotkanie. Siedzieliśmy i pani tłumaczyła co zrobić, co nie. takie przykłady różne podawała

Źródło: FGI

4.10. Ocena otrzymanego wsparcia

Źródło otrzymanego wsparcia

Zdecydowana większość uczestników wywiadów grupowych, którzy otrzymali wsparcie na prowadzenie własnej działalności gospodarczej, otrzymała środki przekazane przez Urzędy Pracy.

Z Urzędu Pracy.

Źródło: FGI

To było dofinansowanie z Urzędu Pracy, ale z tego co wiem to są środki Unijne.

Źródło: FGI

Poziom zaspokojenia potrzeb przez otrzymane wsparcie

Uczestników wywiadów grupowych zapytano o ocenę poziomu zaspokojenia potrzeb przez otrzymane wsparcie. Struktura odpowiedzi jest zróżnicowana ze względu na rodzaj i wielkość prowadzonego przedsiębiorstwa, a także wydatki potrzebne do jej rozpoczęcia.

Część z respondentów oceniła środki jako niewystarczające na kompleksowe prowadzenie działalności gospodarczej, natomiast podkreśliła zwiększenie możliwości związanych z rozpoczęciem działalności dzięki pozyskanej dotacji.

Dokładnie nie zaspokoili, ale dało się przeżyć. W moim przypadku na początku za mało pieniędzy przeznaczyłam na materiały, bardziej na maszyny. W moim przypadku na podstawowe potrzeby było wystarczające, trzeba było się zmieścić w określonej granicy i w tych realiach szukałem najpotrzebniejszych rzeczy. Ja wiedziałem, że będę musiał dołożyć co najmniej 50 % bo zamierzałem kupić dobry samochód.

Źródło: FGI

Dla mnie brakuje, za mało trochę jest ale jest jakiś kierunek.

Źródło: FGI

Z drugiej strony przedstawiciele przedsiębiorstw, które uzyskały dofinansowanie oceniali jego wysokości na wystarczające, w szczególności w przypadku małych firm.

Dla mnie przy takiej małej działalności to tak.

Źródło: FGI

Wysokość dofinansowania nie jest możliwa do obiektywnej oceny, ponieważ jego odbiór stanowi kwestię subiektywnej oceny związanej z wymaganym wkładem niezbędnym do rozpoczęcia działalności. Z kolei jego wysokość związana jest z czynnikami makro i mikroekonomicznymi każdej z firm.

4.11. Innowacyjność w kontekście lokalnego rynku pracy

Ocena innowacyjności prowadzonej działalności

Innowacyjność prowadzonej działalności oceniona została zdecydowanie negatywnie przez uczestników wywiadów indywidualnych. Mimo pojedynczych głosów świadczących o innowacyjności analizowanych działalności, zdecydowana większość respondentów nie wskazała innowacyjnych przedsiębiorstw, które powstały dzięki dotacji.

Jak najbardziej można uznać te firmy za innowacyjne, szczególnie z branż usługowych

Źródło: IDI

Ponadto zdecydowana większość uczestników badania wskazała, iż ze względu na dominujące branże, takie jak handel, usługi budowlane, czy usługi restauracyjne w ramach wniosków o dofinansowanie na prowadzenie działalności gospodarczej, brakuje innowacyjnych działań na analizowanym obszarze.

Zasadniczo nie są to zbyt innowacyjne działalności. Jest to handel, są usługi budowlane, są usługi restauracyjne. I to one stanowią największą część wszystkich tych przyznanych dotacji. Więc nie są to zbyt innowacyjne działalności. No zdarzają się jakieś wyjątki np. w innowacyjnych, jeśli chodzi o restauracyjną branżę, no to jest zawsze jakieś te food tracki, które powiedzmy sobie są taką nowością, szczególnie w mniejszych miejscowościach. Zdarzają się jakieś takie wyjątki, ale różnie z tym bywa. Pamiętam np. jakieś sprowadzanie jakiś figurek plemiennych z Afryki, no to to można uznać za pewne innowacyjną działalność. Tak to zazwyczaj to są to standardowe przedsiębiorstwa.

Źródło: IDI

Zdaniem badanych, mimo rzadkiego występowania niektórych przedsiębiorstw o danej charakterystyce na analizowanym rynku, nie charakteryzują się one mimo wszystko innowacyjnymi cechami funkcjonowania.

Nie, to, że coś na rynku zdarza się rzadko to nie znaczy o innowacyjności, ja się nie spotkałam..

Źródło: IDI

Raczej nie występowały u nas takie działalności innowacyjne. Tak naprawdę te działalności za 20, 25 tys. nie są w stanie, nie mają wkładu własnego, żeby mogły wejść na tak głęboką wodę, na taką innowacyjność i być konkurencyjnym. Są to działalności małe, proste, powtarzające się, które jeżeli faktycznie przetrwają to mają szansę na rozszerzenie swoich form, produktów czy innowacyjny marketing wprowadzić.

Źródło: IDI

Ciężko powiedzieć. Dlatego że raczej ogólnie pojmowanej innowacji, raczej nie ma. To są salony kosmetyczne – to faktycznie, natomiast, jeśli to są lokalny rynek analizując to widzą słabe i mocne strony i te luki mogą zapewnić. Ale raczej są to mało innowacyjne projekty.

Źródło: IDI

Jednoosobowe, to nie ma miejsca tutaj na żadne z innowacji.

Źródło: IDI

Opinie uczestników wywiadów indywidualnych potwierdzają uczestnicy wywiadów grupowych, zdecydowana większość podkreśla brak miejsca na innowacje w charakterze prowadzonych przez nich działalności.

W moim przypadku tych renowacji mebli jest mało, jest to na pewno coś nowego a zwłaszcza prowadzone przez kobietę. Mam takie zamknięte grono klientów, teraz w czasie zimowym mam przerwę, bo jest to nie opłacalne a na wiosnę się wróci z powrotem.

Źródło: FGI

Prowadzę tylko i wyłącznie działalność usługową, jedyna innowacyjność jaką wykonuję to jakość wykonywania usług.

Źródło: FGI

Jeżeli chodzi o mnie to raczej nie jest innowacyjny, działałem dopiero dwa miesiące. Na razie ta działalność jest dosyć szeroka, ale postaram się ją zawęzić i pójść w konkretnym kierunku, mniej jest potrzeba chociażby narzędzi w takiej działalności punktowej bardziej precyzyjnej.

Źródło: FGI

Wśród przedstawicieli beneficjentów, uczestniczących w FGI wyłącznie jeden wskazał na występowanie innowacji w ramach prowadzonej działalności.

No pewnie że tak. Mam elektroniczne produkty.

Źródło: FGI

Podsumowując – przedsiębiorstwa utworzone i prowadzone przy wsparciu środków zewnętrznych w zdecydowanej większości nie charakteryzują się wysokim poziomem innowacyjności – zdecydowanie częściej wybierane są funkcjonujące już na rynku działania, takie jak: usługi budowlane czy salony kosmetyczne.

4.12. Przeszkody i ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej

Przeszkody i ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej

Zdaniem uczestników wywiadów pogłębionych największą przeszkodą w prowadzeniu działalności gospodarczej jest niedoszacowanie możliwości pogłębione nierealnymi oczekiwaniami beneficjentów związanymi z planowanym popytem na ich towary lub usługi. Zdaniem respondentów beneficjenci bardzo często charakteryzują się planowaniem zakładającym bardzo optymistyczny wariant prowadzenia działalności.

Największą przeszkodą są nierealne oczekiwania,(...). To oczekiwanie, że klienci będą, że będą się w kolejce ustawiać, a ja nic nie będę musiał robić. No, ale rzeczywistość wygląda trochę inaczej, Naprawdę na sukces trzeba zapracować odpowiednio.

Źródło: IDI

Więc nierealne oczekiwanie, to jest według mnie największy problem. Jakie działania należy podjąć, tłumaczyć wyjaśniać, ale jest to bardzo ciężka sprawa, sprawa wymagałaby psychologa, który wytłumaczyłby, że to wcale nie wygląda tak jak się wydaje. No to jest ciężkie do zrealizowania. Tłumaczyć, tłumaczyć, wyjaśniać, że to nie będzie do końca takie piękne i proste, tylko trzeba naprawdę w to włożyć naprawdę dużo pracy.

Źródło: IDI

Czasem rzeczywistość jest inna niż tym osobom się wydaje. Być może ilość odbiorców, klientów jest mniejsza, a podatki i koszty przewyższają ich przychód.

Źródło: IDI

Ponadto badani wskazywali również na słabe rozeznanie rynku, które jest analogią do oceny prowadzenia działalności gospodarczych. W tym przypadku respondenci podkreślają przede wszystkim brak analizy potencjalnego popytu oferowanych produktów oraz rozpoznania konkurentów funkcjonujących już na potencjalnym rynku zbytu.

Słabe rozeznanie rynku. Ktoś zakłada firmę, okazuje się, że już jest dwóch potencjalnych i działają na rynku i przebić się w takiej sytuacji jest naprawdę ciężko. Słabe rozpoznanie rynku pod względem oferowanych produktów: np. założyła Pani jakąś tam hurtownie artykułów fryzjerskich, w malutkiej miejscowości. Teoretycznie, dobry pomysł. Ale na wizycie monitorującej, co się okazało, że ma tam szampony kupione po 600 zł/szt., których nikt na rynku lokalnym nie kupi, bo nie ma tam takiego zapotrzebowania.

Źródło: IDI

Bardzo duża konkurencja, rynek jest już zapełniony drobnymi usługami. Nie wiem, z jaką działalnością trzeba wejść, żeby utrzymać się na rynku.

Źródło: IDI

Ponownie, jak w przypadku poprzednich odpowiedzi, badani wskazywali na formalne kwestie problematyczne wynikające z tematów podatkowych i ZUS.

Myślę, że poruszałyśmy już ten temat: podatki, ZUS.

Źródło: IDI

Myślę, że tutaj przeszkody dotyczą głównie formalności załatwianych w ZUS-ie, sanepidzie, w Urzędzie skarbowy. Tutaj na pewno Panie napotykać na jakieś bariery, bo formalności wymagają czasu, aby można było z działalnością ruszyć.

Źródło: IDI

Duże koszty prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Jeżeli osoba po 2 latach ma płacić duży ZUS, nie ma własnego lokalu, to koszty wynajmu lokalu dochodzą. Plus to, że rynek lokalny nie jest rynkiem atrakcyjnym, jeśli chodzi o handel.

Źródło: IDI

Podsumowując - uczestnicy pogłębionych wywiadów indywidualnych zostali poproszeni również o wskazanie największych przeszkód i ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej. Respondenci najczęściej wskazywali, przede wszystkim na takie problemy jak: nierealne oczekiwania beneficjentów odnośnie do zainteresowania ich przedsiębiorstwem; słabe rozeznanie rynku; przeszacowany popyt; bardzo duża konkurencja; podatki, ZUS; wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

4.13.Plany związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa oraz życiem zawodowym osób, które skorzystały ze wsparcia

Określenie planów przedsiębiorstwa

Zapytani o plany rozwojowe i dalsze funkcjonowanie przedsiębiorstw uczestnicy fokusowych wywiadów grupowych nie potrafili jednoznacznie określić dalszych działań związanych z prowadzoną działalnością skupiając się wyłącznie na aktualnej sytuacji.

To na co rynek pozwoli.

Źródło: FGI

Jednakże analizując ewentualne plany rozwojowe firm respondenci wskazywali przede wszystkim na problemy związane z pozyskaniem odpowiednich, wykwalifikowanych pracowników.

Ja na razie nie mogę poszerzyć firmy, bo nie mam za co. Ale w moim zawodzie jest problem. Nie ma ludzi do pracy, nie ma krawcowych.

Źródło: FGI

Każdy by chciał rządzić a już nie ma kim.

Źródło: FGI

Ocena możliwości jednoczesnego prowadzenia własnej działalności i pracy na etacie

Uczestnicy wywiadów pogłębionych jednoznacznie odrzucili możliwość jednoczesnego prowadzenia działalności ze względu m.in. na ograniczenia czasowe czy formalno-prawne.

Moim przypadku to jest niemożliwe czasowo.

Źródło: FGI

U mnie miało to by sens gdyż można by uniknąć płacenia ZUS-u, który jest wysoki. Jak byśmy zamknęli firmę i poszli znowu do Urzędu Pracy to nie należy nam się zasiłek, bo nie opłacamy składki zusowskiej na fundusz pracy.

Źródło: FGI

4.14. Przeżywalność działalności gospodarczych

Przeżywalność działalności gospodarczych, zdaniem większości uczestników wywiadów indywidualnych uzależniona jest od konieczności „przetrwania” firmy przez 12 miesięcy projektu. Ponadto dalszy etap działalności nie jest przez Powiatowe Urzędy Pracy już monitorowany. Wynikiem niekorzystnego wskaźnika zamykania działalności gospodarczych, przede wszystkim po dwóch latach od jej rozpoczęcia jest zakończenie udzielania ulgi na opłaty ZUS.

Na pewno ta działalność musi być przez 12 miesięcy projektu. Jeżeli coś się dzieje to trudno mi odpowiedzieć, bo my wiemy o początku firmy, potem dalszy etap działalności nie jest przez nas już monitorowany.

Źródło: IDI

Ta przeżywalność jest różna. Jeżeli po dwóch latach 50% z tych firm, będzie jeszcze działało, to i tak wydaje mi się że to będzie całkiem dla mnie niezły rezultat. Nawet powiedzmy po 2,5 roku, to jest bardziej wydajne rozeznanie, ponieważ przez pierwsze dwa lata płaci się niższy ZUS. I faktycznie to jest, to jest spore ułatwienie. Natomiast po dwóch latach wchodzi już pełny ZUS, który w chwili obecnej przekracza 1000 zł miesięcznie. Więc no tylko firmy, które są w stanie, po pierwsze zarobić na ZUS, po drugie zarobić jeszcze na jakieś życie. Po prostu utrzymają się. A wszystkie inne zostaną zamknięte.

Źródło: IDI

Uczestnicy wywiadów indywidualnych podkreślali przede wszystkim problemy związane z opłatami wnoszonymi na rzecz ZUSu, które po upływie okresu preferencyjnych warunków znacząco obniżają rentowność prowadzenia działalności gospodarczej.

Brak rentowności działalności. Rok to na pewno są. Czy więcej to nie wiemy. Do 2 lat najwyżej, bo jest niższy ZUS. Później to zaczyna spadać. Nieznajomość rynku, niespojrzenie na konkurencyjność. To są też przyczyny.

Źródło: IDI

Wysoki ZUS to przede wszystkim. Ale nie tylko względy ekonomiczne. Bo są też czynniki zdrowotne. Zdarza się, że osoby po 12 miesiącach wyjeżdżają zagranicę. Nie wszyscy wracają i rejestrują się. Gdyby można było prowadzić działalność gospodarczą i pracować, to pewnie mniej by było tych likwidacji działalności.

Źródło: IDI

5. Wnioski i rekomendacje

Wniosek I

1. Podsumowując opinie przedstawione przez osoby uczestniczące w pogłębionych wywiadach indywidualnych – bezpodstawne jest porównywanie możliwości dofinansowania do założenia własnej działalności gospodarczej z pozostałymi formami aktywizacji zawodowej, ponieważ zróżnicowane formy wsparcia osób nieaktywnych zawodowo, mimo iż skierowane są do tożsamej grupy odbiorców, wybierane są przez osoby o odrębnym nastawieniu do rynku pracy. Osoby skłonne do ryzyka wybierają rozpoczęcie działalności gospodarczej, natomiast osoby oczekujące stabilizacji wybierają formy wsparcia, mające na celu podjęcie pracy na etacie.

Rekomendacja I

Rekomenduje się przeprowadzenie ilościowych badań ewaluacyjnych wśród osób bezrobotnych w celu określenia zainteresowania poszczególnymi formami aktywizacji zawodowej.

Wniosek II

2. Uczestnicy badań jakościowych jednoznacznie ocenili procedurę wyboru grupy odbiorców jako przejrzystą i klarowną. Zdaniem respondentów sama procedura jest dopracowana, dzięki doświadczeniom z poprzedniej perspektywy finansowej oraz dostosowana do potrzeb wojewódzkiego rynku pracy. Jediną propozycją zmiany

zgłaszana przez badanych jest zniesienie ograniczeń określających cechy potencjalnych odbiorców, jak: wiek, płeć i czas pozostawania bez pracy.

Rekomendacja II

Należy rozpatrzyć możliwość zniwelowania ograniczeń związanych z rekrutacją do poszczególnych projektów aktywizujących w związku z dynamiczną sytuacją na wojewódzkim rynku pracy.

Wniosek III

3. Analizując proces zakładania działalności gospodarczej można stwierdzić, że sam proces dzięki wsparciu pracowników instytucji udzielających dotacji jest czytelny i przystępny, natomiast problem stanowią procedury, które generują problemy związane z czasem oczekiwania na dotację, zbędną „papierologię” oraz niewystarczającą kwotą dofinansowania.

Rekomendacja III

Rekomenduje się wsparcie osób ubiegających się o dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej w aspekcie wypełniania wniosków aplikacyjnych oraz kompletowaniu dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku. Celem powyższych działań jest zniwelowanie poczucia zbędnej biurokracji, kojarzonej z „papierologią”.

Wniosek IV

4. Uczestnicy badania nie potrafili jednoznacznie ocenić procesu prowadzenia działalności gospodarczej, ze względu na ich zróżnicowaną charakterystykę i branżę. Natomiast wśród najczęściej wymienianych problemów znalazły się kwestie związane z ZUSem, księgowością, podatkami, reklamą oraz niedoszacowaniem konkurencyjności rynku.

Rekomendacja IV

Rekomenduje się zwiększenie różnorodności prowadzonych szkoleń dla osób ubiegających się o dofinansowanie w kierunku np.: nowoczesnych narzędzi marketingowych, form pozyskiwania klientów, współpracy międzysektorowej, networkingu, branding, social mediacy budowania relacji z klientami.

Wniosek V

5. Przygotowanie klientów do prowadzenia działalności oceniane jest przez pryzmat pojedynczych beneficjentów, których poziom przygotowania nie jest porównywalny –

skala przygotowania szacowana jest od małej po kompletną (do prowadzenia działalności), natomiast istotnym aspektem jest wystarczająca rola instytucji pośredniczących, które w sposób odpowiedni i wystarczający zapewniają możliwości do zdobycia wiedzy i informacji potrzebnych do efektywnego przygotowania klientów.

Rekomendacja V

Należy utrzymać bieżący poziom szkoleń oferowany w ramach wsparcia osób ubiegających się o dofinansowanie.

Wniosek VI

6. Wysokość dofinansowania nie jest możliwa do obiektywnej oceny, ponieważ jego odbiór stanowi kwestię subiektywnej oceny związanej z wymaganym wkładem niezbędnym do rozpoczęcia działalności. Z kolei jego wysokość związana jest z czynnikami makro i mikroekonomicznymi każdej z firm.

Rekomendacja VI

Należy rozważyć wprowadzenie doradztwa w zakresie wydatkowania środków lub możliwość zwiększenia wysokości wsparcia w uzasadnionych przypadkach (np. w przypadku technologii wymagającej drogich maszyn produkcyjnych).

Wniosek VII

7. Innowacyjność prowadzonej działalności oceniona została zdecydowanie negatywnie przez uczestników wywiadów indywidualnych. Mimo pojedynczych głosów świadczących o innowacyjności analizowanych działalności, zdecydowana większość respondentów nie wskazała innowacyjnych przedsiębiorstw, które powstały dzięki dotacji.

Przedsiębiorstwa utworzone i prowadzone przy wsparciu środków zewnętrznych w zdecydowanej większości nie charakteryzują się wysokim poziomem innowacyjności – zdecydowanie częściej wybierane są funkcjonujące już na rynku działania, takie jak: usługi budowlane czy salony kosmetyczne.

Rekomendacja VII

Rekomenduje się wprowadzenie szkoleń dotyczących rozumienia i wprowadzenia innowacji w przedsiębiorstwach oraz wprowadzenie dodatkowych zachęt do implikowania innowacyjnych rozwiązań w nowopowstałych przedsiębiorstwach.

Wniosek VIII

8. Uczestnicy pogłębionych wywiadów indywidualnych zostali poproszeni również o wskazanie największych przeszkód i ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej. Respondenci najczęściej wskazywali, przede wszystkim na takie problemy jak: nierealne oczekiwania beneficjentów odnośnie do zainteresowania ich przedsiębiorstwem; słabe rozeznanie rynku; przeszacowany popyt; bardzo duża konkurencja; podatki, ZUS; wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

Rekomendacja VIII

Rekomenduje się zwrócenie uwagi osobom ubiegającym się o wsparcie o analizę konkurencyjności, potencjalnego popytu oraz rzeczywistych warunków rynkowych. Powyższe działania powinny być wsparte odpowiednimi szkoleniami, wsparciem przedstawicieli biznesu (doradców) mających doświadczenie biznesowe.

Wniosek IX

9. Zdecydowana większość badanych pozytywnie oceniała współpracę z podmiotami zewnętrznymi oferującymi wsparcie wskazując przede wszystkim na takie zalety jak: zróżnicowane podejście do klienta w odróżnieniu od urzędów; wyjście z inicjatywą do grupy docelowej.

Przed wszystkim respondenci podkreślali zadowolenie z kompleksowości procesu pomocy firm zewnętrznych od napisania biznesplanu, poprzez wsparcie merytoryczne przy realizacji dotacji.

Rekomendacja IX

Rekomenduje się kontynuację współpracy z firmami zewnętrznymi w celu utrzymania wysokiego poziomu usług szkoleniowych i doradczych.

6. Spis tabel i rysunków

RYSUNEK 1 PODZIAŁ SEKCJI PKD	11
RYSUNEK 2 STRUKTURA ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM	12
RYSUNEK 3 REGULACJE DOTYCZĄCE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	13
RYSUNEK 4 CHARAKTERYSTYKA PROWADZENIA JEDNOOSOBOWEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	15
RYSUNEK 5 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ.....	55
RYSUNEK 6 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA MIEJSCE ZAMIESZKANIA.....	55
RYSUNEK 7 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA WYKSZTAŁCENIE.....	56
RYSUNEK 8 BENEFICJENCI WSPARCIA ZE WZGLĘDU NA STATUS NA RYNKU PRACY.....	56
TABELA 1 KWOTY NALICZANEGO PODATKU W RAMACH METODY SKALI PODATKOWEJ	14
TABELA 2 ZESTAWIENIE PODSTAWOWYCH DANYCH O PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA NA ROK 2016.....	18
TABELA 3 LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ PRZYPADAJĄCYCH NA 1000 LUDNOŚCI W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA W LATACH 2014 - 2016	20
TABELA 4 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON W LATACH 2014 - 2016.....	23
TABELA 5 LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ W LATACH 2014 - 2016.....	25
TABELA 6 ODSETEK OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ W OGÓLE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W LATACH 2014 - 2016	27
TABELA 7 LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ PRZYPADAJĄCYCH NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2014 – 2016	29
Tabela 8 NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON JEDNOOSOBOWE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE W LATACH 2014 - 2016	31
TABELA 9 WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON JEDNOOSOBOWE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE W LATACH 2014 - 2016.....	32
TABELA 10 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (sekcja A – C).....	37
TABELA 11 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA D - F)	38
TABELA 12 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA G – I)	39
TABELA 13 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA J – L).....	40
TABELA 14 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA M – O).....	41
TABELA 15 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA P – R).....	42
TABELA 16 UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH SEKCJI PKD W STRUKTURZE JEDNOOSOBOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW POWIATÓW ORAZ ZMIANA ICH LICZBY W LATACH 2014 – 2016 (SEKCJA S, T, U).....	43
TABELA 17 LICZBA NOWOPOWSTAŁYCH, DZIĘKI WSPARCIU PUP, DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZYCH W LATACH 2014-2016.....	54

7. Załączniki

3.1. Scenariusz badania FGI

<p>Dzień dobry,</p> <p>Nazywam się ... i jestem moderatorem/ką firmy EU-Consult. Na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi przeprowadzamy badanie dotyczące wsparcia instytucjonalnego kierowanego do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą.</p> <p>Celem niniejszego badania jest sformułowanie jakościowej oceny wsparcia instytucjonalnego (finansowego i organizacyjnego), jakie skierowane zostało do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą w latach 2014-2016.</p> <p>W związku tym uprzejmie proszę Państwa o wysoką aktywność podczas dzisiejszego spotkania. Ma ono charakter anonimowy, a udzielone odpowiedzi zostaną wykorzystane do opracowania raportu ewaluacyjnego.</p>
<p>1. Na początku chciał(a)bym, aby każdy z Państwa przedstawił się i podał kilka informacji na swój temat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wiek• Doświadczenie zawodowe• Poziom wykształcenia• Sytuacja zawodowa przed skorzystaniem ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej• Obecna sytuacja zawodowa
<p>2. Czy przed skorzystaniem ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej prowadzili już Państwo kiedyś inną działalność gospodarczą? Jeżeli tak, to w jakiej branży, ilu pracowników zatrudniała, w których latach ją Państwo prowadzili i jakie były przyczyny jej zamknięcia/zawieszenia? Proszę powiedzieć, jakie jest Państwa najlepsze, a jakie najgorsze wspomnienie związane z tamtą działalnością.</p>
<p>3. Czy przed skorzystaniem ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej korzystali Państwo z innych form aktywizacji zawodowej? Jeżeli tak, to jakie były to formy wsparcia? Jak je Państwo oceniają i jakie korzyści przyniosły one Państwu?</p> <p><i>W razie, gdyby respondenci nie kojarzyli form aktywizacji zawodowej, moderator je wymieni:</i></p> <ul style="list-style-type: none">a) <i>Kursy i szkolenia finansowe ze środków Unii Europejskiej</i>b) <i>Kursy i szkolenia finansowe z innych źródeł</i>c) <i>Staż i praktyki</i>d) <i>Prace interwencyjne i społecznie użyteczne oraz roboty publiczne</i>e) <i>Pożyczki szkoleniowe</i>f) <i>Stypendia w okresie kontynuowania nauki</i>g) <i>Zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania</i>h) <i>Pobieranie zasiłku aktywizacyjnego</i>
<p>4. W jakiej branży działają bądź działały przedsiębiorstwa, które założyli Państwo przy wsparciu finansowym? Dlaczego zdecydowali się Państwo na te branże?</p>
<p>5. Czy gdyby mogli Państwo cofnąć czas i zmienić branżę, której dotyczy/dotyczyła działalność Państwa przedsiębiorstwa, to by Państwo skorzystali z tej możliwości? Proszę uzasadnić odpowiedź.</p>
<p>6. Kiedy założyli Państwo swoje przedsiębiorstwa? Jak Państwo oceniają, czy był to dobry okres na</p>

założenie działalności gospodarczej? Dlaczego tak, dlaczego nie?
<p>7. Czy prowadzone przez Państwa przedsiębiorstwa można uznać za innowacyjne, biorąc pod uwagę lokalny rynek? Jeżeli tak, to pod jakimi względem są one innowacyjne?</p> <p>Proszę wziąć pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innowacje produktowe - dotyczące wyrobów/usług • Innowacje procesowe (technologiczne) - zmiany w stosowanych przez przedsiębiorstwo metodach wytwarzania, a także w sposobach docierania z produktem /usługą do odbiorców. • Innowacja organizacyjna - wprowadzanie nowej metody organizacji w biznesowych praktykach firmy, organizacji miejsca pracy lub też w relacjach zewnętrznych. • Innowacja marketingowa - jest wprowadzaniem nowej metody marketingu włączając w to znaczące zmiany w projektowaniu produktu i opakowania, promocją produktu i strategią cenową
<p>8. Proszę określić, jaki jest/był status Państwa przedsiębiorstw pod względem wielkości.</p> <p><i>Moderator rozda respondentom wydruki, na którym będą znajdowały się informacje na temat rozróżnienia przedsiębiorstw ze względu na wielkość przy uwzględnieniu zatrudnienia, przychodów netto i sumy bilansowej, aby mogli określić wielkość swoich przedsiębiorstw. Dzięki temu nie będzie konieczne proszenie respondentów o podanie przychodów netto i sumy bilansowej, co mogłoby wywołać negatywne reakcje, gdyż informacje te traktowane są z reguły jako poufne.</i></p>
<p>9. Ilu pracowników zatrudnia/zatrudniało Państwa przedsiębiorstwa w przeliczeniu na pełne etaty? Jak zmieniała się liczba pracowników od momentu rozpoczęcia przez Państwa działalności?</p>
<p>10. Jak oceniają Państwo potencjał swoich przedsiębiorstw? Proszę uzasadnić odpowiedź.</p>
<p>11. Teraz chciał(a)bym, aby przygotowali Państwo analizy SWOT swoich przedsiębiorstw.</p> <p><i>Moderator rozda uczestnikom kartki, na których będą wydrukowane puste tabele do analizy SWOT oraz długopisy.</i></p> <p>Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej przedsiębiorstwa. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), threats (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu). Aby sporządzić analizę SWOT, należy określić i sklasyfikować wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą sytuację przedsiębiorstwa (jego pozycję na rynku)</p> <p>Proszę, aby na kartkach, które Państwu rozdałem/am, wypisali Państwo mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia swoich przedsiębiorstw.</p> <p><i>Moderator przedstawi respondentom definicje mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mocne strony są to czynniki wewnętrzne-pozytywne - atuty, tj. walory organizacji, które w sposób pozytywny wyróżniają ją w otoczeniu i spośród konkurencji, są to tzw. kluczowe czynniki sukcesu organizacji umożliwiające dostosowywanie się jej do zmieniających się uwarunkowań otoczenia rynkowego. • Słabe strony organizacji są to czynniki wewnętrzne-negatywne. - będące konsekwencją ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji pracowników i kierownictwa. Słabe strony związane są także ze wszelkimi innymi obszarami funkcjonowania, które ograniczają sprawność jej działania i reagowania na zmieniające się wymagania klientów i działania konkurencji. Obszary działalności poddawane analizie są identyczne jak przedstawione wyżej dla mocnych stron • Szanse (zewnętrzne pozytywne) - są to wszelkie istniejące, lub przewidywane procesy, zjawiska i trendy zachodzące w otoczeniu organizacji, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się impulsem do jej rozwoju oraz pomogą osłabić wpływ ewentualnych pojawiających się zagrożeń,

<p>Zagrożenia (zewnętrzne negatywne) - to wszystkie procesy, zjawiska i trendy zachodzące w otoczeniu organizacji, które stanowią lub stanowiąc mogą barierę w rozwoju organizacji, utrudniają jej funkcjonowanie, podnoszą koszty działania lub mogą doprowadzić do upadku przedsiębiorstwa. W efekcie analizy otrzymuje się cztery niezależne listy czynników, tj.: mocnych stron organizacji (które należy wzmacniać), słabych stron (które trzeba niwelować), szans (które należy wykorzystywać), oraz zagrożeń (których należy unikać).</p> <p><i>Opis analizy SWOT będzie znajdować się także na kartkach rozdanych respondentom.</i></p> <p><i>Po tym, jak respondenci zakończą prace nad analizami SWOT, zostaną one omówione. Po zakończeniu omawiania moderator zbierze od respondentów analizy SWOT – zostaną one uwzględnione w analizie.</i></p>
<p>12. Teraz chciał(a)bym porozmawiać o planach rozwojowych Państwa przedsiębiorstw w perspektywie do roku 2020. Jakich mają/mieli Państwo plany w zakresie zwiększania skali działalności?</p> <p>Proszę wziąć pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poszerzanie zakresu oferowanych produktów/usług • Wprowadzanie innowacji • Zwiększanie zatrudnienia • Wchodzenie na nowe rynki, zwiększanie skali działalności • Zakup aktywów • Kierowanie pracowników na szkolenia
<p>13. Jak oceniają Państwo proces zakładania własnej działalności? Na jakie problemy i trudności Państwo natrafili w tym obszarze? W jaki sposób udało się je rozwiązać? Co stanowiło dla Państwa największe wyzwanie i dlaczego?</p>
<p>14. Jak oceniają Państwo proces prowadzenia własnej działalności? Na jakie problemy i trudności Państwo natrafiają/natrafiali w tym obszarze? W jaki sposób je Państwo rozwiązują/rozwiązali? Co stanowi/stanowiło dla Państwa największe wyzwanie i dlaczego?</p>
<p>15. Z jakich źródeł pochodziły środki, które otrzymali Państwo na otwarcie własnej działalności gospodarczej?</p>
<p>16. W jakim stopniu środki te pozwoliły na zaspokojenie Państwa potrzeb dotyczących finansowania?</p>
<p>17. Osoby, które skorzystały ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności mogą korzystać ze wsparcia różnych podmiotów i instytucji, na przykład Powiatowych Urzędów Pracy czy też firm, które w ramach środków konkursowych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego realizują projekty skierowane do osób zainteresowanych podjęciem samozatrudnienia</p> <p>Ze wsparcia jakich instytucji i podmiotów korzystali Państwo podczas zakładania działalności i jej prowadzenia?</p>
<p>18. Jak Państwo oceniają przebieg współpracy z tymi podmiotami instytucjami?</p> <p><i>Moderator omówi z respondentami następujące aspekty współpracy:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunikację (w tym stosowane kanały komunikacji, szybkość reagowania na kontakt ze strony przedsiębiorcy) • Możliwość pozyskania pożądanych informacji • Pomoc w rozwiązywaniu problemów
<p>19. W jaki sposób, Państwa zdaniem, można byłoby poprawić tę współpracę, ale lepiej odpowiadała na Państwa potrzeby?</p>
<p>20. Z jakich aspektów wsparcia oferowanego przez wspomniane przez Państwa podmioty i instytucje Państwo korzystali?</p> <p><i>Moderator omówi z respondentami następujące aspekty wsparcia</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Doradztwo</i> • <i>Szkolenia</i> • <i>Konsultacje</i>
21. W jaki sposób, Państwa zdaniem, można byłoby jakość oferowanego wsparcia?
22. W jakim stopniu zaofiarowane wsparcie przygotowało Państwa do prowadzenie działalności gospodarczej? Jakich istotnych aspektów prowadzenie działalności z Państwem nie omówiono? Jakiego rodzaju wiedzy Państwo brakowało?
23. <i>Do osób, które obecnie prowadzą działalność:</i> <p>Jakie mają Państwo plany związane z funkcjonowaniem Państwa przedsiębiorstw? Czy zamierzają je Państw nadal prowadzić? Jeżeli nie, to w jakim kierunku będzie zmierzać Państwa kariera zawodowa?</p> <p><i>Do osób, które zawiesiły/zakończyły działalność:</i></p> <p>W jakim kierunku będzie zmierzać Państwa kariera zawodowa? Jakie mają Państwo plany w tym zakresie?</p>
24. <i>Jakie czynniki mogłyby sprawić, że zakończylibyście Państwo bądź zawiesili działalność gospodarczą?</i> <p><i>W przypadku osób, które zakończyły/zawiesiły działalność:</i></p> <p>Jakie czynniki spowodowały, że zakończyliście/zawiesiliście Państwo działalność? Czy były to czynniki od Państwa zależne, czy niezależne?</p>
25. Czy rozważali Państwo możliwość jednoczesnego prowadzenie własnej działalności i pracy u kogoś? Jeżeli nie, to dlaczego nie? Jeżeli tak, to w jakiej sytuacji zdecydowałiby się Państwo na takie rozwiązanie?
26. Jak oceniają Państwo procedurę wyboru odbiorców wsparcia? Czy zastosowane kryteria formalne i pozaformalne były, Państwa zdaniem uzasadnione i przejrzyste? Jeżeli nie, to jakie aspekty oceny formalnej i pozaformalnej oceniają Państwo negatywnie i dlaczego? Jakie zmiany należy wprowadzić w tym zakresie?
27. Patrząc z obecnej perspektywy – gdyby mogli Państwo zamiast ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej skorzystać z innej formy aktywizacji zawodowej, to czy skorzystaliby Państwo z takiej możliwości? Jeżeli tak, to z jakiej formy aktywizacji zawodowej by Państwo skorzystali i dlaczego? <p><i>W razie potrzeby moderator przypomni formy aktywizacji zawodowej:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> a) <i>Kursy i szkolenia finansowe ze środków Unii Europejskiej</i> b) <i>Kursy i szkolenia finansowe z innych źródeł</i> c) <i>Staże i praktyki</i> d) <i>Prace interwencyjne i społecznie użyteczne oraz roboty publiczne</i> e) <i>Pożyczki szkoleniowe</i> f) <i>Stypendia w okresie kontynuowania nauki</i> g) <i>Zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania</i> h) <i>Pobieranie zasiłku aktywizacyjnego</i>
28. Jakich porad udzielilibyście Państwo osobie, która planuje skorzystać ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
29. Czy chcieliby Państwo coś dodać na koniec naszego spotkania?

3.2. Scenariusz badania IDI

<p>Dzień dobry,</p> <p>Nazywam się ... i jestem moderatorem/ką firmy EU-Consult. Na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi przeprowadzamy badanie dotyczące wsparcia instytucjonalnego kierowanego do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą.</p> <p>Celem niniejszego badania jest sformułowanie jakościowej oceny wsparcia instytucjonalnego (finansowego i organizacyjnego), jakie skierowane zostało do mieszkańców województwa łódzkiego rozpoczynających działalność gospodarczą w latach 2014-2016.</p> <p>W związku tym uprzejmie proszę Państwa o wysoką aktywność podczas dzisiejszego spotkania. Ma ono charakter anonimowy, a udzielone odpowiedzi zostaną wykorzystane do opracowania raportu ewaluacyjnego.</p>
<p>1. Czym charakteryzują się osoby, które korzystają ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej? Proszę wziąć pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none">• Płeć• Wiek• Doświadczenie zawodowe• Poziom wykształcenia• Sytuację zawodową
<p>2. Czy można wskazać cechy, które sprawiają, że dana osoba korzystająca ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej odnosi większy sukces w prowadzeniu przedsiębiorstwa? Jeżeli tak, to jakie są to cechy?</p>
<p>3. Pod jakimi względami różnią się przedsiębiorstwa, których właściciele skorzystali ze wsparcia na otwarcie własnej działalności od przedsiębiorstw, które powstały bez takiego wsparcia? Jakie są różnice, jeżeli chodzi o nastawienie ich właścicieli?</p>
<p>4. Jak często zdarza się, że po wsparciu na otwarcie własnej działalności zgłaszają się osoby, które mają wcześniejsze doświadczenia z prowadzeniem własnej firmy? Jakie były przyczyny tego, że osoby te zawiesiły bądź zamknęły działalność? W jakim stopniu poprzednie doświadczenia są dla nich użyteczne przy prowadzeniu nowej działalności?</p>
<p>5. Czym charakteryzują się przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby, które skorzystały ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej?</p> <p>Proszę wziąć pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none">• Branżę• Wielkość przedsiębiorstw• Czas funkcjonowania na rynku• Liczbę pracowników
<p>6. Jak ocenia Pan/i potencjał przedsiębiorstw, które utworzono przy wsparciu finansowym? Proszę uzasadnić odpowiedź.</p>
<p>7. Teraz chciał(a)bym porozmawiać o planach rozwojowych przedsiębiorstw, które utworzono przy wsparciu finansowym, w perspektywie do roku 2020. Jakie plany w zakresie zwiększania skali działalności mają ich właściciele?</p> <p>Proszę wziąć pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none">• Poszerzanie zakresu oferowanych produktów/usług• Wprowadzanie innowacji• Zwiększanie zatrudnienia• Wchodzenie na nowe rynki, zwiększanie skali działalności• Zakup aktywów• Kierowanie pracowników na szkolenia
<p>8. Proszę powiedzieć, czy, Pana/i zdaniem, przedsiębiorcy, którzy skorzystali ze wsparcia właściwie określają plany rozwojowe, biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą oraz własne możliwości? Pod jakimi względami cechują się zbytnim optymizmem, a w jakich aspektach nie doszacowują potencjału?</p>

9. Jak oceniają Państwo proces zakładania własnej działalności? Na jakie problemy i trudności w tej kwestii natrafiają osoby, które chcą skorzystać ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej? W jaki sposób można wyeliminować bądź zminimalizować wpływ wskazanych przez Pana/ią barier? Co stanowi dla osób, które chcą założyć własną działalność gospodarczą największe wyzwanie i dlaczego?
10. Jak oceniają Państwo proces prowadzenia własnej działalności? Na jakie problemy i trudności w tym obszarze natrafiają osoby, które skorzystały ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej? W jaki sposób można wyeliminować bądź zminimalizować wpływ wskazanych przez Pana/ią barier? Jaki aspekt prowadzenie działalności gospodarczej stanowi największe wyzwanie dla beneficjentów wsparcia i dlaczego?
11. Jakie kanały komunikacji mogą wykorzystać przedsiębiorcy, którzy skorzystali ze wsparcia finansowego, aby skontaktować się z Państwem? Które z tych kanałów komunikacji są przez nich preferowane i dlaczego?
12. Czy zdarzyło się Państwo wprowadzić zmiany w sposobie komunikacji w związku z prośbami przedsiębiorców, którzy skorzystali ze wsparcia finansowego? Jeżeli tak, to jakie to były zmiany?
13. Czy zdarzyło się, że przedsiębiorcy, którzy skorzystali ze wsparcia finansowego wystosowali do Państwa prośby dotyczące zmian w metodzie komunikacji, których nie byli Państwo zaspokoić (np. ze względu na ograniczenia personalne bądź sprzętowe)? Jeżeli tak, to czego dotyczyła te prośby?
14. W jaki sposób mogliby Państwo usprawnić przebieg komunikacji z osobami, które skorzystały ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
15. W jaki sposób udostępniają Państwo informacje osobom, które skorzystały ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej? Które z metod udostępniania danych są przez nie preferowane i dlaczego?
16. Jakiego rodzaju informacje są najbardziej pożądane i dlaczego?
17. Czy zdarzyło się, że przedsiębiorcy, którzy skorzystali ze wsparcia finansowego wystosowali do Państwa zgłaszali się do Państwa po informacje, którymi Państwo nie dysponowali? Jeżeli tak, to jakie to były informacje?
18. W jaki sposób mogliby Państwo usprawnić proces udostępniania informacji osobom, które skorzystały ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
19. Z jakimi problemami najczęściej zgłaszają się do Państwa osoby, które skorzystały ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
20. Czy zdarzyło się, że przedsiębiorcy, którzy skorzystali ze wsparcia finansowego zgłosili się do Państwa z problemami, których nie byli Państwo w stanie rozwiązać? Jeżeli tak, to czego dotyczyły te problemy?
21. W jaki sposób mogliby Państwo usprawnić proces rozwiązywania problemów zgłoszonych przez osoby, które skorzystały ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
22. W jakim zakresie świadczą państwo usługi doradcze, szkoleniowe i konsultacyjne osobom, które skorzystały ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
23. Z jakiego rodzaju usług doradczych, szkoleniowych i konsultacyjnych najczęściej korzystają beneficjenci wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
24. Czy Państwa podmiot jest w stanie zaspokoić potrzeby w zakresie przeprowadzania doradztwa, szkoleń i konsultacji zgłaszane przez beneficjentów wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej? Jeżeli nie, w jakich obszarach i z jakich powodów mają Państwo z tym trudności?
25. W jaki sposób mogliby Państwo usprawnić proces świadczenia usług doradczych, szkoleniowych i konsultacji?
26. Czy posiada Pan/i wiedzę na temat planów związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstw założonych przez osoby, które skorzystały z wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej? Jaka część z nich wiąże długoterminowe plany związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a jaka część planuje likwidację działalności i zatrudnienie się u kogoś?
27. Czy zdarza się, że osoby, które skorzystały ze wsparcia finansowego na otwarcie działalności gospodarczej jednocześnie prowadzą przedsiębiorstwo i są zatrudnione w innym miejscu? Jeżeli nie, to dlaczego nie? Jeżeli tak, to jak często zdarzają się takie przypadki i dlaczego przedsiębiorcy decydują się na takie rozwiązanie?
28. Jak oceniają Państwo procedurę wyboru odbiorców wsparcia? Czy zastosowane kryteria formalne i pozaformalne są, Państwa zdaniem uzasadnione i przejrzyste? Jeżeli nie, to jakie aspekty oceny formalnej i nieformalnej oceniają Państwo negatywnie i dlaczego? Jakie zmiany należy wprowadzić w tym zakresie?

29. W jakim stopniu osoby, które korzystają ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej są przygotowane do jej prowadzenia? Jakiego rodzaju wiedzy im brakuje?
30. Jakie działania należy podjąć, aby osoby, które korzystają ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej posiadały wiedzę niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej?
31. Czy przedsiębiorstwa założone ze wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej można uznać za innowacyjne, biorąc pod uwagę lokalny rynek? Jeżeli tak, to pod jakimi względem są one innowacyjne? Proszę wziąć pod uwagę: <ul style="list-style-type: none"> • Innowacje produktowe - dotyczące wyrobów/usług • Innowacje procesowe (technologiczne) - zmiany w stosowanych przez przedsiębiorstwo metodach wytwarzania, a także w sposobach docierania z produktem /usługą do odbiorców. • Innowacja organizacyjna - wprowadzanie nowej metody organizacji w biznesowych praktykach firmy, organizacji miejsca pracy lub też w relacjach zewnętrznych. • Innowacja marketingowa - jest wprowadzaniem nowej metody marketingu włączając w to znaczące zmiany w projektowaniu produktu i opakowania, promocją produktu i strategią cenową
32. Na jakie przeszkody i ograniczenia napotykają osoby, które skorzystały z wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej? Jakie czynniki utrudniają im odniesienie sukcesu w roli przedsiębiorców? Jakie działania należy podjąć, aby zminimalizować wpływ tych przeszkód i ograniczeń?
33. Jak kształtuje się przeżywalność działalności gospodarczych założonych przez osoby, które skorzystały z wsparcia finansowego na otwarcie własnej działalności gospodarczej? Jakie są najczęstsze przyczyny zawieszania i likwidowania działalności? W jaki sposób można im przeciwdziałać?
<i>Pytanie skierowane wyłącznie do przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy.</i>
34. Jak kształtuje się poziom zainteresowania wsparciem na założenie działalności gospodarczej w porównaniu do innych form aktywizacji zawodowej? Pod jakimi względami pozostałe formy aktywizacji zawodowej są bardziej atrakcyjne od wsparcia na założenie własnej działalności? <i>Zostaną omówione następujące formy aktywizacji zawodowej</i> <ol style="list-style-type: none"> a) Kursy i szkolenia finansowe ze środków Unii Europejskiej b) Kursy i szkolenia finansowe z innych źródeł c) Staże i praktyki d) Prace interwencyjne i społecznie użyteczne oraz roboty publiczne e) Pożyczki szkoleniowe f) Stypendia w okresie kontynuowania nauki g) Zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania h) Pobieranie zasiłku aktywizacyjnego
35. Jakich porad udzielił(a)by Pan/i osobie, która planuje skorzystać ze wsparcia na otwarcie własnej działalności gospodarczej?
36. Czy chciał(a)by Pan/i coś dodać na koniec naszego spotkania?